

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200114

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯ ೬೧ ನೆಯ ಕುಸುಮ

ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ

(ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ)

ಬರೆದವರು
ಹೊಯಿಸಳ್ಳ

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಮಿತಿ
ಧಾರವಾಡ

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೪೩

ಬೆಲೆ: ೧ ರೂಪಾಯಿ

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಾರರು:

ಶ್ರೀ. ಡ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಎಂ. ಎ.

ಶ್ರೀ. ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ, ಎಂ ಎ. ಬಿ ಟಿ

ಶ್ರೀ ವಿ ಕೃ. ಗೋಕಾಕ, ಬಿ. ಎ. (ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್)

CHECKED 1996

ಸಂಪಾದಕ

ಜಿ. ಬಿ ಜೋಶಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು.
ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿ
ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ
ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು
ಕೆ. ಜಿ. ರಾಯದುರ್ಗ
ನೋಹನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ನಮ್ಮ ಮಾತು

ಈ 'ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ'ಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯ ಹತ್ತನೆಯ ವರುಷ ಮುಗಿದು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ವರುಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದ್ದ ಈ ಯುದ್ಧದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯು ಯಾವ ಕೊಂಕು ಕೊರತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆದದ್ದೇ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂತೋಷದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಅದರ ಪ್ರಾಣದಂತಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಮೂವರು ಸಲಕೆಗಾರರಿಗೆ, ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಂತಿದ್ದು ಅದರ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ, ಮಾಲೆಗೆ ಅನ್ನ ಬದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

'ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ'ಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿಯಿತ್ತ ಶ್ರೀಮಾನ್ 'ಹೊಯಿಸಳ' ರಿಗೂ 'ಪೀರಿಕೆ'ಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೀಣಿಯವರಿಗೂ 'ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ'ಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಪರಿಚಯ ಬರೆಹವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮುಗಳಿಯವರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಒಳ್ಳೆಯ ಹೊದಿಕೆ-ಚಿತ್ರ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಗೆಳೆಯ ರಾಘವೇಂದ್ರರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

—ಸಂಪಾದಕ

ವಂದನಾರ್ಪಣೆ

ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯವರಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ ಅವರು ಈ ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ನನ್ನ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಿಣಿಯವರು ಮುದ್ರಣವಾದಂತೆಲ್ಲ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಿ ಓದಿ ಅವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪೀರಿಕೆಯನ್ನು ಒರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಆ ಪೀರಪದಗಳು ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಧಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ, ಸರಸ್ವತಿ ನೊಂದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಎಲ್ಲಾ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಓದಿ, ಆರಿಸಿ, ತಿದ್ದಿಡಲು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ ಪಿ ರಾಜರತ್ನಂ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವ್ವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಇವರಿಗೆ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮುಗುಳಿಯವರು ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಒರೆದು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಪುಟ್ಟ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಒಲವಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಐರಿಷ್ ಕವಿಗಳಾದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕಸಿನ್ಸರವರಿಗೂ ಅವರ ಸತೀಮಣಿಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಕಸಿನ್ಸ ಸಂಗೀತಕಲಾಕೋವಿದೆಯವರಿಗೂ ಅನಂತಾನಂತ ವಂದನೆಗಳು ಅವರೀವರು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬದುಕೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಕನ್ನಡದ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನಾಲಹರಿಯನ್ನು ಹರಿಸಿದವರೂ ಅವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ

ಈ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಭಾಷೆಯ ಶೈಲಿಯು ಅವರಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹರಿದಿದೆ. ಎಷಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದಲೂ ಆರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವನ್ನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡೆಗಳಿಂದಲೇ ಎತ್ತಿರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವನ್ನಂತೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗಡ ಕಥೆ ಕಟ್ಟುವ ಆಟ ಆಡುತ್ತ ಇದಾಗ್ಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಪಾಕವೆಂದು ಓದುಗರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ.

—ಹೊಯಿಸಳ

ಹೊಯಿಸಲನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಲ

ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ

ಶ್ರೀ. ಕಜಿನ್ನ ದಂಪತಿಗಲಿಗೆ

ಇದ್ದು

ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಉಪೇಂದ್ರ

ಕಾಣಿಕೆ

*

ಪೀರಿಕೆ

ಧಾರವಾಡದ “ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆ”ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ‘ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ’ ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಹೊಯ್ಸಳರ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನಾನು ಓದಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಶೈಲಿ ಸುಲಭ, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕಥೆಗಳು ನೆಕಂಡರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೂ ಮನರಂಜನವಾಗಬಹುದು

ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವ ವಯಸ್ಕರ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆಯವರ ಆಶಯಗಳಿಗೂ ಸಹ ಇದು ಸರಿದೂಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎದೆಯ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ವಯಸ್ಕರು ಪುನಃ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಂಧತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದಂತೆ ಇಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕಾದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ತಾಯಿ ತಂಗಿಯರೂ ಸಹ ದಿನವೆಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ದಣಿದು ಕುಳಿತಾಗ ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಬಹುದು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಧಾರಣ ಜೀವನದವು ಕೆಲವು ಇತರ ದೇಶದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿದವು; ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ದವು. ಓದುಗರು ನವೀನ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ರೀತಿಗಳನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಬೇಸರ ಹೊಂದರು. ಪುಸ್ತಕ ಮುಗಿದ ವರೆಗೆ ಅತಿತ್ವ ಕದಲದಂತೆ ಒಂದು ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಾರು. ಓದುಗ ರಿಗೆ ಇತರ ನಾಡು ನಡೆಗಳ ಪರಿಚಯವು ಹಚ್ಚುವುದು. ಅವರ ಭಾಷೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರ ಅಭಿರುಚಿಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

—ಕೆ. ಎನ್. ಕಿಣಿ,

ಬೆಂಗಳೂರು,

೨೨-೫-೧೯೪೩

ಡೆಪುಟ ಡೈರೆಕ್ಟರ

(ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆ) ಮೈಸೂರು

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ಕೆಲಕಾಲವಾಯಿತು, ಅಂದಿನಿಂದ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹಸು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸು ತೋರಿದ ದಿವಂಗತ ಪಂಚೆಯವರು ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗರಾದರು, ತರುವಾಯ ಶ್ರೀಗಳಾದ ಎಂ ಎನ್ ಕಾಮತರು, ಕಾರಂತರು, ದೇವುಡು, ರಾಜರತ್ನ ಈ ಮೊದಲಾದ ಮಹನೀಯರು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆದು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಹೊಯಿಸಳರು ಮಾನ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೆಯುವುದು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಲಭ, ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಕಠಿಣ. ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲವು ಚೆಲುವು ಗಳನ್ನೂ ಓರೆ ಕೋರೆಗಳನ್ನೂ ಅರಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಹೊಂದಿ ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಬಾಲಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋದರೆ, ಹಿರಿತನದ ಗೌರವವು ಆ ಲೋಕದ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಮುಳ್ಳು ಹಚ್ಚಿದರೆ.

ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಲೇಖನಶಕ್ತಿಯಿದ್ದವರಿಂದಲೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿರ್ಮಿತವಾಗದು. ಶ್ರೀ. ಹೊಯಿಸಳರಿಗ ಮಕ್ಕಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಹಜಪ್ರವೇಶವಿದೆ. ಅವರ ಬೇವನದೊಡನೆ ಅವರು ಒಂದಾಗಬಲ್ಲರು. ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಆಟವಾಡಿ ಅವರ ಆಟನೋಟಗಳನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಬರೆವಣಿಗೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಚತುತ್ಕೃತಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ; ಮಕ್ಕಳ ಚಂಚಲವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಕಲೆಯ ಪರಿವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಇಂಥ ಬರೆವಣಿಗೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಜಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವು ದೊರೆವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ, ಮನಸ್ಸು ಮಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಇದೀಗ ಈ 'ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ' ಯಲ್ಲಿ ಹೊಯಿಸಳರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಬಹುದಾದ ಹಲವು ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆದ್ಭುತರಮ್ಯ ವಿಷಯಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆವಾರ್ತಚೀನ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಇದೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇದಿರಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಕತೆ ಹೇಳುವ ಸಜೀವವಾದ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯಿದೆ ನಂದಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದ ಗೋವಿಂದಕವಿ ಹೇಳಿದಂತೆ 'ತನು ಎಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ'ಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಘನತೆ ಹಲವು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಎಂಥ ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಜೀವತೆ ಇರುವುದೆಂಬ ನೈಜಭಾವನೆಯು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ 'ಖಸೀ ಮಾವು', 'ಪರಾಕ್ಷಿ' ಯಂಥ ಕತೆಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಲೋಕನೀತಿಯು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಕತೆಯ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕತೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಬೇಕು. ಹಿರಿಯರೂ ಇವನ್ನು ಓದಿದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು. ಈ 'ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ'ಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹಾಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೊಯಿಸಳರನ್ನು ಮನವಾರೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ, ಇಂಥ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಅವರಿಂದ ಹೊರಬೀಳಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ನರಿಪಟ

ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ	೧
ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ	೭
ಶುಭಾಂಗ	೧೦
ಜೋಳದ ಕಾಳು	೧೬
ಉಂಗುರ	೨೧
ನೆನಪು	೨೪
ಅವಳಿ ಚಿಲುಮೆ	೨೭
ಗೌರಿಯ ಬರೆಹ	೩೦
ಯದ್ಭದ್ರಂ	೩೭
ಆಭ್ಯಂಕು	೪೦
ನಿಶ್ಚಲದಾಸ	೪೮
ಖಸೀ ಮಾವು	೫೨
ಚಿಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿಸುವುದು	೫೭
ಕಾಕಿ	೬೧
ಗಂಗು	೭೧
ಅರಸನ ಬೇನೆ	೭೫
ಚಿಂತಾಮಣಿ	೭೯
ಪರಾಕ್ಷಿ	೮೮
ವರಪುಷ್ಪಯರ	೯೨
ಗುಣ	೯೫
ಮುಸೀದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದರು	೧೦೧
ಶಂಕರಸ್ಕೃತಿ	೧೦೭
ಹರಕೆ	೧೧೦
ಆಶೋಕಮಾಲ	೧೧೫
ಸೋಬಾಣಿ	೧೧೯
ಮುದ್ದು ರಾಮು	೧೨೬

ಮುಂದಿನ ಕುಸುಮ

ಕನಸಿನ ಕೆಳದಿ

(ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ)

ಫೈ

ಬರೆದವರು

ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ

ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಟಿ

ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆ

ಏ

ಏ

ಏ

ಏ

ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲ ಆಗ ಅರಬ್ಬಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಇದ್ದ. ಆ ರಾಜನ ಹೆಸರು ಅಬು ಬಿನ್ ಆಧಂ. ಎರಡರಡು ಸಾರಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ ಈ ಹೆಸರು. ಅಬು ಬಿನ್ ಆಧಂ! ಅಬು ಬಿನ್ ಆಧಂ! ಎಲ್ಲ? ಅರೇಬಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ.

ಆಧಂ ಬಹಳ ಜರ್ಬಿನ ರಾಜ ಆತನ ಹೆಸರನ್ನು ಯಾರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೂಡದು ಆತನ ಹೆದರಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಇತ್ತು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಆ ಘನವಂತನ ನಾಮವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಲ್ಲೇ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಆತನ ಎದುರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಿಲ್ಲಕೂಡದು. ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಬಾರದು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಬಾರದು. ಆತ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆತ ದಾಟಿ ಹೋಗುವ ವರೆಗೂ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರೆಲ್ಲ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಮಲಗಿರಬೇಕು ಅಷ್ಟು ಭಯ; ಅಷ್ಟು ದರ್ಬಾರು; ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಮ್ಮೆ; ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಮದ

ಆಬು ಜಿನ್ ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಗುಲಾಬಿ ಹೂ, ತಾವರೆ ಹೂಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು—ಆಧಂ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಂಥ ರಾಜೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣೇ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ ಮದುವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ಇಬ್ಬರೇ. ಆಧಂ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವಯಸ್ಸಿನ ಹರೆಯದವನು; ಮತ್ತು ಆಧಂನನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಿಂದಲೂ ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಮುದುಕಿ ಆಧಂ ಮತ್ತು ಈ ಮುದುಕಿ ಏನಾ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಆಳು ಕಾಳು, ಸಿಂಹಿನವರು, ಸೈನ್ಯದವರು

ಊಟ, ಕುದುರೆಸವಾರಿ, ದರ್ಬಾರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಗಿ ಮುಗಿದು ಬಂದರೆ ದಣಿವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ ದಣಿದ ಆಧಂ ಬಂದರೆ ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬೇಕು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸುವ ಕೆಲಸ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಈ ಮುದುಕಿಯದು. ಇದೇ ನಾಜೂಕಿನ ಸಯಗೇಲಸವನ್ನು ಈಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು ಅದೆಂಥ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಗಾದರೆ?

ಹಾಸಿಗೆಯೆಂದರೆ ಸಾಧಾರಣ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲ ಅದು ಅಂತಿಂಥ ಹಾಸಿಗೆ ಯಾದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಹಾಸಿಯಾರು ಇನ್ನಾರಾದರೂ ಮಲಗಿಯಾರು. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಆಧಂನ ಹಾಸಿಗೆ ಸಲಸಲಕ್ಕೂ ಬಂಗಾರ ಸೂರೆ ಮಾಡಿ ಹಾಸುವ ಗುಲಾಬಿಯ ಹಾಸಿಗೆ. ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಲಗುವ ಮನೆಯ ವಿತರಣೆ ಹೀಗಿತ್ತು—ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೋಣೆ ಚಿತ್ತಾರದ ಗೋಡೆ. ದಂತದ ನೆಲ.

ಒಂಗಾರ ಮಂಚ. ಅದರ ತುಂಬ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಸಕಾಸೆಯ ಕೆಲಸ. ಇನ್ನೂ ಹೇಳಲೇನು ? ಮೌಕಮಲ್ಲು ಸುಪ್ಪ ತ್ತಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒವ್ವುವಂಥ ದಿಂಟು, ಧಾವಳಿ, ಪರದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಜ್ಜಾದ ಮೇಲೆ ಹೂವು ಹರಡಿರಬೇಕು. ದಳದಳವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದ ಘಮಘಮ ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳು. ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾಗುತ್ತು ಗುಲಾಬಿ ಹೂವು ? ಹತ್ತು ಮಣ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವು ಇಷ್ಟು ಗುಲಾಬಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹಾಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುಗಂಧದಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸಬೇಕು ಇದೇ ಅಧಂ ಚಕ್ರ ವರ್ತಿಯ ಹಾಸಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಾಸುತ್ತಿದ್ದವಳು ಆ ಮುಂದುಕಿ—ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷದವಳು. ಅವಳಿಗೆ ಇನ್ನತ್ತು ವರ್ಷದ ಅನುಭವ !

ಇಂಥಾ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ನೀವೆಂದಾದರೂ ಅಂಥದರಲ್ಲಿ ಮುಗಿದ್ದೀರಾ ? ಎಂದೂ ಇಲ್ಲವ ? ಹೋಗಲಿ, ಊಹಿಸಿ, ನೋಡೋಣ ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಾದ ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಗುವವರಿಗೆ ಇನ್ನೆಂಥ ಸಿದ್ಧಿ ಒರಬೇಡ ! ಮೃಸೋಕುವುದೇ ತಡ, ಸಿದ್ಧಿ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಒಂದುಬಿಡುತ್ತಿದೆ

ಆದರೆ ನೋಡಿ ಅಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಈ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಿದ್ಧಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆ ಅಷ್ಟಿತ್ತು. ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾಗಬೇಕು; ಕಾಲುನೆ, ಬಾವಿ, ಕೂಳ, ಕರೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಅನ್ನ ಸತ್ಯ, ಹಾದಿ, ಪೇಟೆ, ಅರವಟ್ಟಿ—ಇವೇ ಮುಂತಾದೆಲ್ಲ ಸರ್ಪಡಿಸುತ್ತ ಕಾಲಕಳೆಯುವನು. ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ನೂರು ನೂರು ಮೈಲಿಯಾದರೂ ಮೈಗೂ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವನು. ಭಾರಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಅಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯದು ಅದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಗುಲಾಬಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆತನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೆಲಸ, ಅಷ್ಟೊಂದು ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಲ್ಲ ಆನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ, ಆಶೆ ಅದ್ದರಿಂದ ಅಧಂನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ಬರದು. ಇರಲಿ ಮುಂದೇನಾಯಿತು ?

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಬೀಬಿ, ಪಾಪ ಮುಂದುಕಿ, ದಣಿದು ಬಂದಳು ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಅವಳಿಗೆ ಅದರೂ ಕೂಡ ಕಲೀಫ್ ಅಧರವರ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸದೆ ಬಿಡುವವಳಲ್ಲ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು ಯಾವುದು ?

ಹಾಸಿಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮುಸ್ಸಿನ ಮುದಿಕಿಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರೂ ಹಾಸಿದರೂ ಆಧಂಸಿಗ ಮನಸ್ಸೊಪ್ಪದು

ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿದಳು. ಹೂ ಹರಡಿದಳು. ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ ಹತ್ತು ಮೂ ಗುಲಾಬಿಯ ದಳ ಅದೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ರಾಸಿ ಆ ಹೂವಿನದು! ಅಷ್ಟೂ ಹರಡಿ ಸನ್ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕಸೂರಿ ಜವಾಬಿ ಪೊದಲಾದ ಸುವಾಸನೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಡಿ ಎಚ್ಚಿಸಲು ಆತ್ತರಣ್ಣೆಯ ದೀಪ ವನ್ನು ಮೀಟಿದಳು. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿದಳು. ಆಮೇಲೆ ?

ಆಮೇಲೆ ಬಂದುದು ಪ್ರಮಾದ ಆ ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೋ ಕೈ ಊರಿದಳು ಊರಿದ ಕೈ ಗುಲಾಬಿಯ ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋಯಿತು ಹಾಗೆಯೇ ಒರಗಿದಳು. ಮೈಯೆಲ್ಲ ಗುಲಾಬಿಯ ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು. ದಣಿದಿದ್ದಾಳಷ್ಟೆ! ಪಾಪ ಮುದಿಕಿಯಲ್ಲವೆ, ಸಿದ್ಧೆ ಒಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷದ ಬೀಬಿ ? ಆಧಂ ಬಾದಶಹನ ಹಾಸಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ !

ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಜಧಾನಿ ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ತಿರುಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಸಿತ್ಯ ಕಾದಿದ್ದು, ಕರೆದು, ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಬೀಬಿಯಲ್ಲಿ ? ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನೇರವಾಗಿ ಬಂದ ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ ಆತ್ತರಣ್ಣೆ ದೀಪ ಮೀಟಿದ; ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪ ಮೀಟಿದ, ಗಂಧವೆಣ್ಣೆಯ ದೀಪ ಮೀಟಿದ; ಕಾಲಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ದಂತದ ನೆಲವೂ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮಾಳಿಗಯೂ ಸೇರಿ ಹತ್ತು ಜನ ನಡೆದಷ್ಟು ಶಬ್ದವಾಯಿತು ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಂಚದ ಚಿತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಧಳ ಧಳ ಹೊಳೆದವು. ಆದರೆ ಹೂವೆಲ್ಲವೂ ಸಮವಾಗಿ ಹರಡಿರಲಿಲ್ಲ ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳ ವಾಗಿತ್ತು ಇದೇನು ಹೀಗಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದ ಯಾರು ಮಲ ಗಿದ್ದಾರೆ! ಮಹಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಲಗುವ ಮಂಚದಲ್ಲಿ? ಬೀಬಿ ! ಯಾರು ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ ಹತ್ತುಮೂ ಗುಲಾಬಿ ದಳಗಳ ನಡುವೆ? ಮುದುಕಿ ಬೀಬಿ ! ಆಧಂಸ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಬಿಯೇ !

ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ನಗು ಬಂತು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟ. ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು,

ಕೂಗಿ ರೇಗಿಬಿಟ್ಟ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಳುಕಾಳುಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಯ

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಆಧಂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆದ 'ಬೀಜ'ಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ ಡುರ್ರಾ ತರಿಸಿರಿ ಬಿಗಿಯಿರಿ ನಾಲಕ್ಕಾರು ಡುರ್ರಾ! ಬುದ್ದಿ ಬರಲಿ ! ' ಎಂದು

ಡುರ್ರಾ ಎಂಬುದು ಏಳು ಹುರಿ ಚರ್ಮದ ಚಾವಣಿ. ಆಳುಗಳು ಬಂದು ಸಿಂತರು ಎರಡೇಟಿಗೆ ಗುಲಾಬಿಯೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಾ ಸಿಲ್ಲಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು ಬೀಜಿಯ ಕೃಕಾಲೆಲ್ಲ ನಡುಗುತ್ತಿತು ಆಳುಗಳು ಆ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಎಳೆದು ಹಾಕಿದರು.

ಮುದುಕಿ ಆಧಂನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು. ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಲಿಲ್ಲ. ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕಿ ಹರೆಯದವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು ತಾನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿದ ಆಧಂನನ್ನು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. 'ತಪ್ಪಾಯಿತು, ಕ್ಷಮಿಸು, ಕೈ ಮೀರಿ ಹೋಯಿತು ನೋಡುಹೋಗಿದ್ದೆ ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಅಚಾತುರ್ಯವಾಯಿತು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ಈ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿದ್ದೇನೆ ನಾನೆಂದಾದರೂ ಕೈ ಊರಿದ್ದೇನೇ ? ಈ ದಿನ ಕ್ಷಮಿಸುವ ದಿಲ್ಲನ ಆಧಂ ? ' ಎಂದು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಒದ್ದು ತಳ್ಳಿ, ಹೂಡೆದು ಹೊರಟುಹೋದ ಕಲೀಫರ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಳೆ, ಈ ದಾಸಿ, ಈ ಮುದುಕಿ ಮಲಗುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದಳೆ ಈ ನಾಯಿ—ಹೀಗೆಲ್ಲ ಬೈದು ಆಳುಗಳು ಮೂವತ್ತೆರಡು ಡುರ್ರಾ ಹೂಡೆದು, ಕೃಬಿಟ್ಟರು.

*

*

*

*

ಇತ್ತು ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅರಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿದ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಹೆಂಗಸರು ವಾಸ ಮಾಡುವ ಕೋಣೆಯೊಂದರ ಬಳಿ ಬಂದು ಸಿಂತ. ಅಲ್ಲಿ ಒಳಗಡೆ ಯಾರೋ ನರಳುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಮಲಗಿದವರು ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ಏನೋ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಆಧಂ ನಿಂತು ಕೇಳಿದ. ಅದು ಯಾರಿರಬಹುದು ?

‘ದೇವರೇ! ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಾಸಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿ ಹಾಸಿಗೆ
 ಎಲ್ಲೆಂದಾದರೂ ಕೈ ಉಳಿದೇನೇ? ಇಂದು ಕೃಮೀರಿ ಒರಗಿಬಿಟ್ಟಿ-
 ದೇವಾ, ಬೇಕೆಂತ ಮಲಗಲಿಲ್ಲ ದಣಿದಿದ್ದೆ, ಅದು ಹೇಗೋ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿ-
 ಬಿಟ್ಟಿತು. ಡುರ್ರಾ ಚಾವಟಿ ಒಂದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕಾಯಿತೆ ನನ್ನ ! ಇಷ್ಟತ್ತು
 ವರ್ಷ ಹಾಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರಘಳಿಗೆ ಮಲಗಿದುದಕ್ಕೆ
 ಇಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಯೇ? ಒಂದೆ ಅರ್ಧಗಳಿಗೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ! ಎಲೈ ತಂದೆ,
 ಹಾಗಾದರೆ ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆ ಹೂವಿನ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತ
 ಇರುವ ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗ ಇನ್ನೇನು ಶಿಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟಿರುವೆ? ಅಧಮ ಆಧಂ !
 ನೀನು ಈ ಮಹಾರಾಜ್ಯದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿ ತೂರಿ, ಹಿರಿಯರ ಕೈಲಿ
 ನೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವರನ್ನು ಮರೆತು, ಈ ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ
 ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಲಗುತ್ತ, ಇದ್ದೀಯಲ್ಲವೆ? ದೇವರು ನಿನಗೇನೂ
 ಶಿಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ? ತಪ್ಪಾಯಿತು ಹಾಗಲ್ಲ ದೇವ ! ಬೇಡ, ತಂದೆ ! ನಾನು
 ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ ಆಧಂ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೂಡಬೇಡ. ಅರ್ಧ ಘಳಿಗೆಗೇ
 ಇಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಯಾದರೆ ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟಾದೀತೋ ಎಂದು
 ಬಿಡುತ್ತಿದೆ ಬೇವ ! ’ ಹೀಗೆಂದು ಮುದುಕಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಳು

ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಇನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದ, ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದ;
 ಮುದುಕಿಯನ್ನು ತಟ್ಟಿದ, ಮೈದಡವಿದ, ಎತ್ತಿ ತಂದಿಟ್ಟ ಅದೇ ಹೂವಿನ
 ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ. ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದ. ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ
 ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟ

ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಆಧಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ
 ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರಸಿದ. ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಒರಹಳಿದ. ಮಹಾಸಭೆಯ ಮುಂದೆ
 ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಅನಂತರ ಆಧಂ ಘಕೀರ
 ನಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ. ಅದೆಂಥಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಎಂಥಾ ತ್ಯಾಗ !

ಕಡೆಗೆ ಅವನು ಮಹಾಚ್ಛಾನಿಯಾದ ದೇವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ.

ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ

ೞ ೞ ೞ ೞ

ರಾಜವುರಿಯ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಭಾರಿಯಾದೊಂದು ವಿಗ್ರಹವಿತ್ತು. ಅದರ ಬಲಗೈಲಿ ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಎಡಗೈಲಿ ತಕ್ಕಡಿ. ಅದು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯ ವಿಗ್ರಹ. ನ್ಯಾಯಶೇಖರ ಮಹಾರಾಯನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ನುರಿಕೆ ರಾಜವುರಿಯ ಜನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನಾಳುವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಹಾ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಪು ಆಗಬೇಕಾದರೂ ಅಲ್ಲೇ. ಕಡೆಕಡೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ತಪ್ಪಿದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಸಹ ೨ನೇ ನ್ಯಾಯ ವಿಗ್ರಹದ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ನ್ಯಾಯಶೇಖರನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆತನ ಮಗನಾದ ಧರ್ಮಶೇಖರನೂ ಸಹ ಆಳಿ ಅಳಿದನು. ಅನಂತರ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದವನೆಂದರೆ ಅರ್ಧಶೇಖರ ಮಹಾರಾಯ. ಈ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವು ಅರ್ಧ ಶೇಖರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಎರಗುವ ಜನ ಕಡಿಮೆಯಾದರು. ಆ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ವಾರ್ಷಿಕ ಎಣ್ಣೆಮಜ್ಜನ ಸಹ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಧೀರ ಮೂರ್ತಿಯ ಶಿರದ ಕಿರೀಟ, ಕೊರಳು, ಕೊಂಕುಳುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿ-ಗೀಜಗ, ಗಿಳಿ-ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಜನಗಳ ಗುಂಪು ಬರುವುದು ನಿಂತು ವಿಹಗಗಳ ಪರಿಶೆಯಾಗುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯತೀರ್ಮಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಯಾರಿಗೆ ಹಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ, ನಾನು ಕಾಣೆ.

ಈ ದಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಲು ಗದ್ದಲ. ರಾಣಿಯ ಕೊರಳ ಹಾರ ಕಳವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಕದ್ದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ರಾಜಗೃಹದ ಕೂರಳ ಹಾರ

ಕಾಣದಾಗ ಹುಡುಕಿ ತಡಕಿ

ಹಿಡಿದು ಹುಡುಗಿಯೋರ್ವಳನ್ನು

ತುಡುಗಿಯೆಂದು ಕರೆದು ಅವಳ ತೀರ್ಪಿಸಿತ್ತರು ||

ಎನು ಅರಿಯದಿದ್ದ ಹುಡುಗಿ

ರಾಣಿವಾಸ ತೊರೆದು ಬಂದು

ಪ್ರಾಣ ನೀಗೆ ತುಡುಗು ಹೊತ್ತು

ತಾನು ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯು ||

ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಆ ಬಾಲೆಯು ಪ್ರಾಣವೊಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಆ ಪ್ರಾಣವು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಯಿತೋ ಎನ್ನೋ! ದೇವೇಂದ್ರನಲ್ಲಿ ದೂರಿಟ್ಟಿತೋ ಎನ್ನೋ! ಅಂತು ಆಕಾಶದ ತುಂಬ ನೋಡ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಜನಗಳು ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ನಡೆದರು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಸಾಕು. ಆ ಬಾಲೆಯ ಶಿರದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ತದ ಹೊಳೆ. ಆ ದಿನ ಯಾರೂ ಉಣಲಿಲ್ಲ, ಉಡಲಿಲ್ಲ, ನಗಲಿಲ್ಲ—‘ಎನಂತೆ ಮಹಾ ! ಸಾವಿರಾರು ಮುತ್ತಿನ

ಹಾರಗಳು ಕಾಲುಕಸವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಡೆ, ಒಂದು ಹಾರ ಹೋದರೆ
ಎಂತೆ! ಆ ರೀತಿ, ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಆ ಹುಡುಗಿನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದೇ?
ಹೀಗೆಂದು ಜನ ಕೊರಗಿದರು

ಅದೇ ದಿನ ಹೇತ್ತು ತಿರುಗಿದಾಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಒತ್ತರಿಸಿ
ಒಂದವು. ಗಾಳಿ ರೇಗಿ ಎದ್ದಿತು. ಮಿಂಚು, ಗುಡುಗು, ಶಿಡಿಲು ಒಂದು
ಒಂದು ಜನ ಬೆದರಿದರು. ನ್ಯಾಯದೇವತೆಯ ಎಡಗೈ ಮುರಿದು ಬಿತ್ತು
ನ್ಯಾಯದ ತಕ್ಕಡಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಡೊಂಕಾಗಿ ಹೂಯಿತು. ಪಟ್ಟಿಗಳು ತಕ್ಕ
ಡಿಯ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಕಳಚಿ ಅದೆಲ್ಲೋ ಹಾರಿ ಹೋದವು ಊರಲ್ಲಾ
ಒಂದು ನೋಡಿದರು ಆಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುವಂತೆ—

ಕಡಿದು ಬಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ

ಎಡದ ಭುಜದ ಕುಹರದಿಂದ

ಹಾರಿತೊಂದು ಕೀಚಬಾಲ

ಮೂರ ಮರದ ಹಣ್ಣಿ ಗಾಗಿ ಹಣ್ಣಿನೊಂದಿಗ

ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಪರರಾದ—

ಊರ ಜನರು ತರಿಸಿ ಎಣಿ

ಎರಿ ನೋಡೆ ಸರವು ಇತ್ತು

ನಾರು ನೇದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ

ಹಾರ ಹೊಳೆದು ಹಳೆಯುತಿತ್ತು ರಾಜನೀತಿಯ ||

ಹೀಗೆ ಅರ್ಧಶೇಖರ ಮಹಾರಾಯನು ವಿಚಾರಮಾಡದಲೆ ನಿರಪರಾಧಿ
ಯಾದ ಅಂತಃಪುರದ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದುಃಖ
ಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸರಿಪಡಿಸಿದನು ನಿರಪರಾಧಿ
ಬಾಲೆಯ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಆ ನ್ಯಾಯವಿಗ್ರಹದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ಲಿಸಿದನು.
ಅಂದಿನಿಂದ ವುನಃ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯ ಪರಿಷ್ಕೆ
ವರುಷ ವರುಷ

ಶುಭಾಂಗ

ಏ

ಏ

ಏ

ಏ

ಏ

ಕುಶಲಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಶುಭಾಂಗನೇ ರಾಜ. ಶುಭಾಂಗನಿಗೆ ನಾಳೆಯ ದಿನ ಇಪ್ಪತ್ತಿರಡು ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತೆ. ವರ್ಧಂತಿಯ ದಿನವೇ ಮದುವೆ. ಮಹಾ ಸಂಭ್ರಮದ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಜರುಗುತ್ತಿವೆ ಚೌಕ ಚೌಕಕ್ಕೂ ಚಪ್ಪರ, ಉದ್ದಾನುದ್ದಕ್ಕೂ ರಸ್ತೆಯ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ತೋರಣ, ಎಲ್ಲಾ ಜಗುಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಂಗೋಲಿ, ಅಲಂಕಾರದ ಲತೆಗಳು, ಹಸೆಗಳು, ಮಹಾ ಮೈಭವ! ಅದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಯಾರು? ಯಾವ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕುಮಾರಿ? ಕೇಳುವವರಾರು ಚಪ್ಪರವೆಂದ—ಕಂಬ ಸಿಂತು, ಹಂದರ ಹಾಸಿ ಚಪ್ಪರವಾಯಿತು ! ತೋರಣವೆಂದ—ಹಸರುವಾಣಿ, ಕಾಮವಾಣಿ. ಪಟ್ಟವಾಣಿ ತೋರಣಗಳು ತೂಗಾಡಿಬಿಟ್ಟವು. ರಸ್ತೆಯೆಲ್ಲ ಕಸುರ, ಪ್ರಜೆ ಯಲ್ಲ ಒಹದೂರಿ, ಆಕಾಶವೆಲ್ಲ ಅಟ್ಟಹಾಸ, ಊರೆಲ್ಲ ಓಲಗ, ಗಾಳಿಯೆಲ್ಲ ತುತೂರಿ, ಮಾತೆಲ್ಲ ಮನೋಹರ, ಒಟ್ಟಿ ಬರಿಯೆಲ್ಲ ಪರಿಮಳ—ಅಂತು ಪಟ್ಟಣ ವೆಲ್ಲ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಇದೆ ನಾಳೆಯೇ ವರ್ಧಂತಿ. ನಾಳೆಯೇ ಮದುವೆ ಯಾಗಬೇಕು.

ಶುಭಾಂಗ ಹೂಸಿದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ. ಅರಮನೆಯೆಲ್ಲ ತಿರುಗಿದ ದೀವಟಿಗೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪೇಟೆ ಪೇಟೆಯೆಲ್ಲ ಸವಾರಿಹೊರಟ ಮತ್ತೆ ಆರಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅಂಗಣ ಅಂಗಣ, ಕೋಣೆ ಕೋಣೆಯೆಲ್ಲ ತಿರುಗಿದ

ತೇಜಿ ಎಂಬವಳು ಊಳಿಗದ ಆಳು ಶುಭಾಂಗನು ಅವಳನ್ನು ಕೈಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದನು ಅವಳೊಡನೆ ಸದಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಥವಾ ತೇಜಿಯೇ ಶುಭಾಂಗನ ಸಮೀಪವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಲೆಲ್ಲ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತೇಜಿಯ ನಗುವೆಲ್ಲ ಹೂ ಇದ್ದಂತೆ, ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಮಾತೆಲ್ಲ ಹಣ್ಣಿದ್ದಂತೆ ಅವಳು ಶುಭಾಂಗನಿಗೆ ಹೇಗಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೋ ನಾವೇನು ಒಲ್ಲೆವು. ಆಳಾಗಿ ಬಾಳು ಸವಿ ಸುವುದೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು ತೇಜಿಗೆ ಆದರೆ ಶುಭಾಂಗನಿಗೆ ?

‘ಶುಭಾಂಗನು ನಾಳೆ ಮದುವಣಿಗನಾಗುವವನು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಸಿದ್ದೆ ಕೆಡ ಬಾರದು. ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಮಾಡುವಂಥ ಆಳುಗಳಿರುವಾಗ್ಗೆ ಅವನೇಕ ತಿರುಗಬೇಕು ? ಬಾರದು.’ ತೇಜಿ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ ಶುಭಾಂಗ ನರಪತಿಯು ಕೇಳುವವನಲ್ಲ

ಯಾವುದೋ ಪರಾಯ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದನು. ತೇಜಿ ದೀಪ ತೋರಿ ದಳು. ಶುಭಾಂಗನು ಬಂಗಾರದ ಪರಾತದಲ್ಲಿ ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆರಿಸಿಟ್ಟನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರಸಿಟ್ಟ ಜವಾಹರಿ ಗೂಡುಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿದನು.

ಅಲ್ಲೊಂದು ಪದಕ, ಇಲ್ಲೊಂದು ಮಂಜೀರ, ಇನ್ನೊಂದು ಒಂಕಿ, ಮತ್ತೊಂದು ವಡ್ಡಾನಾ, ಹೀಗೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಪರಾತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಖಾಸ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದನು.

ತೇಜಿ:- ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಶುಭಾಂಗ ಮಹಾರಾಜ ! ನನಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇವೆಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತು. ತೆಗೆದಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಳವಡಿಸುವೆನು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರಿ ನೂತನ ವಧುವಿಗಾಗಿ ಅದೇನೇನು ಬೇಕೋ ಹೇಳಿರಿ !

ಶುಭಾಂಗ - ದಿಟ. ಆದರೆ ನನ್ನ ರಾಣಿಗೆ ತಕ್ಕ ಒಡವಗಳು, ಶೀರೆಗಳು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದೆಂತು ತೇಜಿ ? ನಾನೇ ಆರಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ ?

ತೇಜಿ:- ಆ ರಾಜವಧುವಿನ ರೂಪು ಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿ ಬಿಡೋಣಾಗಲಿ, ನಾನೇ ಆರಿಸಿಡುವೆನು ಎಂತೂ ನಾನೇ ಆ ರಾಣಿಗೆ ಆನುಚರಳು. ನಾನೇ ಸಖಿ, ನಾನೇ ದಾಸಿ, ನಾನೇ ಆರಾಧಕಳು ಆ ರಾಣಿ ಬಂದ ನಂತರ ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಇನ್ನು ಮನ್ನಣೆ ಎಲ್ಲಿಯದು ? ನಾನುಂಟು ಶ್ರೀ ರಾಜವಧುವುಂಟು !

ಶುಭಾಂಗ:- ಮನ್ನಣೆ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ. ಪ್ರೀತಿಸಾಕು ತೇಜಿ ! ಇರಲಿ, ಆ ನಾಳನ ವಧು-ರಾಣಿ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ತಿದ್ದಿದ ಹುಬ್ಬು, ತುಟಿ, ಬೈತಲೆ ಮತ್ತು ಮುದ್ದಾದ ಮುಖ, ಮಾತು, ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ತೇಜಿಯಂತೆ. ಮರುಗಿಟ್ಟ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯೇ !

ತೇಜಿ:- ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೇ ಎಲ್ಲ ಇಟ್ಟು ನೋಡಿ ತೆಗೆದಿಡುವಿರಾ ! ಏನು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ?

ಶುಭಾಂಗ:- ಎಲ್ಲ ನೋಡಿ ತೊಡಿಸುವೆನು. ಆಗ ನನ್ನೆದೆಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ !

ತೇಜಿ:- ಇಡದೆ ತೊಡದೆ ನೋಡ ನಾನೇ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೇಕೆ ತೊಂದರೆ ?

ಶುಭಾಂಗ - ಎಲ್ಲಿಯ ಮಾತು ತೆಗೆ ! ಇದು ನೋಡು, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಯವರ ಕಂಠೀಹಾರ ! ಇದೊ ಅವರದೇ ಉಂಗುರ ಇದೂ ಅವರದೇ..

ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತ ಬಂದೊಂದಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ತೊಡಿಸುತ್ತ ಬಂದನು ಸಲುಗೆಯ ಮಾತು ರೀತಿಗಳು ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಸರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ದಿನದಿಂದ

ತೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸೊಗಸಲ್ಲ ಅವೆಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಶುಭಾಂಗನ ನೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾದಳು. ನಾಳೆ ಪಟ್ಟದ ಕುಮಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವ ಶುಭಾಂಗ ಮಹಾರಾಜನು ಕೀಳು ದಾಸಿಯಾದ ತೇಜಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೇ ಬಾರದು ಖಂಡಿತ ಕೂಡದು ಆತನ ಒಲವೆಲ್ಲ ರಾಜವಧುವಿಗೇ ಸರಿ

ಶುಭಾಂಗನು ಯಾವುದನ್ನು ಕೇಳಿದಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೆಂಪಾದ ಅವಳ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುತ್ತಿಟ್ಟನು. ತೇಜಿ ಎಲ್ಲ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಸುಟು, ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓಡಿಹೋದಳು. ರಾಜಕುಮಾರನು ವಾತಾಯನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು: 'ತೇಜ ಸ್ವೀನೀ! ನೀನು ಈ ರೀತಿ ಓಡಿ ಹೋಗಬಾರದು. ನಿನ್ನಂಥವಳೂ ಸಹ ಒಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಣಿಯಾಗಬಲ್ಲೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಬಾರದೇನು? ಬಿಡು, ನನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಬರುವ ಇನ್ನಾರಾದರೂ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಖಂಡಿತ! ನನ್ನಾಣೆಗೂ ನೀನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಡಕೂಡದು, ನನ್ನಾಣೆ!'

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತೇಜಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು. ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಒಪ್ಪುವಾಗಿಟ್ಟಳು. ನಾಳೆ ಎನಾದೀತೋ ಬಲ್ಲವರಾರು! ತೇಜಿಗೆ ಇರುಸು ಮುರುಸು.

ವಧು-ಕುಮಾರಿಕೆ ಯಾರು? ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು ಅಂತು ಗೆಳೆಯ ರಾಜರೆಲ್ಲ ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ ಇವೆಲ್ಲ ವಧುವಿಗೆ ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳು! ಅವೆಲ್ಲ ಬೀಗರ ಬೀಡಾರ! ಮಜ್ಜಿನ ಭೋಜನ ಮನೆಗಳು ಇವು! ದೂರದಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ವರ್ವಾಡಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೇನಾಗಬೇಕು!

ಆದರೆ ವಧು ಯಾರು..?

ಶುಭಾಂಗನು ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು ನೆಚ್ಚಿನ ಗೆಳೆಯ ರಾಜ ನಾದ ವಿಕ್ರಮಸಿಂಹನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್ನೋ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದನು. ಆತನು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ತನ್ನ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

‘ಸುಮುಹೂರ್ತಾ ಸಾವಧಾನ! ಸುಲಗ್ನಾ ಸಾವಧಾನ!’

‘ಶ್ರೀಶುಭಾಂಗ ಮಹಾರಾಜರೇ ಇತ್ತಿತ್ತ..’

‘ ಶ್ರೀ ರಾಜವಧೂ ಕುಮಾರಿಕೆಯು, ಅಲಂಕಾರವೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ದಯಮಾಡಿಸಬಹುದೋ ? ’

ಆಗ ವಿಕ್ರಮರಾಯನು ಎದ್ದು ಬಂದನು. ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು

ವಿಕ್ರಮ:- ರಾಜಪುರೋಹಿತರೇ ! ಈಗಲೀಗ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಾಗಿ ನನ್ನ ಕುಮಾರಿಕೆಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಜನ್ಮಮಹೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ನಾಮಕರಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಜರುಗಿಸಬೇಕು, ತಾವುಗಳು

ಪುರೋಹಿತ.- ಹಾಗಿದ್ದರೆ ವಿವಾಹ !

ವಿಕ್ರಮ:- ನನ್ನ ಕುಮಾರಿಕೆಯದೇ ವಿವಾಹ ಈ ದಿನ.

ಪುರೋಹಿತ:- ವರನಾರು, ಸಿಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಕೆಗೆ ?

ವಿಕ್ರಮ - ಶ್ರೀ ಶುಭಾಂಗ ಮಹಾರಾಜ !

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆನಂದವಾಯಿತು ಶ್ರೀ ವಿಕ್ರಮರಾಯನು ಪರಿಚಿತನಾದ ಮಹಾಪ್ರಭು ನೆರೆ ರಾಜ್ಯದಾತನು ದಾನ, ಧರ್ಮ, ನೀತಿಸಿಪುಣನು ಆತನ ಕುಮಾರಿಕೆಯೇ ಸರಿಯಾದವಳು, ಶುಭಾಂಗ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲಿಕ್ಕೆ

ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಮುಹೂರ್ತದ ವರವಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇಕ ? ಏನೋ ರಾಜರ ಗುಟ್ಟು !

ತೆಳ್ಳನ್ನ ರೇಶಿಮೆಯ ಬುರಕಿ ಹಾಕಿದ ಒಳುಬಳುಕುವ ಕುಮಾರಿಕೆ ಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಮೊದಲು ಜನ್ಮೋತ್ಸವ ಅನಂತರ ನಾಮಕರಣೋತ್ಸವಗಳಾದವು. ‘ ಶ್ರೀ ವಿಕ್ರಮರಾಯನ ಪುತ್ರಿ, ಪರಾಕ್ರಮರಾಯನ ಪಾತ್ರಿ, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮರಾಯನ ಪ್ರಪಾತ್ರಿ-ತೇಜಸ್ವಿನೀ ನಾಮ್ನೀ—! ’ ಎಂದು ಘೋಷಣೆಯಾಯಿತು.

ಆದರೆ ತೇಜಿಗೆ ಯಾರ ಕೂಡ ಲಗ್ನವೋ ಅವಳಿಗೇ ತಿಳಿಯದು. ಅಷ್ಟೇ ಆಲ್ಲ ಶ್ರೀಶುಭಾಂಗ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಅದಾವ ರಾಜಕುಮಾರಿ ವಿವಾಹ ವಾಗುವಳೋ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಹಾ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ

ವಿಕ್ರಮರಾಯ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ‘ ಸಾಲಂಕೃತಾಂ ಇಮಾಂ

ಕನ್ಯಾ ತೇಜಸ್ವಿನಿ ನಾಮ್ನೀಂ ' ಎಂದು ಶುಭಾಂಗನ ಕೈ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯ ಕೈ ಇಟ್ಟು ಧಾರೆ ಎರೆದನು. ತೇಜಸ್ವಿನಿಗೆ ಯಾರು ವರನೋ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಮಹದಾಶೆ ಶ್ರೀಶುಭಾಂಗನಿಗೆ ಗೆದ್ದವರು ಯಾರಂದು ಹಂಗಿಸಬೇಡಬೇಕೆಂದಾಶೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶುಭದೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಪರದೆ ಓರೆಯಾಯಿತು ಪರಸ್ಪರ ಕಣ್ಣು ಕೂಡಿದವು ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ತೇಜಿಗೆ ದುಃಖವೇ ಇಮ್ಮಡಿ ಸಿತ್ತು. ತನ್ನಂಥಾ ಹೀನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿ ಶ್ರೀಶುಭಾಂಗನು ತನ್ನ ಪದವಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡನಲ್ಲಾ! ಹಲವಾರು ರಾಜಕುಮಾರಿಯರು ಕಾದಿರುವಾಗ ತನ್ನನ್ನೇ ಹುಡುಗಿ ವರಸಿದನಲ್ಲಾ! ಎಂದು ಬಹು ದುಃಖವಾಯಿತು, ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು. ಬಗ್ಗಿ ಪಾದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತಳು.

ಶ್ರೀಶುಭಾಂಗನು ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ಇವಳೇ ತನ್ನ ನೂತನ ರಾಣಿಯೆಂದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತೋರಿಸುತ್ತ. ಹೀಗೆಂದನು: 'ಶ್ರೀ ಕುಶಲಾಧಿಪತ್ಯದ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜಾವೃಂದವೇ ಲಾಲಿಸಿರಿ. ಈ ರಾಣಿಯು ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪರಿಚಿತಳಾದ ತೇಜಿ, ನನ್ನ ದಾಸಿ! ಈಕೆಯನ್ನು ನೀಚರ ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸಿ ತಂದಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ರಾಜಮಾತೆಯು ಈಕೆಯ ಗುಣ, ಶೀಲಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ನನ್ನ ಸಹಧರ್ಮಿಯಾಗಿರಲು ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ತೇಜೋವತಿಯು ಹೀನ ಕುಲವನ್ನು ಸ್ವರ್ಣಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಲೋಸುಗವೇ ಶ್ರೀ ವಿಕ್ರಮರಾಯರು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾನು ತೇಜಿಯನ್ನು ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮರಾಜರ ಮಗಳಾಗಿ ವರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸುಗುಣಿಯಾಗಿ ಸುಶೀಲೆಯಾದ ಮಾನವತಿಯು ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಣಿಯಾಗಲು ಯೋಗ್ಯಳಲ್ಲವೇ? ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಕೆಗೆ, ಈ ತೇಜಸ್ವಿನಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ, ಶ್ರೀ ಕುಶಲಾಧಿಪತ್ಯದ ರಾಣಿಗೆ, ಜಯಘೋಷ ಮಾಡುವಿರಾ!'

ಹೀಗೆಂದು ಶ್ರೀಶುಭಾಂಗನು ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಜಯಘೋಷವಾಯಿತು. ತೇಜಸ್ವಿನಿಯು ಒಂದು ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಶುಭಾಂಗನು ಒಂದು ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿದನು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಒಂದು ಹೊಸ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಿದರು.

ಜೋಳದ ಕಾಳು

ಏ ಏ ಏ ಏ

ಒಂದಾನೊಂದು ಊರು ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಹುಡುಗ; ಆ ಹುಡುಗನ ತಾಯಿ ಸತ್ತುಹೋದಳು ಸಾಯುವಾಗ ಆ ತಾಯಿ ಈ ಹುಡುಗನ ಕೈಲಿ ಒಂದೊಂದು ಜೋಳದ ಕಾಳು ಇಟ್ಟು ಸತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಬಡ ಹುಡುಗನ ಆ ತಾಯಿ ಸಾಯುವಾಗ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು—'ನೋಡು ಮಗ! ನಮಗೆಲ್ಲ ಜೋಳವೇ ಹಿಗ್ಗು ಮೊಗ. ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ಸಾಯುವಾಗ ಕಡೇ ಉಸುರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಳು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟರು ನಡೂ ಹೊಲದಾಗೆ ನಡೂ ತೆನ ಮೇಗಣ ನತ್ತೀ ಕಾಳು ತಲೆಗಿಂಬಿನ ಬುಡದಾಗೇ ಇತ್ತು. ಈಟು ದಿನಾನೂ! ತಗೋ ಮೊಗಾ! ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ಕರಿತಾರೆ ಮೇಗಿಣಿಸಿರು. ಜೋಳದ ಕಾಳು ಭದ್ರ '.

ಒಂದೇ ಒಂದು ವಿಷಯ ಮರೆತಿದ್ದೆ ಅದೇನು ಎಂದರೆ ಆ ಬಡ ಹುಡುಗನ ತಂದೆಯ ವಿಚಾರ. ಆ ಹುಡುಗನ ತಂದೆಯು ಆಗಲೇ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದನು. ನೋಡು ಈಗ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬಳಗ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಇರದೆ, ಜನ ಇರದೆ ಆ ಹುಡುಗ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟ. ಆದರೆ ಜೋಳದ ಕಾಳು ಮಾತ್ರ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಚೌಕದ ತುದಿ ಸೆರಗಿನ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲೇ ಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು!

ಆ ಬಡ ಹುಡುಗನು ಊರೂರು ತಿರಗುತ್ತ ಹೊರಟನು. ಹಾದಿ ಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನು ಕುಂಟೆಗೊಂಡು ಒಂದನು ಆತನು ನಗುನಗುತ್ತ ಇದ್ದನು. ಆ ನಗುಮೊಗ ನೋಡ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಹಳ ಅನಂದವು ಆಯಿತು. ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿದನು: 'ಓ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ಅರೋಗ್ಯವೆ?'

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮುದುಕನು 'ಕಂಡಮ್ಮ! ನೀನು ಅರೋಗ್ಯವ? ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಿರಬೇಕು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಒಡ ಹುಡುಗ- ನಾನು ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟೆ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಮುದುಕಿ ಅಪ್ಪನ ಹುಡುಕಿ ಹೊರಟಿರಬೇಕಾದಳು.

ಮುದುಕ- ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಎನ್ನಣ್ಣ?

ಒಡ ಹುಡುಗ- ಮೇಲಕ್ಕೇರತ!

ಮುದುಕ- ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೋ! ಗೂತ್ತಾಯಿತು ನೀನು?

ಒಡ ಹುಡುಗ- ನಾನೂ ಹೀಗೇ ಹೋದಿರ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುತ್ತಿನಂಥ ಜೋಳದ ಕಾಳಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡಾರೇನಜ್ಜ?

ಮುದುಕ- ಮೂಟೆ ಮೂಟೆ ಜೋಳ ಹೊತ್ತರೂವೇ ಕೇಳೋರಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಜೋಳದ ಕಾಳಿಗೆ ಅದಾರಪ್ಪ ಬರುತ್ತಾರ?

ಒಡ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆತಂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು ಹೆದರಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ ರಾತ್ರಿ! ಕತ್ತಲು! ದೂರ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು? ಆ ಹಳ್ಳಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೊದಲು ಸಿಕ್ಕಿದ ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ.

'ಯಾರೀ, ಗಾಡರೇ! ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಮುಂದೆ ಪ್ರಯಾಣ ಹೋಗಬಹುದೋ? ಎನ್ನಿ?' ಎಂದು ಕೂಗಿದ

'ಆಯ್ಯೋ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗ ಕಣ್ಣೇ! ಬಾಪ್ಪ! ನೀರೂ ಬಿಲ್ಲ ಬೇಕೇ ನಪ್ಪ? ದೂರದಿಂದ ಬಂದೆಯಾ? ಕಾಲು ತೊಳಕೋಪ್ಪ ಹಿಡಿ ನೀರು!'

'ಕಾಲು ತೊಳದೆ. ಕರೆ ಎರೀಲಿ ಬುತ್ತಿ ತಿಂದೆ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ತಾವ '

'ಹೋಹೋ! ಎನ್ನೀ ಹುಡುಗ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಆ ಕಿಟಕಿ ಒಳಗೆ ಜಾಗಾ ಮಾಡಿರಿ '

'ನಾನು ಒಡ ಹುಡುಗ. ನನ್ನ ಒಳಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಜೋಳದ ಕಾಳಿದೆ '

'ಆಯ್ಯೋ ಕೂಸೇ! ನಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ಮೂಟೆ ಮೂಟೆ ಜೋಳ ಇದೇಯಪ್ಪ. ನಿನ್ನ ಕಾಳು ಇನ್ನಾರು ಮುಟ್ಟಿಯಾರು! ಮಲಗು. ಸುಖ ವಾಗಿ ಕನಸು ಕಾಣೋವಂತೆ!'

ಬಡ ಹುಡುಗ ಜೋಳದ ಕಾಳನ್ನು ಕೆಲಕೆಯ ಬಳಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಇಟ್ಟು ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟನು. ರಾತ್ರಿ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನ ಸಂಗಡಲೇ ಇದ್ದನು 'ಜೋಳ ಭದ್ರ' ಎಂದು ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಇವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೌಡರ ಹುಂಜ—'ಒಕ್ಕಳ ಜೋಳ ಕೂಳ್ಳೋ! ಕೂಕ್ಕಳ ಕೂಳ್ಳೋ ಕೂರೋ!' ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡಿತು. ಬಡ ಹುಡುಗ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟ.

ಬಡ ಹುಡುಗ ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಜೋಳದ ಕಾಳು ಎಲ್ಲರಬೇಕು? ಇಲ್ಲನೇ ಇಲ್ಲ ಆಗ ತಾನೇ ಗೌಡರ ಹುಂಜ ಆ ಜೋಳದ ಕಾಳನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ಕುಕ್ಕಿ ಗುಳಕ್ಕುನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಬಡ ಹುಡುಗ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ ಅಂಬಲಿ ಕೊಟ್ಟರು ಮುದ್ದೆ ಕೊಟ್ಟರು, ಅವರೆ ಎವರು ಕೊಟ್ಟರು. ಏನೇನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಸುಮ, ನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಗೌಡತಿ ಗೌಡರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಗೌಡರು ಬಂದು 'ವೊಗಾ ಕೂಸೇ, ಕೋಳಿ ತಕ್ಕೋ, ಜೋಳದ ಬದಲಿ! ಆಯಿತೇನಪ್ಪ? ನಿನ್ನ ಜೋಳ ನುಂಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಸಿಕ್ಕ! ಕೋಳಿ ಹುಂಜ ಬಗಲಿಗಿಟ್ಟು ನಡೀತಿರು! ಹೂರಡಪ್ಪಾ!'

ಬಡ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ನಗುತ್ತ ನಲಿಯುತ್ತ, ಕುಣಿಯುತ್ತ, ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಹೊರಬೇ ಹೋದ ಕೋಳಿಹುಂಜ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಕೂಗುತ್ತಿತ್ತು 'ಒಕ್ಕೋ ಜೋಳ ಕೊಳ್ಳೋ, ಕೊಳ್ಳೋ! ಕೂಳ್ಳೋ!' ಅನಂತರ ಏನಾಯ್ತು?

ಸೊಕ್ಕಿದ ಹುಂಜ ಸೊಂಟ ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಕ್ಕಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಯ್ಯು!
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮೂಳ ಬಿಕ್ಕು
ಕಾಳ ನಾಯಿ ಪಾಲಾಯ್ತು!
ಆಳಾಗಿದ್ದ ಕಾಳನಾಯಿ
ಗೂಳಿ ತಿವಿದು ಹಾಳಾಯ್ತು!

ಗೂಳೀ ಹತ್ತಿ ಹಳ್ಳೀ ಹೊಕ್ಕು

ಬೆಳ್ಳೀ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕೊಯ್ಯು !

ಹೀಗೇ ತಿರುಗೀ ತಿರುಗೀ, ಒಡ ಹುಡುಗ ಎನೇನೋ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಎನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದೇ ಬಿಟ್ಟ — ಹುಂಜ ಹೂಯ್ಯು ಬೆಕ್ಕು ಬಂತು,

ಬೆಕ್ಕು ಹೂಯ್ಯು ನಾಯಿ ಬಂತು,

ನಾಯಿ ಕೋಯ್ಯು ಗೂಳಿ ಬಂತು,

ಗೂಳಿಯೂ ಹೂಯಿತು — ಅನಂತರ ಒಂದದ್ದೇನು ?

ಚಂದೊಳ್ಳೀ ಹಣ್ಣು ಬೆಳ್ಳೀ ಹಾಗೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದ ಒಳ್ಳೀ ಹಣ್ಣು ಅದರ ಹಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರಬಾರದೆ, ಹುಡುಗ ? ಉಹಂ ! ಅವನಿಗೆ ಜೋಳವೇ ಬೇಕಂತೆ !

ಹೀಗೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ ' ಬೆಳ್ಳೀ ಹಣ್ಣು ತಗೊಂಡು, ಯಾರಾದರೂ ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳ ಕೂಡುತ್ತೀರಾ ? ಅವ್ವಾ ! ಅವ್ವಾ ! ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿ ತಿರುಗಿಬಿಟ್ಟ, ಆ ಒಡ ಹುಡುಗ.

ಕಡಗೆ, ಕಟ್ಟಾಸುಕಡೆಗೆ, ಒಬ್ಬ ರೈತ, ಒಂದು ಜೋಳದ ಕಾಳು ಅರಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ. ಒಳ್ಳೆ ಜೋಳದ ಕಾಳು ! ಮುತ್ತಿನಂಥ ಕಾಳು ! ' ನಡೂ ಕೊಲದಾಗ, ನಡೂ ತೆನೇ ಮೇಗಣ, ನೆತ್ತೀ ಕಾಳು ! ' ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ರೈತ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ ' ಹೃದ, ಆ ಹಣ್ಣು ಕೂಡು, ಅವಳು ನನ್ನ ಮಗಳಾಗಿರಲಿ ಈ ಜೋಳದ ಕಾಳು ನೀನು ತೆಗದುಕೋ ರುಮಾಲಿನ ತುದೀಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೋ. ಹುಂ ಹಿಡಿ ! ಹಣ್ಣು ಇಲ್ಲಿರಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗಪ್ಪ ಇನ್ನು ! '

ಒಡ ಹುಡುಗನು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು. ಅದರ, ಎಲ್ಲಗ ಹೋಗಬೇಕು ? ಊರೇ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕಾಲಾರಿದ್ದೇ ಊರು, ಕೃತಾರಿದ್ದೇ ನೆಲ, ಮನಸ್ಸು ಊರಿದ್ದೇ ಮನ ! ಈಗ ಎಲ್ಲಗೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

ಆಗ ಆ ಬೆಳ್ಳೀ ಹಣ್ಣು ಕೇಳಿದಳು : ' ಎನ್ನೀ ಕೃ ಹಿಡಿದವರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳ ಎಲ್ಲಿ ನೆಡುತ್ತೀರಿ ? ನನ್ನ ಹೂಸ ತಂದೆಯವರ ಹೂಲಿ ದಲ್ಲಿ ನೆಡರಿ. ಹೂ ಕಾಣಿರಿ. ಇಲ್ಲೇ ಮನಸ್ಸು ಊರಲಿ ನಿಮ್ಮದು ! ತಂದೆ ಯವರೆ, ಆಗಬಾರದೇನಿ ? '

ಆಗ ಆ ಭಾರಿ ರೈತನಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ' ಹೃದ, ಇದ್ದು

ಬಿಡು ಈ ಹೆಣ್ಣು ನಿನಗೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಒಳ್ಳೇ ಬೆಳ್ಳಿ ಹೆಣ್ಣು ಕಣೋ !

ಆಗ ಆ ಬಡ ಹುಡುಗ ನಗುತ್ತ ಕೇಳಿದನು. ' ಹುಡುಗಿ ಸರಿ ! ಆ ಮುತ್ತಿನ ಜೊಳ ? ಅದೂ ನನಗೇನೇ ? '

ಆ ಕ್ಷಣ ಆ ರೈತ, ಆ ಹುಡುಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುತ್ತ ಕೂಗಿಬಿಟ್ಟರು :
' ಹೌದು ಮತ್ತೆ ! ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ ಈಗ ! '

ಆ ಬಡ ಹುಡುಗ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಆ ಜೋಳ ನೆಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ ಜೇಲ ತುಂಬಿ, ಚೆನ್ನಾಡಿಕೊಯಿತು ಮುತ್ತಿ ಸಂಧ ಜೋಳದ ಕಾಳೆಲ್ಲ ! ಮಾರನೇ ವರ್ಷ, ಅದರ ಮಾರನೇ ವರ್ಷ ಅದರ ಮಾರನೇ ವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಊರ ಕಣಜವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಯ್ದು.

ಬಡ ಹುಡುಗನು ಅವನ ಬಡ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ಬಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಕರೆದು ' ಜೋಳ ನೆಡಿರಪ್ಪ, ನೀವೂ ನೆಡಿರಪ್ಪ ! ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಿಕ್ಷು ಹಾಕುತ್ತಲಿದ್ದ. ಆ ಕಾಳುಗಳೆಲ್ಲವೂ — ಅಂಧನೇ ! ಆ ಬಡ ತಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಂಥ ಮುತ್ತಿನ ಕಾಳುಗಳೇ — ' ನಡೂ ಹೊಲದಾಗೆ ನಡೂ ತೆನೇ ಮೇಗಣ ನೆತ್ತೇ ಕಾಳುಗಳೇ, ದಿಟ ! ' ಆಸ್ಪರಿಂದ ಆ ಬಡ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆಗಲೂ, ಈಗಲೂ ಕೂಡ, ಜೋಳವೇ ಹಿಗ್ಗು. ಮತ್ತೂ ಇನ್ನೇನೂ.....

ಹುಂಜನಿಗಿಂತ ಬೆಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚು

ಬೆಕ್ಕಿಗಿಂತ ನಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು

ನಾಯಿಗಿಂತ ಗೂಳಿ ಹೆಚ್ಚು

ಗೂಳಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚು

ಹೆಣ್ಣಿಗಿಂತ ಜೋಳ ಹೆಚ್ಚು — ಜೋಳವೇ ಹೆಚ್ಚು !

ಮತ್ತೆ ಆಸ್ಪರಿಂದ ಬಡ ಹುಡುಗನ ತಾಯಿ ಕಡೆಯ ಉಪರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ ತಾನೆ ? ' ನೋಡು ಮೊಗ ! ನಮಗಿಲ್ಲ ಜೋಳವೇ ಹಿಗ್ಗು ಮೊಗ ! '

ಪ್ಯಾರಿಸ್ ನಗರವು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಗಂಡಹೆಂಡ
ರಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ಇದು.

ಗಂಡನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹೆಂಡತಿ
ಯಾದ್ದವಳು ಏನೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಓಡಿಯಾಡುವ ಜನರ
ಜೀವನ್ನೇ ಅವನು ಕತ್ತರಿಸಿದರೆ, ಆಕೆಯು ' ಷೇಕಾಹ್ಯಾಂಡ್ ' ಮಾಡಿದವರ
' ಸೆಲ್ಯೂಟ್ ' ಮಾಡಿದವರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಹಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವನು ಇವಳ ಕತ್ತು ಹಿಡುಕಿ ಕೊರಳ ಪದಕವನ್ನು
ಕದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಕೂಡಲೇ ಪೊಲೀಸನವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದನು
ಅವಳು ತನ್ನ ಕಸುಬಿನವನೇ ಅನೆಯೆಂದು ಅರಿತು ಖುಲಾಸೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಈ ದಯೆಯೇ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಮೂಲವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಯಾದರು.
ಚರ್ಚೆ-ನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಆಗುವಾಗ್ಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಶಸಧ ಮಾಡಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ತನ್ನೇನೆಂದು ತಮಗಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿದೆ
ಯಷ್ಟೆ, ಇನ್ನು ಶಸಧವೇನೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕು.

“ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ದುಸತಿಗಳಾದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ

ಸಭ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ

ಸಂತಾನವು ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ

ಕೊರಮತನವನ್ನು ಪಡೆಯದೆಯೆ

ಬದುಕಿ ಬಾಕಲಿ! ”

ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ದೇವರು ಕೇಳಿದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿ
ಯದು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಶಸಧನಂತೂ ಸಾಗಿತು. ಕೊರಮ ಗಂಡ ಮತ್ತು
ಕೊರಮ ಹೆಂಡತಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು.
ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪೊಲೀಸನವರೂ ಮರೆತರು; ನೆರೆಹೊರೆಯ
ವರೂ ಸಹ ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟರು

ಹೀಗೆ ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಿತು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿ ಹೋದವು ದೇವರೊಂದು ಬಾರಿ ಇವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇಟ್ಟಾಗ್ಗೆ, ಇವರ ಮನೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಲು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಕೂಸು ಹುಟ್ಟುವ ಸಮಯ ಒಂತು.

ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಬಂಡಳು ರತ್ನದಂಧ ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ತಂದು ಮನೆಯ ಗಂಡಸಿನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆರಿಸಿ ಹೋದಳು ಆತನು ಒಹಳ ಸಂತೋಷ ಒಟ್ಟು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ತಾಯಿಯ ಮಡಲಿಗೆ ತುಂಬಿದನು.

ಒಂದು ವಾರವಾಯಿತು ಎರಡಾಯಿತು ವಾರ ಸರಿ, ಇನ್ನೇನು ಮಗುವನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಯ್ದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಆದೇ ದಿನ ಮಗುವನ್ನು ತೊಳೆದು ಹೂಸುಒಟ್ಟಿ ಹಾರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲ ಸರಿ ಒಲು ಮುದ್ದು ಕೂಸು. ಆದರೆ ಅದೇಕೂ ಬಲ ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದಿದೆ, ಬಿಡುವಲ್ಲದು. ತಾಯಿ ಎನೇನೂ ಮಾಡಿದಳು. ತಂದೆ ಎನೇನೂ ಮಾಡಿದನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಪುಟ್ಟಮುಷ್ಟಿ ಹಚ್ಚು ಒಲವಂತ ಮಾಡಿದರೆ ಎಳೆ ಚೆಗುರುಗೈ ಎನಾದೀತೋ ಎನೋ ಎಂಬ ಭಯ

ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಸಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಭಾರಿ ವೈದ್ಯನೊಬ್ಬನು ಒಂದು ನೋಡಿದನು. ಸರಿ, ಮಗುವಿನ ಕೃಬೆರಳೆಲ್ಲ ಅಂಟಿಹೋಗಿರಬಹುದೇನೋ. ಇರಲಿ ನೋಡಿಬಿಡುವ. ಹೀಗಂದು ಹರಿತವಾದ ಚಾಕು ತರಿಸಿದನು ಮಗುವನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟನು. 'ದೇವಗುರು, ಏಸು! ಇಂಥಾ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಚೂರಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ನಾನು! ಈಗ ಈ ಸಭ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗದಿರಲಿ ಈ ಮಗುವಿನ ಕೈಲಿ ಇನ್ನೇನು ಗುಟ್ಟು ಇದ್ದೀತೋ ನಾನು ನೋಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಕ್ಷಮಿಸು ದೇವಗುರು, ಹೇ ಏಸು!' ಎಂದವನು ಚೂರಿಯನ್ನು ಬೆರಳ ತುದಿಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಮಗುವಿಗೆ ಚುರುಕು ಎಂದಿರಬೇಕು!

'ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಆಶ್ಚರ್ಯ!' ಮಗುವು ಬೆರಳು ಬಿಡಿಸಿದನು ಎಲೆ, ಮಕ್ಕಳ, ಎನಿದೆ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ! ಇದೆಲ್ಲಿಯ ಉಂಗುರ? ಎಂಥ ಮುದ್ದಾದ ಉಂಗುರ!' ಹೀಗೆಂದು ಆ ವೈದ್ಯನು ಅಚ್ಚರಿಬಿಟ್ಟನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದರು 'ಇದು ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ಮಗು, ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಉಂಗುರ ತಂದಿದೆ.'

ಎಂದು ಊರಲ್ಲ ಗದ್ದಲ ನೋಡಹೋಗುವವರ ಪರಿಶೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು.

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ನಂಬಿಕ ಬರಲಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪಾಪದ ಹಿಂದಿನ ಬೇವನದ ನೆನಪು ಬಂದಿತು ಇದು ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆ. ದೇವರೆಂದೂ ಮರೆತಿಲ್ಲ ತಮ್ಮೀವರ ಕೂರಮತನವನ್ನು. ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು ಯೋಚಿ ಸಿದರು

ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಗೆ ನೆನಪು ಬಂತು, ಆದೇ ಉಂಗುರವು ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯ ಕೃಬೆರಳಲ್ಲಿದ್ದ ರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದರು ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ ಅಕಯನ್ನು ಒಳಗೋಣೆಗೆ ಒಯ್ಯಳು. ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಿದಳು. ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದ ಉಂಗುರವನ್ನು ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯ ಕೈಲಿಟ್ಟಳು.

ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯು ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದ ಉಂಗುರವನ್ನು ಬೆರಳಿಗೆ ತೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ' ನಿಮಗ ಒಹವಂದನೆಗಳು ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದ ಈ ಉಂಗುರ ನಿಮಗೆಲ್ಲಿ ದೊರಕಿತು? ನಿಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ಕೈಬೆರಳು ಈಗ ಹೇಗಿದೆ? ಹೇಳಿ ರನ್ತು! ' ಎಂದಳು

ಹಳೇ ಕೊರಮಿತ್ತಿಯಾದ ತಾಯಿಯು ಅರ್ಧ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಅಳುವಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗ ಹೇಳಿದಳು ' ನನ್ನ ತನ್ನಿದ್ದನಲ್ಲ ಹಳೇ ಕೊರಮು, ಆತನ ಕೂಸಿದೆಯಲ್ಲ ಇದು, ಈ ಮುದ್ದು ಕೊರಮನ ಕೈಲಿತ್ತು, ಆ ನಿನ್ನ ಉಂಗುರ! '

ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಇನ್ನೇನೆಂದಾಳು. ' ಆಯ್ಯೋ, ಪುಟ್ಟ ಕೊರಮು! ಅದಾ ವಾಗ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡೆ ನನ್ನ ಬೆರಳಿನಿಂದ, ಆ ಉಂಗುರಾನ! ' ಹೀಗೆಂದು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡಹೆಂಡರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು: ' ದೇವಗುರು, ಹೇ ಏಸು! ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಪಥವನ್ನೇನೊ ಮುರಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತ ಹೀಗೂ ಇತ್ತೆ? ಹೇ ತಂದೆ? '

ನೆ ನ ಪು

ಮಾಚಯ್ಯ ಮನೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಹೆಂಚು ಹೊಚ್ಚುತ್ತ ತಿರುವುತ್ತ
ಇದ್ದ. ಏನೊ ಚುಟುಕ್ ಎಂತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಉರಿಯಿತು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ
ಕಗ್ಗದ ಚೂರು ಬಿಗಿದುಬಿಟ್ಟ. ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ಹಾಗೇ ಕರೀ ಹಂಚಿನ ಮೇಲೆ
ಕೀಡಿಬಿಟ್ಟ. ಒಂದು ಒಪ್ಪಾರು ಮುಗಿಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಒಪ್ಪಾರಿಗೆ
ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟ. ಮಾತು, ಕತೆ, ಹಾಡು, ಸಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜೊತೆಯ ಜನದ ಸಂಗಡ
ರುನ ಮರೆತಂತೆ, ಮೈ ಸಹ ಮರೆಯಿತು. ಬೆರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗ ಯಾವಾಗ್ಗೆ
ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತೋ ಯಾರು ಒಲ್ಲರು. ಪುನಃ ಮುದ್ದೆ, ಎಸರು, ಚಟ್ಟಿ,

వోసరు-అన్నగళాద నంతర తఁబాకు, ఎలీ, గోటడికెగళ తీయాట
దల్ల మనే బిచ్చి హేచ్చి ద ఆయాస సహ ఇరల్లి.

కరీ నోడ బుదు సెరల్ల సురిదు, బిచీ వోడ ఒందు హు
వేల్ల అరళి, బిసెల్ల బిచిదింగళాగి, ప్పేరేల్ల బాగి, హణ్ణేల్ల మొగి,
మోచయ్యసిగి పెరామ ఒంతు కులక్కొ మనగూ లాళి హాకు
వదు తప్పితు మత్తే మనే బిచ్చి కుండ ఈ కడే ముగిసి ఆ కడగి
కులగబేకు ఎన్ను వాగ బేంగటి కుంజు తిరువిద అల్ల నోడిదిరే
ఒందు ఇడి కుంస పోరే సిక్కితు జేన్మాగి తగేదు నోడిది, అదు
పోరయల్ల దోడ్డు కుంస మ్మ. మోళి, మోరే, పోరే—సకలవ్రా
సిక్కితు ఆ కళిబరవన్ను కుంజిసల్లి ముదురిట్టు కెదు.

కళగిళిదు బరువాగ్గే గళియరేల్ల ఒందురు ఒప్పురు నోడి
కేళిదురు. 'నాగరహావిన కళిబరవాదర ఒళ్ళియదు. నాగర
సంస్కార మోడిదర ఒకళ ఒళ్ళియదప్ప!' ఇన్నొబ్బ కత్తిర సెంతు
నోడి 'ఒండిత నాగరదే సరి ఈ దేకు మోచయ్యో, మోడి
బిడు సర్పసంస్కార!' ఎంద పుణ్య ఒరువదిద్దర అదేక మోడబార
దేందు మోచయ్యను గంధద కట్టిగే తరిసి ఆ నాగరహావిన దేకువన్ను
సుడిసిదను తందేగాదర కులగూ హాగే సూతకపెద్దను. కడయ
దిన శుభవాన మోడిదను. ఎల్లరిగూ మంగళ వోలెక్కుద ఆరాధన
మోడిసువ దిన కసేయ మోలీ కుళితిద్దాన మోచయ్య అతన
కేండతియు ఇన్నొ కసేగ ఒందరిల్లి; అగ!

అగలే మోచయ్యన అప్తనొబ్బను 'ఎనా, మోచ! కళిదోస
ఈ కుంతు బేంగటి మోక ఇదే, ఎనలా?' ఇన్నొబ్బ గళియ
'బిరళాగ ఎనోలె కగ్గ ఇత్తప్ప. నానలె అదన్న కిత్తెస్తే! అల్లెనలా?'
ఎందు కళిదు. అగ్గ మోచయ్య ఎనోలె యోజిసుత్త కుళితను.

కసేగ కరేద కుండు కళిదురు—

కులరాద పిరక్క

బారే మహాలక్ష్మి

ಮಾಚಯ್ಯನಾಕೆ

‘ ನಾಚೀಕೆ ಯಾಕೆ ’

ಹೆಂಡತಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಆರತಿ ಎತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು, ಮಾಚಯ್ಯನ ತಂಗಿ; ಅವಳು ಕೇಳಿದಳು ‘ ಏನಾ! ಮಾಚು, ಹೆಬ್ಬೆಳ್ಳೀನಾ, ಕೆಂಪು ? ’

ಮಾಚಯ್ಯ ಏನೋ ಹೇಳುವ ಮೊದಲು, ಅವನ ಗೆಣೆಯರೆಲ್ಲ ಬಂದು ನಗೆಯಾಡಿ, ನೋಡಿದರು. ‘ ಓಹೋ ಇದೇ ಮುಟಮುಟ ಮಜ್ಜಾ ಕಣಾ, ಬೆಟ್ಟು ಬೇರೆ ಗಾಯಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾ! ಬಿಡು. ಹಾವೂ ಅದೇ ಕಣಾಲಾ ’ ಎಂದು ಒಬ್ಬನೆಂದು ಮಾಚಯ್ಯನನ್ನು ಭುಜ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನೆಂದ ‘ ನನಗೇನೋ ತಿಳೀತು ಬಿಡು. ಅದೇ ನಾಗರಹಾವು. ಕೆಟ್ಟ ಚುತ್ತು ಮಾಚಯ್ಯನ್ನ ಕೊಲ್ಲಬಂದು ತಾನೇ ಸತ್ತು, ಅವನ ಕೈಲೇ ಒೂದಿ ಯಾಯಿತು ಬಿಡು ’

ಹೀಗೆ ಇವರೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮಾಚಯ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು—ಇದೇ ಸೋಮವಾರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮುಡಿವು ಕಟ್ಟುವ ದಿವಸ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದಿನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಅದು ನಾಗರಹಾವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಇಂದು ತಿಳಿಯಿತು.

ಈ ನೇಳೆಗೆ ಗಾಯ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ಹೆಬ್ಬಟ್ಟು ಹಸುರಾಯಿತು. ಮಾಚಯ್ಯನ ಮುಖ ಬಿಳುಪೇರಿತು ಕೈಕಾಲು ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಿತು ಮಾತು ನಿಂತಿತು. ಡಾಕ್ಟರು ಒಂದು ನೋಡಿದರು ನಾಗರ ಎಷದಿಂದ ಮಾಚಯ್ಯ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದನು.

ಹೋದ ವರ್ಷ ಸಾಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾಗರ ಹಾವಿನ ನೆನಪು ಬಂದು ಈ ವರ್ಷ ಸತ್ತೇಹೋದನು.

ಅವಳಿ ಚಿಲುಮೆ

ಏ ಏ ಏ ಏ

ದೇವರ ಹೆಸರು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ—ಸಂಪಿಗೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ! ಅದು ಇರುವ ಊರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ. ಊರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟ, ಕೋಟೆ-ಬಾಗಿಲೆಲ್ಲ ದಾಟಿ ಹೋದರೆ ಸಂಪಿಗೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗುಡಿ. ದೇವರು ಭಾರಿಯಾದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ

ಮತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನೇ ರಾಜನು. ಆತನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಪೂಜಾರಿಯು ಮಂಗಳಾರತಿ ಎತ್ತಿದನು. ಸಂಪಗೆ ಹೂಗಳೆಲ್ಲ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು. ಅರಸನ ಲಾವಣಿಕಾರನು ಕುಣಿದಾಡಿ ಜಯಗೀತೆ ಹಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅರಸನ ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು.

ಗಾದಿರೆಮಲೆ ಎಂಬ ಕಾಡು-ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳು ಒಹಳವಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿನ ಬೇಟೆಗಾರರಾದ ಭಿಲ್ಲರು ಒಂದು ಆಡ್ಡ ಬಿದ್ದರು. 'ಪರಾಕು ಜೀಯಾ!

ಪಟ್ಟಿ-ಹುಲಿಗಳ ಕಾಟ ತಡೆಯಲಾರೆವು. ಬೇಟೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು-’ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯ್ಕರು ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಕಾಡಾನೆ, ಮೊಲ, ಜಿಂಕೆ ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದವು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಬುತ್ತಿ ತಿಂದರು ಚರ್ಮದ ಬುಡ್ಡೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿದರು. ಕೆಲವರು ಹುಲಿಗಳ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದರು; ಕೆಲವರು ಕರಡಿ-ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಾಡಿಸಿದರು; ಕೆಲವರು ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡರು.

ಬೇಟೆ-ನಾಯಿಗಳು ಹಸಿ ಮಾಂಸ ತಿಂದು ನೀರಡಿಸಿದವು. ಎಲ್ಲೆಯೂ ನಿರು ಸಿಗದೆ ಬೆಟ್ಟದ ಕಿಚ್ಚಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸುಗ್ಗಿದವು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಕತ್ತಲು ಗುಹೆ. ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಬೇಟೆ-ನಾಯಿಗಳು ಸುಗ್ಗಿದವು. ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಚಿಲುಮೆಗಳು ಎರಡು ನಾಯಿಗಳೂ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟವು. ಏನಾಯಿತೋ ಏನೋ ಚೀರಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಓಡಿ ಬಂದವು ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅರಸರ ಕಾಲು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿದವು

ಎರಡು ನಾಯಿಗಳಿಗೂ ಅರಸರೇ ಉಪಚರಿಸಿದರು, ನೀರಿಟ್ಟರು. ನಾಯಿಗಳು ನೀರು ಕುಡಿದಾಗ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅರಸರು ‘ಚಿಮ್ಮಿ ಎಕವ್ವಾ! ಏನಾಯಿತವ್ವಾ. ಹುಲಿ ಹಿಡಿದವಳಿಗೆ ಅದೇನವ್ವಾ ಹೆದರಿಕೆ!’ ಎಂದು ಮೃತಡವರಿಸಿದರು ‘ಚಿಗಿಯ! ನೀನೇಕೆ ಹದರಿದೆ? ಕುಡಿ ಕುಡಿ! ಈಗ ನೀರು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ!’ ಎಂದರು. ಮತ್ತೆ ಅವರಡು ನಾಯಿಗಳ ಮೋತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿದರು. ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಮೋತಿಗಳೆರಡೂ ಬಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಾಗಿಬಿಟ್ಟವೆ! ಕಾರಣವೇನು? ಎಲ್ಲ ದ್ವೀತು ಈ ನೀರು? ಏನು ವಿಚಿತ್ರ!

ಭಿಲ್ಲರು, ಬಿಲ್ಲುಗಾರರು, ಗೆಳೆಯರು, ಎಲ್ಲರೂ ಬದು ನೆರೆದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಆ ದಿಕ್ಕು ಈ ದಿಕ್ಕು ಸುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಿದರು. ಏನೂ ಎಲ್ಲೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ನೀರಲ್ಲೂ ಕೈಯಿಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲ ನೀರನ್ನೂ ಕುಡಿದು ನೋಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೀಪ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಕಾನನವರೆಲ್ಲರೂ

ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ಅಡಿಗೆರಗಿದರು. ದೊಡ್ಡ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲು ಕೈಸನ್ನೆಯಾಯಿತು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅರಸರು ಮಡಿ ಗುಟ್ಟು, ಹೂ-ತಟ್ಟೆ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟರು. ಚಿಮ್ಮಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟಿತು ಚಿಗಿಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಾವಲಾಗಿತ್ತು.

ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡ ಹತ್ತಿವರು; ಕಣಿವೆ ಇಳಿದರು ಕಿಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿದರು. ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿವರು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಗುಹೆ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಒಳಗೆ ಎರಡು ಜ್ಯೋತಿಗಳು. ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅರಸರು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಅಕ್ಕ ಬಿಸ್ಕರು. 'ಜೈ ಮತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಿಕ ಜೈ ಜೈ !' ಜೈಕಾರದ ಸಂಗಡ ಶುಖಗಳ 'ಭೋ ಭೋ ಭೋ' ಶಬ್ದಗಳು ಅದರೊಂದಿಗೆ ನಾಯಿ ಗಳು ಬೊಗಳಿದವು.

ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅರಸರು ಕಣ್ಣುಜಿಟ್ಟರು. ಎದುರಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ಮೈಗಳು, ಕಿರೀಟ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದವರು. ನಕ್ಕರು, ನಲಿದರು, ಕುಣಿದರು. ಅರಸರು ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಎರಚಿದರು 'ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ನೀನೇ ನನಗೆ ತಂದೆ. ಎಲ್ಲಿಗೋ ಬರಬಾರದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ ನು. ಸರಿಯಾದ ದಾರಿ ತೋರಿಸು ತಂದೆ !' ಎಂದು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಬೇಡಿದರು.

ಕಿನ್ನರರು ಅರಸರ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಬೆಳ್ಳಿ ಒಂಗಾರದ ಚಿಲುಮೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅರಸರಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರಡು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವುಗಳೆರಡೂ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ ರಸ, ಇನ್ನೊಂದು ಒಂಗಾರದ ರಸ ! ನಾಯಿಗಳೆರಡೂ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರದವುಗಳಾಗಿ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತವು.

ಅರಸರು ಊರಿಗೆ ಬಂದರು. ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದರು. ನಿತ್ಯ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಐಶ್ವರ್ಯ ಕೂಡಿತು. ಸೈನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕೋಟೆ ಭದ್ರವಾಯಿತು. ಊರು ಬೆಳೆಯಿತು ಕೀರ್ತಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಮತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅರಸರಿಗೆ ಜೈ ಜೈ !

ಗೌರಿಯ ಬರೆಹ

.. .. .

ಒರೆಯುವ ಕಡ್ಡಿ ಹೊರಗೆ ಒಂತು ಗೌರೀ ಕೈಗೆ ಹೋಯಿತು. ಮಸಿಯ ಕುಡಿಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯಿತು ಕಾಗದ ಮಡಿಕೆ ಬಿಚ್ಚಿಸಿದ್ದವಾಯಿತು. ಒತ್ತುವ ಕರಡು-ಕಾಗದ ಅಪಾಯ ಕಾಲಕ್ಕು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು ಗೌರಾ ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತಳು ಸರಬರಲಿಲ್ಲ ಬೆಳಕು ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ತೊಡೆಯ ನೋಲೆ ಕಾಗದ, ರಟ್ಟು ಇಟ್ಟು ಕುಳಿತಳು. ದೀಪವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು ಇನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

‘ ಮೀನಾಕ್ಕೇ, ಎ ಮೀನಾಕ್ಕೇ ! ’

‘ ಎನಮ್ಮ, ಗೌರಾ ! ’

‘ ಅಪ್ಪ ! ’

‘ ಹೂಂ ! ಏನು ? ’

‘ ಯಾವಾಗ ಒರೋದು ? ನಾಳೇನಾ ? ’

‘ ನಾಳೆ ಸಂಜೀಮ್ಮ. ದೀಪದ ಹೊತ್ತಿಗೆ. ’

‘ ಸರಿ ಈಗ ಬರೆದು ಕಾಗದ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಲಪುತ್ತೆ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ತರಲೇಬೇಕು. ತರದೇ ಇದ್ದರೆ, ಗಂಗಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ’ ಎನ್ನುತ್ತ ಒರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು ಗೌರೀಕುಮಾರಿ

ಒರೆಯುವ ಕಡ್ಡಿ ಒಲಗೈಗೆ ಒಂತು. ಕುಡಿಕೇಲಿ ಅದ್ದಿಕೊಂಡಿತು. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರೆ ‘ ಶ್ರೀ ’ ಎಂಬೋದೇ

ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುವಲ್ಲದೂ ಆ ಲೇಖನಿ! ಅದಕೇನೋ ಸೊಕ್ಕು. ಅದ್ವಿದ ಮಸಿಯೆಲ್ಲ ಇಳಿದು ಇಳಿದು ಬೆರಳಿನ ನಡುವೆ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಕೈಚಾಕದಲ್ಲಿ ಒರಸಿಕೊಂಡಳು. ಕೈಬೆರಳು ಐದೂ ಮಸಿ. ದೀಪವನ್ನು ಕಳಗೆ ಇಳಿಸಿ ಕೊಂಡಳು. ರಟ್ಟು ಬಂತು ಜನುಖಾನದ ಮೇಲೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿಳೀ ಕಾಗದ, ಮತ್ತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒತ್ತುವ ಕಾಗದ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು.

ಬರೆಯುವ ಕಡ್ಡಿ ಬಲಗೈಗೆ ಬಂದು ಕಾದಿತ್ತು. ಎಡಗೈಗೆ ಮಸೀ ದೌತಿ ಬಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು ಗೌರಿ ಅದ್ವಿ ಬರೆಯುಕೊಡಳು. ಮೇಲೆ ಬಂದು ಸಾಲು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಿ ಯಾಳು ಪಾಪ!

ಸರಿ, ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಮಾತು ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಆ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಗೌರಿಯ ಒಲಮುಷ್ಟಿಗೆ ಲೇಖನಿ ಬಂತು. ಎಡ ಅಂಗೈಯಿಗೆ ದೌತಿ ಬಂತು. ಲೇಖನಿ-ಕಡ್ಡಿಯ ವೋತಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಳಲೇಕಾಯಿ-ಮಸಿ ಕುಡಿಸಿದಳು. ಒದರು ಒದರು ಒದರೂ ಎಂದು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಒದರಿಸಿದಳು.

ನೋಡಿ, ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯ ಮಾತು ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಸಡ್ಡೆ. ಕಾಗದ ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು ಲೇಖನಿ ಚುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿತು. ಮತ್ತೆ ಮಸಿಯಾದರೋ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಸಿ ಹಳ್ಳ, ಮಸಿ ಹೊಳೆ!

ಗೌರಾ ಹಲ್ಲು ಮುಡಿಕಚ್ಚಿದಳು ಹುಬ್ಬು ಬಿಲ್ಲು ಮಾಡಿದಳು ಹಣೆ ನೆರಿಗೆ ಮಾಡಿದಳು. ಬಿಳೀ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಹಣೇಬರಹ ಬರೆದಳು. ಬರೆ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಂಡ ಬಸವನ ಹಾಗೆ ಅದು ಒದ್ದಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಅಕ್ಷರ ಗಳು ಮೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ, ಬಂದಂಥವು ಸರಿಯಾದ ಜಾಗಾಕ್ಕೆ ಸೋಗಿ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ, ಅವಕಾಶವಿರದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಲೇಖನಿಯ ಮೇಲೆ ರೇಗಿದಳು ಗೌರಾ. ಪಾಪ ಅದೇನು ಮಾಡಿತು! ಅದು ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಲೇಖನಿ-ಕಡ್ಡಿ ಆದುರಿತು, ಒದರಿತು, ಕಕ್ಕಿತು, ಕಾರಿತು, ಒಲ್ಲೇಂತು, ಇಲ್ಲಾಂತು; ಕಡೆಗೆ ಕೈಯಿಂದ ಕಳಚಿ ಕೂಡದೂ ಎಂದುಬಿಡುವ ಹಾಗೆ ಕೊಸರಾಡಿತು.

ಹಾಗುಂಟೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ? ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯೆಂದು

ಲೇಖನಿ, ಕಾಗದ, ಕುಳಿಕೆ ಸಹ ಹುಬ್ಬುಹಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೇನು ಗತಿ! ಗೌರಾ ರೇಗಿದಳು ಕಾಡಿಗೆ-ಕಣ್ಣು ಕಂಡವಾಯಿತು ತೊಂಡ-ತುಟಿ ರಕ್ತವಾಯಿತು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ಒರೆದಳು. ರೇಗಿದ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದ ಲೇಖನಿಯಾದರೂ ಒಗ್ಗುಬಿಟ್ಟಿತು ಕಾಗದದ ಎದೆಯೆಲ್ಲ. ಊರಿದ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿ ಕೂಂಡಿತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾಗದ ಹರಿಯುವ ಹಾಗೆ. ಅಂತು ಮುಗಿಯಿತು ಒರೆಹ.

ಲೇಖನಿ ಜಸಾಬಿ, ದೌತಿ ದೂರ ಇಟ್ಟು, ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದಳು.

— ಅಪಂಗಿ ಸಂಕಾರಗಳು —

— ತರೇಕು ಇವೆಲಾ —

ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಒತ್ತುಗಳು ಹಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. 'ಅಮ್ಮಾ! ಮೀನಾಕ್ಕೀ! ಖಂಡಿತಾ ಎಂತ ಬರಿಬೇಕಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಅಮ್ಮ ಮೀನಾಕ್ಕಮ್ಮ ಎನೆಂದರೂ ಕಷ್ಟ. ಆದರೂ ನಗು ತಡದುಕೊಂಡು 'ನೋಡಮ್ಮ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಒರೆದವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಕೂಸಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಗೌರಾ ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಿ ಕೇಳಿದಳು 'ಮೀನಾಕ್ಕೀ! ಲೋಲಾಕು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆಯಾ ನೀನು?' ಅಮ್ಮ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಗೌರಾ ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದಳು

ಸಂಗೂಂದು ಲೋಲಾಕು

ಅಮ್ಮಂಗಿ ಬುಲಾಕು

ಮುಗಿದಾಗ ಸರಕೀಟು

ತರಬೇಕು ಬುಕೀಟು

ಮೀನಾಕ್ಕಮ್ಮನವರು ಹೇಳಿದರು: 'ಕಡೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಬರಿಯಮ್ಮ. ಕ್ಷೇಮ ಬರಿಯಮ್ಮ ಮೇಲುಗಡೆ. ಎಳಾಸ ಒರೆದಿಟ್ಟಿರುವ ಲಕೋಟಿ ಅಲ್ಲಿದೆ; ಅದರಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಲಕ್ಕನ ಕೈಲಿ ಕೊಡಮ್ಮ.' ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ ಗೌರಾ ಕುಮಾರಿಗೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬರೆದ ಕಾಗದ ಯಾರ ಕೈಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಗತಿ ಏನು? ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಿ ನೋಡಿದಳು.

ಎಲ್ಲಾ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಒತ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದವು. ತಲೆ ಕೊಟ್ಟು, ಇಳಿಸುಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಗಿದ್ದವು. ಮತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಕುಳಿತು ಸರಿಮಾಡಿದಳು. ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಒತ್ತುಗಳು, ಸೊನ್ನೆಗಳು, ಸುಳಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಏನಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು! ಕಾಗದವೆಲ್ಲ ಒದ್ದೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಷರಗಳೆಲ್ಲವೂ ನೀರಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ-ಹೂಗಳಾಗಿದ್ದವು ಹಾಗೇ ಮಡಿಚಿ ಲಕೋಟಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಚಿತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಅಪ್ಪ ಓದುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಸರಿ, ಕಾಗದವನ್ನು — ಅಂದರೆ ಒತ್ತುವ ಕಾಗದವನ್ನು — ಮೇಲಿಟ್ಟಳು ಅದು ಪಾಪ, ಎಷ್ಟು ಮನು ಹೀರಿಕೊಂಡಿತು. ಅದು ಸಹ ಒದ್ದೆಯಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದಳು. ಇನ್ನೂ ಹಸಿಯಾಗಿತ್ತು ಕಾಗದ. ಗೋಡೆಗೆ ಒತ್ತಿದಳು. ಅದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೀರಿಕೊಂಡಿತು ಕಡೆಗೆ ಜಮಖಾನದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟು ಬಾಯಿಂದ ಊದಿ ಆರಿಸುತ್ತ ಇದ್ದಳು. ಆರಿದ ಮೇಲೆ ಲಕೋಟಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು ಲಕ್ಕನ ಕೈಲಿಡಬೇಕು.

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಟಕಾ ಗಾಡಿಯ ಸದ್ದಾಯಿತು.

‘ ಗೌರಾ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ಪ ಬಂದರೇನೋ, ನೋಡಮ್ಮ. ’

‘ ಇದೇನೇ ಮೀನಾಕ್ಕೇ, ನನ್ನ ಕಾಗದ ಹೋಗಿಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ’

‘ ಕಾಗದ ಇಲ್ಲೇ ಓದಿಕೊತಾರ ! ಎದ್ದು ಕಾಲಿಗೆ ನೀರು ಇಡು ಇಲ್ಲಿದೆ ಬಿಸಿ-ನೀರು. ದಣೆದು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಳಮ್ಮ ಎಳೇ. ’

ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಕುಮಾರಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯ ಕಾಗದವು ತಲುಪುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬರಬಹುದೇ? ಎನ್ನಾಣ್ಣಯ! ಅಂತು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ಗೌರಾ ಎದ್ದು ನೀರು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅಪ್ಪ ಒಳಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಜಮಖಾನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು.

ತಿಂಡಿ-ತೀರ್ಥ ಆಗಿತ್ತು. ಮಾತು-ಕಥೆ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ಜಮಖಾನದ ಮೇಲೆ ಬಂದರು. ‘ ಎನ್ನಮ್ಮ ಗೌರಾ, ಕೈಯಲ್ಲ ಮನು ! ಕಾಗದ ಬರೆದೆಯಾ ? ಕೊಡಮ್ಮ ಅದೇನೇನಿದ್ದರೂ ತರೋಣಂತೆ ’ ಎಂದೊಡನೆಯೇ ಗೌರಾಗೆ ಅಳು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಕೈಯಲ್ಲ ಮನು, ಬೆರಳೆಲ್ಲ ಮನು, ಗಲ್ಲವೆಲ್ಲ ಮನು ಬೊಟ್ಟು ಬೊಟ್ಟು, ಹಸೀ ಕಾಗದವೋ ಸ್ನಾನದ ಪಂಜೆಯಾಗಿತ್ತು —

‘ಎನಮ್ಮ ! ಈ ಮನೀಮಯ ! ಲೇ ! ಕಾಗದಾಸುರಮರ್ದಿನಿ, ಏನು ಬರೆದಿದ್ದೀಯೆ ? ಓದೋಣ ಕೊಡೆ ’ ಎಂದು ತಂದೆಯು ಬೇಡಿದರೂ ಕೂಡ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ

‘ ಎನ್ನೋ ಬರದೆ. ಅಮ್ಮನ್ನ ಕೇಳು. ನಾನು ಟಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿಯೇ ಬಿಡತೇನೆ. ನೀನು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಓದಿಕೊಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ’ ಎನ್ನುವಾಗ್ಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಗೌರಾನ ಕೊರಳು ಕೊಂಕಿತ್ತು. ಗಲ್ಲ ಊದಿತ್ತು, ಜಿವುಣನಿಂದ ಬಾಯಿ ಬಿಗಿಸಿಕೊಂಡ ದುಡ್ಡಿನ ಚೀಲವಾಗಿತ್ತು. ಅಳು ಅಳಿಸಿ ಸಿಟ್ಟು ಒತ್ತು; ಸಿಟ್ಟು ಹಾರಿ ಅಳು ಒತ್ತು. ಕಾಗದ ಜೀಸಾಟಿ ಕೋಣೆಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಗೌರಿಯ ಅಪ್ಪ ಬಿಚ್ಚಿದರು ಮುದುಡಿದ ಮನೆಯ ಕಾಗದವನ್ನು. ಬರೆವಣಿಗೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅದು, ಉತ್ತ ಹೊಲವಾಗಿತ್ತು. ಬಿತ್ತಿದ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ನೋಡಿ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟರು ‘ ಎನ್ನೇ, ಮೀನಾ ! ಆ ಚೀಲ ತಾರೆ—ಈ ಊರಲ್ಲೇ ಇವೆಲ್ಲ ಇವೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದುಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು ಬಿಡು !! ’ ಎಂದು ಆ ತಂದೆ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದರು

ಗೌರಾ ಬಿತ್ತಿದ ಅಕ್ಷರವೆಲ್ಲ ಮೋಳಿತು. ಮೋಳಿತು ಪೈರಾಯಿತು ಪಚ್ಚೆಯಾಯಿತು, ಫಸಲಾಯಿತು ! ಲೋಲಾಕ್ಕು, ಬುಲಾಕ್ಕು, ಮಲಕ್ಕು, ಬುಕ್ಕು ಹೂವು—ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಅಲಂಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು. ಅಪ್ಪ ಹೇಳಿದರು—‘ ಹೊಗಮ್ಮ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಾ ! ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ನಿನಗೇ ತೃಪ್ತಿ ! ಕಾಪಾಡಪ್ಪ ಕಾಪಾಡು ! ’

* * * * *

ಹತ್ತೇ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು ಗೌರಾ ಭೈರವಿಯಾಗಿದ್ದು, ವನದೇವಿಯಾದಳು ವರದೇವಿಯಾದಳು ವರದೇವಿಯಾಗಿ ಗೃಹಜೀವಿಯಾದಳು ಈಗ ಭೂದೇವಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ದಿನ ತವು-ಹಜ್ಜೆಯ ತುಂಟಾರಿ ಗೌರಿಯ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಬಲು ಸಂಭ್ರಮ

ರೋಷಾವೇಶದ ಕಾಗದ ಹೋಗಿತ್ತು ಅದರ ತುಂಬ ಅದರದ ಮಾತು ಇತ್ತು, ಅಗ್ರಹದ ಕರೆಯಿತ್ತು. ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಒಂದರು. ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಮುಗಿದವು ಗೌರಿಯ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಮುದ್ದಾಟವಾಯಿತು.

ಗೌರಾ ಒಂದು ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಕೂತಳು. ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಕುನಾರ, ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮುಂದುಗಡೆ ಪಚ್ಚೆ-ತೆನೆ ಮತ್ತೆ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ನೀರಿನ ಗಿಂಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಾರಿನ ಉಂಡ.

ಹೂವು ಕಟ್ಟುತ್ತ ಇದ್ದಾಳೆ ಗೌರಮ್ಮ. ಎಡಗೈಲಿ ದಾರ, ಒಲಗೈಲಿ ಗುಲಾಬಿಯ ದಳ. ಅಪ್ಪ ತೆಗೆದ ಕಾಗದವನ್ನು 'ಗೌರಾ, ನೀನೀಗ ಗೌರಮ್ಮನಾದುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಳ್ಳೆ ಚಿತ್ತಾರದ ಕಾಗದ ಒರೆದಿದ್ದಿ ಈ ದುಂಡು ಅಕ್ಷರ ಯಾರದ್ದನ್ನು ? ಈ ಚಿತ್ತಾರ ಎಲ್ಲ ? ' ಎಂದು ಮುಗಿಸಲು ಮುನ್ನ ಗೌರಾ ಹೇಳಿದಳು. 'ಅವರೂ ರುಜು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ !' ಅಪ್ಪ ಒಪ್ಪಿದ 'ನಿಜ, ನೀನು ಬರೆದುದಕ್ಕೆ ಅವರು ರಾಜಿಯಾಗಿ ರುಜು ಹಾಕಿದರೆ ? ಸರಿ! ಅದರೆ ನೋಡು ಗೌರಾ, ಆ ಕಾಗದ ಇತ್ತೆಲ್ಲ ಹತ್ತುವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಬರೆದುದು, ಅದರಷ್ಟು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಇದು. ನಾವೇನೂ ಒಡವೆ ತಂದಿಲ್ಲ ಈಗ ! ' ಹೀಗೆಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌರಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು ' ಅಯ್ಯೋ! ಆ ಕಾಲವೆಲ್ಲಿ ? ಈಗ ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ? '

ಅಪ್ಪ:- ಆಗದೆ ಏನು ? ಅಂಥ ಕಾಗದ ಬರಿಯಬೇಕು.

ಗೌರಾ:- ಆ ಕಾಲ ಮರೀತು !

ಅಪ್ಪ:- ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಆ ಕಾಗದ, ಇದನ್ನೂ ನೋಡು ಅದನ್ನೂ ನೋಡು !

ಗೌರಾ:- ಎನಪ್ಪ ಇದು ! ಅವರೇನಾದರೂ ಒಂದಾರು ! ಕೊಡಪ್ಪ ಇಲ್ಲ ! ಯಾರಾದರೂ ಕಂಡಾರು !

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಯದ ಗೊಂಬೆ ಗೌರಾನ ಗಂಡ ಬಂದೇಜಿಟ್ಟನು ಗೌರಾ ಬೇಗನೆ ಅಪ್ಪನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಕೈಲಿದ್ದ ಕಾಗದ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡಳು.

ಹೀಗೆ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮಾಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದಾರೇನು. ಅದರಲ್ಲೂ ಗೌರಾನ ಬಲವಿನ ಮೂರ್ತಿಯು ನಗರ ರಕ್ಷಕರ ಪಡೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದವನು.

ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೇ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು ಎರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನು

ಒಂದರ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಒಂದಿಬ್ಬ, ಕಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿಡುವ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಒಂದು ಉತ್ತಹೇಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಚಿತ್ರದ ಮಣೆ. ಅಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹತ್ತುವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಕಾಗದವೇ ಜೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

‘ ಏನೇ ಗೌರಾ, ಹೇಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತೀದ್ದೆ ಆಗ ಲೇಖನಿಯನ್ನು? ಬೆರಳೇ ಎತ್ತು, ಲೇಖನಿಯೇ ನೇಗಿಲು, ಕಾಗದವೇ ಗದ್ದೆ, ಅಕ್ಷರವೇ ಬೀಜ, ಮತ್ತೆ ದೌತಿಯ ಮಸಿಯೇ ಯಾತದ ನೀರು—ಏನೇ ಅನ್ನು, ಆಗ ಅಕ್ಷರ ಬಿತ್ತಿದ ಹಾಗೆ, ಈಗ ಬಿತ್ತಲಾರೆ. ಈಗ ಮುತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ಬರೆದರೂ ಕೂಡ, ಯಾರದ್ದೋ ರುಜು..’ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲೇ ಗೌರಾ— ‘ ನೋಡು ಅಪ್ಪ! ಬೇಡಂದ್ರೆ! ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮಾ ! ’ ಎಂದು ಅಪ್ಪನ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಲು ಹೋದ ವಳು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದಳು. ನಾರ ಕುಣಿಕೆ ಮಾಡಿದಳು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಇಟ್ಟಳು, ಮತ್ತೆ ಕುಣಿಕೆ ಮಾಡಿದಳು, ಪಚ್ಚೆ-ತೆನೆ ಬಿಗಿದಳು, ಮತ್ತೆ ಕುಣಿಕೆ ಮಾಡಿದಳು ಗುಲಾಬಿ ದಳಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಳು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ನಾರೂ ಹೂವೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಹಾರವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಗೌರಿಯ ಗಂಡ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಫುಟ್ಟ ಕುಮಾರ ಸಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಗೌರಿಯ ಅಪ್ಪನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸಕ್ಕಾಗ ಸಗುವಿನ ಸಾಗರವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು ಆ ಸಂಸಾರ.

ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಗೌರಾ ಬರೆದ ಅವೆರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಉಡುಗರೆಯಾಗಿ ಒಯ್ದರು.

ಆ ಸರ್ವ ಗೌರಿಯ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚುವವಾಗ್ಗೆ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಹೊಪ್ಪಳಿ ಬಿತ್ತು. ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಗೌರೀ ಬರೆದ ಮಸಿಯ ಮುದ್ರಿಕೆ ಇತ್ತು. ವೀನಾಕ್ಷಮ್ಮನವರು ಆ ಮಸೀ ಶಾಸನದ ಸುತ್ತ ಚೌಕವಾಗಿ ಕಾರಣಿ ತೆಗೆದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಸುಕುಮಸುಕಾಗಿತ್ತು ಬರೆಹ— ‘ ಛಗರ ಕಾಂಸ— ಗೆಂಸ ಅ—ಲಾವೆ ಇ—ಕುರೇತ, —ಕುಲಾಲೋ—ದುಂಗೋನ —ಕುಲಾಬು, ಗೆಂಮ್ಮ ಅ, — ಟುಕೀರಸ, —ಗದಾಗಿಮು, — ಟುಕೀಬ, ಕಬೀರತ — — — ರಾಗೌ —’

‘ಯದ್ಭದ್ರಂ’

• • • • •

ಶಂಕರಸ್ವನವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಒಂದೇ ಒಂದು ವಾರ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವವರಾಗಿದ್ದರು ಮನೆಗೆಲ್ಲಾ ಉಳಿದವನೆಂದರೆ ಚಂದ್ರ—ಪುಟ್ಟ ಚಂದ್ರಶೇಖರ. ಅವನೇ ಯಜಮಾನ— ಏನಾದರೂ ತರಬೇಕಾದರೆ, ಅಥವಾ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಮುಸಿ, ಕಡ್ಡಿ, ಕಾಗದ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬೀಗದ ಕೈ, ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಿಲ್ಲರೆ ಹಣ ಸಹ ಅವನ ಕೈಲೇ ಇತ್ತು.

ಅದಿತ್ಯನಾರವೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಸೋಮವಾರದ ದಿನ ತನ್ನ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದ.

ಅಪ್ಪನಿಗೆ—

ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಪೀಪಿ ಸಿಗುತ್ತಂತೆ ಸಿನಿಮಾ ಸಿಗುತ್ತಂತೆ ಚಲೋ ಪೀಪಿ ಬೇಕು ಸಿನಿಮಾ ಸಾಧಾರಣದ್ದೇ ಸಾಕು ಅಮ್ಮಗೆ ಅಡ್ಡಿಕೆ, ಕಾಸಿನ ಸರ ಇಲ್ಲ ಪತಿಭಕ್ತಿ ಬಳೆ ಬೇಕಂತೆ ಕೊಂಕುಳ ಶಂಖವಾದ ಪುಟ್ಟ ಶಾರೀಗೆ ಚೆನ್ನ ಸಟ್ಟಿಣದ ರಂಗಾಣ ಬೇಡನೆ? ಪೀಪಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಾಗಮಾಲಿಕೆಯಾದರೂ ತನ್ನಿರಿ. ‘ಅವರ ಸಿದ್ಧಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತೀ, ಪೀಪಿ ಬೇಡ’ ಎನ್ನುವಳು ಅಮ್ಮ, ನಾನು ಊದುವದಿಲ್ಲ. ಅಪಾಯ

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಉಳಿದಂತೆ ಹಾಗೇ ಇರುತ್ತೆ; ತರು ತೀರಾ, ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನೂ ? ರೈಲಿಗೆ ಎಂದು ಬರಲಿ ?

—ಇಂತೀ ಚಂದ್ರು.

ಮಂಗಳವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಶಂಕರಪ್ಪನವರ ಕಾಗದ ಬಂತು ' ಚಂದ್ರು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೆನೆ ಹೇಗೆ ? ಅದೇಕೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿಲ್ಲ ? ' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರು ಕಾಗದ ಮರುಟಪಾಲಿಗೆ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟ.

ಮನೆ ಹಜಾರ

ಬುಧವಾರ

ಹಿರಿಯರಾದ ಅಪ್ಪನವರಿಗೆ—

ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದವನ್ನು ಶ್ರೀ ಅಮ್ಮ ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು ಎಲ್ಲ ತಿಳಿಯಿತು ಈಗ ಅಮ್ಮನೇ ಮನಿ ಅದ್ವಿ ಕೊಡುತ್ತ ಇದ್ದಾಳೆ ನಾನು ಬರಯೋನು. ಶಾರಿ ನೋಡುತ್ತ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೂತಿದೆ ನೆರಮನೆ ಸಿಂಗಮ್ಮನವರ ಮಗುವಿಗೆ ಉಡು ಗರೆಯಾಗಿ ಓದಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಡುವಿಗೆ ಹಾಕುವ ಬಂಗಾರದ ಎಳೆ ತರಬೇಕಂತೆ ಸೋವ ವಾರದ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದೆಲ್ಲ ತರಬೇಕಪ್ಪ ರಾಗಮಾಲಿಕೇನಾದರೂ ತರಬೇಕು ನಾನು ಸಿನಿಮಾ ಹಾಡು ಬಾರಿಸಬೇಕು ಕಾಗದ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ಓದಿಕೋ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಓದಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

—ನಂಸ್ಕಾರ

ಚಿಕ್ಕ ಚಂದ್ರು.

ಶುಕ್ರವಾರ ಚಂದ್ರು ಅಪ್ಪನವರ ಕಾಗದ ಬಂತು.

ಸೋಮವಾರದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ವಿಳಾಸವೇ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಬುಧವಾರದ ಲಕೋ ಟಿಗೆ ಭಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು ಚಂದ್ರು ! ನೀನು ಬರೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತರುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ತರದಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೋ ಕಾಣೆ. ಇಂತಿ ಅಶೀರ್ವಾದಗಳು.

—ಶಂಕರಪ್ಪ

ತೀರ್ಥರೂಪರವರಿಗೆ—

ಅಮ್ಮ ಈ ದಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಳು. ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಇರೋ ಅಪ್ಪನೇ ನಿನಗೆ ದೇವರು ಎಂತ ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು ಹಾಗೆ ನೀನೇ ದೇವರಾದರೆ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ ಅಲ್ಲವೆ, ನನಗೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ? ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ

ಸಿಕ್ಕುತ್ತೇ' ಎಂದು ಅಮ್ಮನ್ನ ಕೇಳಿದೆ ಅವಳು ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ ಈ ಉಪಾಯ. ನನಗೆ, ಶರೀರಕ್ಕೆ, ಅಮ್ಮಗೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೂ ಸಹ ಏನೇನು ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಸಿಗಬಹುದೋ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ ನಮಗೆಲ್ಲ ಬೇಸರ ವಾಗಿದೆ. ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡಿ ಬೇಗ!

ಇಂತಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವ
ಚಂದ್ರು.

ನೋಮವಾರವೇ ಆಪ್ತನ ಕಾಗದ ಬಂತು ಚಂದ್ರು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬರೆ ದಿದ್ದರು. ಈ ಬಾರಿಯು ಕಾಗದ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಮಂಗಳವಾರ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಚಿಕ್ಕ ಚಂದ್ರನೇ ಟಿಪಾಲಾಫೀಸಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ಚಿರಂಜೀವಿ ಚಂದ್ರು ಬರೆದ ಕಾಗದದಿಂದ ನಾನೂ ಸಹ ಒಂದು ಪಾಠ ಕಲಿತೆ. ನನ್ನ ನಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಇದೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದೇವರೇ, ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಕಿವಿ ಗೊಡು! ಅದರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡೆ, ಯದ್ಭವಂ ತನ್ನ ಆಸುಪ -- ಎಂದರೇ ಮಾತು ಚಂದ್ರು ಬರೆದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವೇದದ ಮಾತು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ, ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೋ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಿಕೊಡು ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಬಹಳ ಹಳೆಯದು, ಅದರಿ ಅದರ ಉಪಯೋಗವು ಮಾತ್ರ ಚಂದ್ರನು ಬರೆದ ಕಾಗದದಿಂದ ರಸನತ್ತಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಬೇಡಿಕೆಯು ತೂಕಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆರಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆತನು ನನ್ನ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಸಹ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಶ್ರುತವಿರಲಿ—

— ಶಂಕರಪ್ಪನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಶಂಕರಪ್ಪನವರು ಮಂಗಳವಾರ ಬಂದರು ತಂದೆಯವರು ತಂದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿದವು. ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದನು ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿದನು. 'ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಸದಾ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ನಡೆಸಿಕೊಡು ದೇವರೇ!' ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೇಳುತ್ತ ಶಂಕರಪ್ಪನವರು ಹೀಗೆ ಬೇಡಿದರು: 'ಚಿಕ್ಕ ಚಂದ್ರನಂಥ ಕಿರಿಯವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮನೆಮನೆಯಲ್ಲೂ ಬೆಳೆದುಬರಲಿ, ದೇವರೇ!'

ಅಭ್ಯಂಕು

ಏ

ಏ

ಏ

ಏ

ಏ

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರು ಶೇಕದಾರ್ ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರು ಸರಕೀಟು ಹೊರಟರು ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರು ಯಾವೂರಂತೀರಿ? ಆ ಊರು ಔತುಕೊಳ್ಳೀವುರ; ಔವುತು ಕೊಳ್ಳೀ! ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹೆಸರು. ಏನು ಮಾಡೋಣ, ಹಿಂದಿನವರು ಇಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಔತುಕೊಳ್ಳೀ !

ಔತುಕೊಳ್ಳೀವುರಕ್ಕೆ ಶೇಕದಾರ್ ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರು ಸರಕೀಟು ಹೊರಟರು. ಸರಿ, ಊರಿನವರು ಬಂದರು ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತರು. ಕೊಂಬಿ

ನವನು ಕೂಗು-ಸಲಾಮು ಕೊಟ್ಟು — ಕೊ-ಕೊ-ಕೋ-ಕೋ-ಯಿ
ಯಿ-ಯೀ ! ಕಹಳೆಯವರು ಜಾಗೀರು-ಸಲಾಮು ಕೊಟ್ಟರು-ತ್ಯೂ-ಧ್ಯೂಂ
ತ್ಯೂಂ-ಧ್ಯೂಂ-ಧ್ಯೂಂ ! ಶಾಸ್ತುರೋಗರು ಸಂಜೀವಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟರು ಪಟೇ
ಲರು ಹಾರಾ ಹಾಕಿದರು. ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರು ಆರತಿಯೆತ್ತಿದರು—

ಮುಂಗಡೆಯೊಳು ನಿಂದು

ಮಂಗಳವಾಗಲೆಂದು

ಶೃಂಗಾರಶೀಲಿಗೆ ಶುಂಡಾಲರಾಯಗೆ ಎಂದು ಆರತಿ
ಎತ್ತಿ ಸುಳಿಯುಂಡೆ ನಿವಾಳಿಸಿದರು. ತಳವಾರಯ್ಯ ಕಟ್ಟಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿದು
ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿದ—‘ಹೇ ! ಯಾರಲ್ಲಿ, ಹೋಳಾಗು ಹೋಳಾಗು!’
ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ದಾರಿ ಬಿಡಿಸುತ್ತ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಎಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ! ಮುಖ್ಯವಾದುದೇ ಮರೆತು
ಹೋಯಿತು. ಯಾವುದು ಅನ್ನುವಿರೋ? ಶೇಕದಾರ್ ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ
ನವರು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಕುದುರೆ ಕೆಂಗುದುರೆ. ಹಣೆದಾಸು, ಚೌರಿ
ಬಾಲ, ಒಳ್ಳೇ ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣು-ಪೈಗು. ಗಿರ್ಜಾ ಮೀಸೆಯ ಶೇಕದಾರ್ರಿಗೆ
ಪೈಗು-ಕುದುರೆ ಬೇಡವೆ ! ಊರೂರವರೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ದಂಗಾಗಬೇಕೆಂದೂ,
ಹಳೇ ಕಂದಾಯ ಬಾಕಿಯೆಲ್ಲ ಸುರಿದುಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಅವರು ಹೀಗೆ
ಪೈಗು ಎರಿ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಔತುಕೊಳ್ಳಿಯವರು ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದರು.

ಹಳ್ಳಿಯ ಸ್ಕೂಲಿನ ಮುಂದೆ ಹೈಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು
ಮೇಷ್ಟ್ರಯ್ಯ ಪದ್ಯ ಹೇಳಿ ಪಟ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಔತೇಶ್ವರ ಗುಡಿಯ
ವೂಜಾರ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿ ತೋರಿಸಿ, ಶಡಗೋಪ ಇಟ್ಟು ಪ್ರಸಾದ
ಕೊಟ್ಟರು. ಗಾಮದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಯಿತು ಗುಡಿಯ ಉಯ್ಯಾಲೇ
ಚೌಕಿಯಲ್ಲಿ ಔತೇಶ್ವರ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕ ಚೌಕವಾಗಿ ಚಕ್ಕಬಕ್ಕಳ ಕುಳಿತು
ಶೇಕದಾರ್ಯ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು.

ನೋಡಿದಿರಾ, ಮತ್ತೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಯಿತು ಆಗ ಕುದುರೆ ಮರೆತಿದ್ದೆ.
ಈಗ ಇನ್ನೂ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಜವಾನ, ಅದರಲ್ಲೂ ದವಾಲೀ ಜಮೀ
ದಾರ್ ಅಭ್ಯಂಕುವನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ! ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ

ಬಂದ ಹಾರಗಳೆಲ್ಲ ಕಂದಾಸಿ ಪೈಗು ಪಡೆಯಿತು ಮತ್ತೆ ಕಾಯಿ, ನಿಂಬೇ ಹಣ್ಣು, ಪಿಚೂರ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಅಡಿಕೆ ಎಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಅಭ್ಯಂಕು ಪಡೆದನು. ಮೆರವಣಿಗೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಎಷ್ಟೋ ಹೊಸಿಲ ದಾಖಿ ತೋರಣ ಅಲು ಗಾಡಿಸಿ, ಗಂಗಾಳ ಎಂಜಲು ಮಾಡಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ. ಈ ಮಹಾಬಂಟಿ ಅಭ್ಯಂಕು ಈಗ ಅಭ್ಯಂಕು ಪರಿಚಯವಾಯಿತೋ ತನಗೆ ?

ಸಂಜೆಗೆ ಶೇಕದಾರ್ ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ ಊರ ಮುಂದಲ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಬೇಕಾಯಿತು. ಊರ ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ. ಯಾಕಂದರೆ ಊರಿಗೆ ಚಾವಡಿಯು ಸುಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಎರಡು ಕವಣೀ ದೂರ ಅಧವ ಮೂರೇ ಕವಣಿ ಇದಿ ರಬಹುದು ಅಂತು ಚಾವಡಿಯ ಸುತ್ತ ಕಾಡು ಒಂದು ಕಡೆ ಭಾಟಾನೂರ್ಗ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳ. ಹಳ್ಳದಾಚೆ ಗುಡ್ಡಗಳು. ಚಾವಡಿಗೆ ಒಂದೇ ಕೋಣೆ; ಮತ್ತೆ ಅದರ ಸುತ್ತ ಹಜಾರ

ಮುಂಚೆ ಊಟ ಮಾಡಿ ನೀರು-ಸಿಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಶೇಕ ದಾರ್ರನ್ನ ಊರ ಮುಂದಣ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಗ್ರಾಮರತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಇತ್ತ ದೂತರತ್ನನಾದ ಅಭ್ಯಂಕು ಮಹಾರಾಯನು---ಎನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನು ?

ಅಭ್ಯಂಕು ಪೈಗು ಕಂದಾಸಿಗೆ ಮೈಯುಜ್ಜಿ ಮಾಲೀಶ ಮಾಡಿ ರಂಗೋಲಿ ಚೌಕಳಿ ಹಾಕಿದ್ದನು ಗೂಟ ಹೂಡೆದು ಆಗಾಡಿ ಪಿಚಾಡಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕೆತ್ತುಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಕೆತ್ತಿ ರಾಶಿ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಹುರುಳಿ ಬೇಯಿಸಿ ತೋವಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದನು ಬೇಸು ಪಾಲೀಸು ಮಾಡಿ, ರಿಕಾವು ಉಜ್ಜಿ ಲಗಾಮುಗ ಚರುಬಿ ತಿಕ್ಕಿ, ದವಡೆ-ಚಿಲುಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಕ್ಕಿ ಧಳಧಳ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇನ್ನೇನು ಕಲಸ ? ರಾಯರು ಮಲಗಿದ ಕೂಡಲೆ ತಾನು ಕಾವಲಾಗಿ ನಾಯಿ-ಸಿದ್ದಿ ಮಾಡುತ್ತ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಬಿಡಬೇಕು.

ಇವ್ವಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನು ?

ಶೇಕದಾರ್ ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರು ಮಲಗಿದರು.

ದವಾಲೀ ಜಮಾದಾರ್ ಅಭ್ಯಂಕುಮಹಾರಾಯನು ಸಹ ಕುದುರೆಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಒರಗಿಬಿಟ್ಟನು.

— ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ —

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಅಭ್ಯಂಕು ! ಅಭ್ಯಂಕೂ !

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಮೂರನೇ ಬಾರಿ ಕೂಗಬೇಡಿ ಆಯ್ಯ, ಎದ್ದೆ.

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಎದ್ದು ಬರಬೇಡ. ಎಚ್ಚರಾಗಿದ್ದೀಯಾ ?

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಎಚ್ಚರ ! ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದೇನೆ !

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಕುದುರೆ ಜೋಕೆ ಎಂದೆ !

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಕೆಂದಾಸೀ ಪೈಗೂ ! ಮೇಯೋದು ಬಿಟ್ಟು ನಿಂತಿದೆ !
ಕಲ್ಲೂ ನೀರೂ ಕರಗುವ ಸಮಯ ! ಗಂಧರ್ವರು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಯುವ
ಹೊತ್ತು ನನ್ನೊಡೆಯ !

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಆಗಲಿ ಅಂತು ಎಚ್ಚರಾಪ್ಪ ಎಚ್ಚರ !

ಅಭ್ಯಂಕು ಹಾಗೇ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಯೋಚನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.
'ಹಳ್ಳಿ ಮೊದಲೋ, ತಿಟ್ಟು ಮೊದಲೋ ? ಮಳೆ ಮೊದಲೋ, ಹೊಳೆ
ಮೊದಲೋ ? ಏನೇ ಆಗಲಿ ಆ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಕದಲದ ಹಾಗೆ ಕಲ್ಲಿಟ್ಟು,
ಈಚೆ ಹೊಳೆ ಆಚೆಗೆ ಹರಿದುಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಇದ್ದಾರಲ್ಲಾ !'
ಎಂದು ಅಂಧ ಹಿರಿಯರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇ ಹೊಗಳುತ್ತ ಕುಳಿತ.

— ಒಂದು ಗಂಟೆ —

ಆ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಅಷ್ಟು ಸುರಿದುಹೋದರೂ ಆ ಚಂದ್ರ ಬರಿದಾಗಲಿಲ್ಲ.
ಈ ಮರಗಳು ಇಷ್ಟು ಎತ್ತರ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ಸಕ್ಷತ್ರ ಒಂದೂ ಸಿಕ್ಕಿ
ಹಾಕಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಕೊಂಬೆಗಾದರೂ ! ಇನ್ನು ಈ ನದೀ...

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಅಭೀ..ಅಭೀ..ಅಭ್ಯಂಕಾ ! ಅಭ್ಯಂಕೂ !

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಬುದ್ಧಿ ! ಏನಾ ?

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಕುದುರೆ ಮಲಗಿದೆಯೆ ?

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಕುದುರೆಲ್ಲಾರೂ ಮಲಗೀತಾ, ನನ್ನಾಧಾ !

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಮತ್ತೆ ಇದೆ ಹೌದೋ ?

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಇದೆ ತೂಕಡಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದೆ ಅದೆಲ್ಲಾ
ದರೂ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರಲಯವಾದೀತು ವಿಭೋ !

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಅದೇನೋ..ಅಂತು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಪ್ಪ !

ಅಭ್ಯಂಕು ಕುದುರೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಇತ್ತು ಅದು ! ಎದ್ದು ಹೋಗೋಣವೆ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಛೇ, ಎದುರಿಗೇ ಇರುವಾಗ್ಗೆ ಏಳಲೇಕೆ ? ಏನೂ ಬೇಡವೆನ್ನಿಸಿತು ಹಾಗೇ ಯೋಚಿಸಿದ. ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯಗಳ ಮುಂತಾದ್ದೆಲ್ಲ ನಾನು ಮುಂದೆ ತಾನು ಮುಂದೆ ಎಂದು ಆತನ ಮನಸಿನ ಮುಂದೆ ಕೂಳಿದವು. ಅಂತೂ ಬಹಳ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು.

— ಎರಡು ಗಂಟೆ —

ಕೋಳಿ ಕೂಗಿತು—ಕೊ-ಕೊ-ಡ್ರೋಡಲ್-ಡ್ರೋಲ್ ! ಅಭ್ಯಂಕು ಹೊಸ ಯೋಚನೆಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು ಕೋಳಿ ಮೊದಲೋ, ಮೊಟ್ಟೆ ಮೊದಲೋ ?

ಆಗ ಶೇಷದಾರ್ ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರು ಕನವರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದರು.. 'ಲೇ ! ಲೋ ! ನಿಲ್ಲೋ..ಯಾರೋ ಅದು ! ಹಿಡಿ ! ಹಿಡಿ !' ಅವರಿಗೆ ಕುದುರೆ ಹೋದ ಕನಸು. ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರ ಬಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಂಕು ಓಡಿ ಹೋಗಿ 'ಏನಯ್ಯನವರೇ ! ಕೂಗಿದಿರಾ ? ಏನಾಯಿತು ? ಯಾರು ಒಂದ ವರು ನಾನಿದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ? '

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಯಾರೋ ತುಡುಗರೋ ! ಕುದುರೆ ಒಯ್ದರಲ್ಲೋ !

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಇಲ್ಲಯ್ಯಾ ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲೇ ಇದೆ ಕುದುರೆ ! ನಾನಂತೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ನಿದ್ರೆ ಓಡಿಸಿ ಕೂತಿದ್ದೇನೆ

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಏನು ಯೋಚಿಸಿದೆ ?

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಭಾರಿ ಯೋಚನೆ, ಎಲ್ಲಾ ಮಹಾ ಮಹಾ ಯೋಚನೆ ! ದೇವರು, ಪ್ರಪಂಚ, ಬೆಟ್ಟ, ಹೊಳೆ, ಸುಖ, ದುಃಖ ಹೀಗೆ ಏನೇನೋ !

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಅಂತು ಕುದುರೆ ನೋಡಿಕೋಪ್ಪ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ತ ಹಣಾ ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ನೋಡು ! ನಿದ್ರೆ ಮಾಡದೇ ಕಾದುಕೋ ನಿನ್ನದು ಆ ಕೆಂದಾಸೀ ಪೈಗು !

ಅಭ್ಯಂಕು ಮತ್ತೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಮಲಗಿದ. ಎದ್ದ ! ಎದ್ದು ಕುಳಿತ ಎದ್ದು ತಿರುಗಾಡಿದ. ಮತ್ತೆ ಕುಳಿತ. ಮತ್ತೆ ಮಲಗಿದ.

— ಮೂರು ಗಂಟೆ —

ಕೆಂದಾಸಿ ಹೂಂಕರಿಸಿತು. ಅಭ್ಯಂಕು ಅರ್ಧ ಒರಗಿ ಕುಳಿತನು. ಕೆರೆದು ಮತ್ತೆ ಹೂಂಕರಿಸಿತು. ಅಭ್ಯಂಕು ಹಾಗೇ ನೋಡಿದ. ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ ಬತ್ತಿಯ ಸೊಗಡು ಮೂಗಿಗೆ ಆಡರಿತು. ಎದುರಲ್ಲಿ ಹೊಳೆ ಹೊಳೆಯಾಚೆ ಗುಡ್ಡ ಗುಡ್ಡದ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ, ಹಚ್ಚ ಗಾಗುತ್ತ ಮುಳುಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ ಒಳ್ಳೇ ಸಮಯ ಅದು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ! ಹಾಗೇ ನೋಡಿದ ಅಭ್ಯಂಕು. ಯಾರೋ ಇಬ್ಬರು ನೆರಳುನೆರಳಾಗಿ ಓಡಾಡಿದರು, ಹೊಳೆಯಿಂದ ಚಾವಡಿಗೆ, ಚಾವಡಿಯಿಂದ ಹೊಳೆಗೆ.

ಅಭ್ಯಂಕು ಹಾಗೇ ಕುಳಿತ ಯಾರಿರಬಹುದು ಇವರು ? ಊರವರೆ ? ಕಾಡವರೆ ? ಕಳವಿನವರೆ ? ಕಾನಲಿನವರೆ ? ಹಾಗೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಅವರನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ಆಲೋಚನೆ ಒಂದು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಹರಿಯಿತು ಕಳ್ಳರ ಮತ್ತು ಕಾವಲಿನವರ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳ ವಿಚಾರ, ಆಚಾರ, ವ್ಯವಹಾರ, ವಿಹಾರ, ಆಹಾರ ಹೀಗೇ ಹರಿದವು ಯೋಚನೆಗಳು ಅಲೆಯಲೆ ಗಳಾಗಿ

— ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ —

ಶೇಕದಾರ್ ಶುಂಡಾಯ್ಯನವರಿಗೆ ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿದೆ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ—ಗರ್, ಘರ್, ಘನಾರ್, ಘಂ. ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಕುದುರೆ ಹೂಂಕರಿಸುತ್ತ ಅಭ್ಯಂಕು ಮಹಾ ಮುಸಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕುಳಿತು ಈ ಸಂದರ್ಭವು ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತ ಇದ್ದ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದರು. ಚಾವಡಿಯ ಸುತ್ತ ತಿರುಗಿದರು.

ಅಭ್ಯಂಕು ಅಂದುಕೊಂಡನು: ' ಎಲಾ ಇವರ ! ಇದೇನು ಹೀಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ ! ತಿರುಗಲಿ, ತಿರುಗಲಿ ನನಗೇನಂತೆ ! ಎಷ್ಟು ಹಮ್ಮೆ ? ನಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನೋಡದಲೆ ಮಾತನಾಡಿಸದಲೆ ತಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೇನಂತೆ.' ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು ಈತನೂ ಸಹ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ.

ಇಬ್ಬರು ಹೊಸಬರು ಬಂದು ಕುದುರೆಯ ಬಳಿ ನಿಂತರು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಂತರು.

ಅಭ್ಯಂಕು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ. 'ಕುದುರೆ ಕಚ್ಚುತ್ತೆ, ಕಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ. ಕುದುರೆ ಒದೆಯುತ್ತೆ, ಒದೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ನನಗೇನು ! ಅದು ಮೊದಲೆ ಉದ್ದ ಕಾಲಿನ ಮೈಗು. ರೇಗಿದರೆ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು ನನಗೇನಂತೆ, ' ಎಂದು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ. 'ಶೇಕದಾರ್ಯ ಕುದುರೆ ಒದ್ದರೆ ನೆನಪಿರತ್ತೆ ವರ್ಷವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ ? ' ಎನ್ನುತ್ತಲಿರುವಾಗ್ಗೆ ಇತ್ತ ಆವರಿಬ್ಬರು ಹೊಸಬರೂ ಸಹ ಕುದುರೆಯ ಸಂಗಡ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಒಬ್ಬ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು; ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಬೆನ್ನು ತಡವರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಅಭ್ಯಂಕು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. 'ಅಲ್ಲ ಇವರಿಗೇನು ತೆವಲು ! ನಾನು ಮಾಡುವ ಮಾಲೀಸು ಇವರೇಕೆ ಮಾಡಿಯಾರು ? ಮಾಡಲಿ ವಿಡು ನನಗೇನಂತೆ. ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಮಾಡಿರಂದು. ಶೇಕದಾರ್ಯಗೆ ದೂರು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಕೇಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ.' ಹೀಗೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿ ದ್ದಾನೆ ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂಕು

ಕಳ್ಳರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಯ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದರು.

— ಐದು ಗಂಟೆ —

ಒಬ್ಬನು ಕಾಲಿನ ಹಗ್ಗ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕೊರಳ ಹಗ್ಗ ಬಿಚ್ಚಿದನು.

ಅಭ್ಯಂಕು 'ಎಲಾ, ಇವರ ! ಇದೇನು ಮಾಡಿದರು ಇವರು ! ಹುಡುಗಾಟವಾಯಿತಲ್ಲ ಇವರೇನು ವಿಷಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವರೇನು ? ಜೀನಿಲ್ಲ, ಲಗಾಮಿಲ್ಲ, ಬೆತ್ತಲು-ಗುದುರೆ ಹತ್ತುವರೆ ಇವರು ? ಆಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಗಿದ್ದು ಹಲ್ಲು ಮುರಕೊಂಡಾರೋ ಹೇಗೆ ! ' ಹೀಗೆಂದು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೊದಿಕೆ ಕೆಳಗೆಸೆದು ಮುಂದೆ ಬಂದನು.

ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಕೊಂಡನು. ಕುದುರೆಯ ಕೊರಳ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲೇ ಅವನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಯಿತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕೈಲಿದ್ದ ಬರಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗೆ ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟನು.

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಸಾಧುವಾಗಿದ್ದ ಕೆಂದಾಸಯ್ಯ ಚಿಗರಿಯಂತೆ ಚಂಗನೆ ಬಿಗಿದು ನದಿಯ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿತು. ನೀರು ದಾಟಿತು. ಅಚೆ ದಡದ ಮರಳಲ್ಲಿ ನೆರಳುನೆರಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ಅಭ್ಯಂಕು ಇನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದ ಆದರೆ ರಾಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದಿದ್ದ. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಚುಟಕೆ ಹೊಡೆದು ಕರೆದ, ಲಟಕ ಹೊಡೆದು ಕರೆದ ಅದೇನೋ ಎಂತೋ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇಕದಾರ್ ಶುಂಡಾಲಯ್ಯನವರು ಎಚ್ಚೆತ್ತರು

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಅಭ್ಯಂಕು ! ಅಭ್ಯಂಕೂ !

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಅಯ್ಯ ! ಕುದುರೆ ನೀವಾದರೂ ಕರೀರಿ ಬನ್ನಿ !

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಏನೋ ಹಾಗೆಂದರೆ ! ಎದ್ದು ಬಂದೆನಪ್ಪಾ !

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಅಲ್ಲ ನೋಡಿ ಈ ಹಳ್ಳಿಯವರ ತುಂಬಿತನೆ! ನಡುರಾತ್ರೀಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬಂದರು ಮನೆ ಸುತ್ತಿ ಹಾಕಿದರು

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಏನು ಮಾಡಿದೆಯಪ್ಪ ನೀನು! ಯಾರೂಂತ ಕೇಳಲೂ ಇಲ್ಲವೋ ?

ಅಭ್ಯಂಕು:- ನನಗೇನು ಬೇಕಿತ್ತು ನಮ್ಮಪ್ಪ! ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ನಾನು. ಮತ್ತೆ ಕುದುರೇ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತರು

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:-ಅನಂತರ ಏನು ಮಾಡಿದರಯ್ಯ? ಕುದುರೆ ಕ್ಷೇಮಷ್ಟಿ?

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಕುದುರೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೆ ?

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಕೆಂದಾಸೀ ! ಕೆಂದಾಸೀ ! ಎಲ್ಲಯ್ಯ ಕುದುರೆ ?

ಅಭ್ಯಂಕು:- ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ, ಬಿಚ್ಚಿದರೆಂಥು ! ಅವರ ಧೈರ್ಯ ನೋಡಿ ! ಒಬ್ಬ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ.....

ಶುಂಡಾಲಯ್ಯ:- ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಟ್ಟಿಸಿ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟನೇನು ! ಅಯ್ಯೋ ನಿನ್ನ ! ನೊದಲೇ ಏಕೋ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ! ಹಣ ಸಹ ಪೂರ್ತ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ! ಹೋಯಿತೇ ಕುದುರೆ. .ಏನು ಹಾಳು ಊರಿಗೆ ಬಂದೆನಪ್ಪ..

ಹೀಗೆಂದು ಶೇಕದಾರ್ಯ ಹಾರಿಹೋದರು ಹೊಳೆಯಾಚೆಗೆ. ಅಭ್ಯಂಕು ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿಯದವನಾಗಿ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಮಯ. ಒಂದು ಕುದುರೆ ಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗದ್ದಲವೆ !

.....ಇಂಥವನು ಮಹಾಬಂಟನಾದ ಅಭ್ಯಂಕು ಮಹಾರಾಯ !

ನಿಶ್ಚಲದಾಸ ಾ ಾ ಾ ಾ ಾ

ನಿಶ್ಚಲದಾಸನಿಗೆ ಕೂದಲೆಲ್ಲ ಫಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿತ್ತು. ಮಾಂಸ
ವೆಲ್ಲ ಕರಗಿತ್ತು. ಚರ್ಮವೆಲ್ಲ ಸುಕ್ಕುಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಲ್ಲುಗಳು ಮಾತ್ರ
ಬಿಗಿಯಾಗಿದ್ದುವು; ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹೊಳಪು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದವು. ತರ್ಕ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಗಡ ವಾದ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ, ದವಡೆ
ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದೋ ಎನೋ ನಾನು ಕಾಣೆ. ನೂರು ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಠ
ಹೇಳಿ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸುವದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವೆ? ಸಾಮಾನ್ಯ
ವಲ್ಲ, ಸುಲಭವಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಲದಾಸನಿಗೆ ತರ್ಕವೆಂದರೆ ನಿರರ್ಗಳ.

ನಿಶ್ಚಲದಾಸನು ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸಕನು. ಈತನ ಶಿಷ್ಯರು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಮೈಮರತವರಲ್ಲ. ಸದಾ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಂದ್ಲೆ ವನ್ನೂ ಮೋಹವನ್ನೂ ಕಳಿಸುವವರು. ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಿರುವ ರೂಪವನ್ನು ನಿಶ್ಚಲನು ಪೂಜಿಸುವನು.

ತುಳಸೀದಾಸನು ಸಗುಣೋಪಾಸಕನು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಭಕ್ತನು. ಆತನು ಸದಾ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರತು ಮತ್ತನಾಗಿರುವವನು ಪ್ರಪಂಚವೇ ಆತನಿಗೆ ರಾಮರೂಪ. ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ರಾಮಲೀಲೆ. ಆತನಿಗೆ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಭಕ್ತಿಯ ಫಲವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮೇರೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ತುಳಸಿಯೂ ಮತ್ತು ಆತನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಸಹ ಸದಾ ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಿಶ್ಚಲನಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಯಬ್ದ. ತುಳಸಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲ ನಿಶ್ಚಲನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಗಂಧವಯುತವಾದ ಚರ್ಚೆ, ಭಯ; ತುಳಸಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಲಹರಿ ಯಂತೆ ಆನಂದ, ನಿರ್ಭಯ ನಿಶ್ಚಲನ ಶಿಷ್ಯರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಕರಗುತ್ತ ಬಂದರು. ತುಳಸಿಯ ಶಿಷ್ಯರು ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತ ಹಿಗ್ಗುತ್ತ ನಿಂತರು.

ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ವರ್ತಮಾನ ಒರುತ್ತಲಿತ್ತು, ತುಳಸೀದಾಸರ ಪ್ರಭಾವಗಳಿದ್ದು ಅವತ್ತು ಆದು, ಇವತ್ತು ಇದು—ಎನೇನೂ ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂದು ಬಿಡಿಸಿದನಂತೆ ! ಮೋಟುಗೋಡೆ ಮಾತಾಡಿದನಂತೆ ! ಮೋಡವಿಲ್ಲದೆ ಮಳೆ ಬರಿಸಿದನಂತೆ ! ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ಸಂಬಿಸಿದನಂತೆ ! ಹೀಗೇ ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ! ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸಕನಾದ ನಿಶ್ಚಲನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ತೋಚದಾಯಿತು.

ಒಂದು ದಿನವಂತೂ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನು ಪಾರದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಕೂತುಬಿಟ್ಟನು. ನಿಶ್ಚಲದಾಸ ಹೇಳಿದ : ' ಎನದು ನಿತಾಂತ, ಯಾತರ ಯೋಚನೆ ನಿನಗೆ ? ' ಶಿಷ್ಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ : ' ನಮ್ಮ ಪಾರ-ಪ್ರವಚನವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ನಿಮ್ಮ ತಪಸ್ಸೂ ವ್ಯರ್ಥ. '

ನಿಶ್ಚಲ:- ಆದುದಾದರೂ ಏನು, ಹೇಳಿಬಿಡು ?

ನಿತಾಂತ:- ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಆ ತುಳಸಿಯು ಸತ್ತವನೊಬ್ಬನನ್ನು

ಬದುಕಿಸಿದಂತೆ ! ನಾನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ನಾಯಿ ಭೂ ಬಿಡುವರು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಭಿಕ್ಷು ಹಾಕರು. ಊರ ಜನ ಹುಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ !

ನಿಶ್ಚಲನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿ ಹರಿಯಿತು. ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಯಿಂದ ತನಗಾಗಲಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗಾಗಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೋಲು ಒಪ್ಪಿ ಕೂಳುಬೇಕಾಯಿತು. ನಿಶ್ಚಲದಾಸ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ — ‘ ನಡೆಯಿರಿ ಶಿಷ್ಯರೆ ! ತುಳಸಿಯ ಹೂಸ್ಥಿಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಆತನಿಗೆ ನಾನು ಶರಣಾಗುವುದೇ ಖಂಡಿತ ! ’ ಕೆಲವರು ಒಪ್ಪಿದರು ಕೆಲವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಬೇರಾವ ಮಾರ್ಗವೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸಿತಾಂತನಿಂದ ‘ ತುಳಸಿಯೇನೋ ಸರಿ. ಒಪ್ಪಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಆತ್ಮ; ಆದರೆ ನೋಡಿರಿ. ಆತನ ಸಾವಿರ ಶಿಷ್ಯರೋ, ೫ನರಲ್ಲ ಉಂಡಾಡಿಗರು, ತುಂಡಾಡಿಗರು. ಬಲು ಕುಚೋದ್ಯಗಾರರು ಅವರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನನುಗೆ ಸರಿಹೋಗದು ! ’ ಆದರೂ ಎಲ್ಲರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳೂ ತೇಲಿಹೋದವು ನಿಶ್ಚಲದಾಸನ ಕನಿಕರ ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ. ತುಲಸಿಯ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕೂಗಿಕೂಂಡು ಓಡಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ನಿಶ್ಚಲ ನೂರು ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಈ ನೂರು ಜನರಿಗೆ ಅಪಸಂಚಿಕ; ಮತ್ತೊ, ಆ ಸಾವಿರ ಮಂದಿಗೆ ಹಾಸ್ಯ. ಆದರೆ ತುಳಸಿಯು ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲ ! ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲನನ್ನು ಕಂಡವನು ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಓಡಿಹೋಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಕೈಕೂಟ್ಟು ಕರೆತಂದನು. ಈ ಸಾವಿರ ಜನಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ; ಮತ್ತೊ, ಆ ನೂರು ಜನಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿ.

ತುಳಸಿಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಆತನ ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕೆ ಮೈಮರೆತನು ನಿಶ್ಚಲದಾಸನು. ಅನಂತರ ನಿಶ್ಚಲ ಕೇಳಿದನು — ‘ ತುಳಸೀ, ಇದೆಲ್ಲ ಸರಿ, ನನಗೆ ರಾಮನನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲೆಯಾ ? ’ ತುಳಸಿಯು ನಗನಗುತ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳಿದ — ‘ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಬಾ ನಿಶ್ಚಲ ! ಭಕ್ತ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡು, ಸಗುಣೋಪಾಸನೆಯ ಡೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿ ತುಕೂ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿಯು ಎದುರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವನು ‘ ಶ್ರೀರಾಮಾ ಭಕ್ತಸುಧಾಮಾ, ಪರಂಧಾಮಾ, ಬಾ ’ ಎಂದರೆ ಬರುವನು. ನಿಶ್ಚಯ ವಾಗಿಯೂ ಬಂದೇ ಬರುವನು ! ’

ನಿಶ್ಚಲ:- ನಿನ್ನ ರಾಮನನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ ನಂತರ ಅದಿಲ್ಲ !

ತುಳಸಿ:- ಇದೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಾದ ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀರಾಮ ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು !

ನಿಶ್ಚಲ:- ಯಾರವನು ! ಆತನು ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಕೃಪಾ ಅಲ್ಲವೆ ?

ತುಳಸಿ:- ನಿಶ್ಚಲ ! ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹಜ್ಜೆಯಿಡು. ತರ್ಕಕ್ಕೆ ತತ್ವ ಸಿಗದು; ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ವುಷ್ಟು ಸಿಲ್ಲದು ಒಬ್ಬ ನೋಟಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಸಿಗನು ನಿಶ್ಚಲ, ಭಕ್ತಿ ಬೆರತ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು ಒಂದು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮರ ಒರುವಂತ, ಭಕ್ತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಒರುವನು ! ನೋಡು ಈಗ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು ನನ್ನ ವನು ಬೇರ ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ವನು ಬೇರೆ ದೇವನಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಲ. ದಾರಿ ಬೇರೆ. ಕಡೆಗೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಶಿಖರದ ತುದಿಗೆ ಹೋಗುವವರೇ ಸರಿ. ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಈ ದಾರಿ ರುಚಿ. ಈ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಕುಣುವುದು ಲೇಸು. ಈ ಯುಗದವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪ್ರದರ್ಶನ ಬೇಕು ಅದಕ್ಕೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾತ್ಮೆ ತೋರಿದ್ದೇನೆ. ನಿಶ್ಚಲ, ನಿನಗೆ ಹೇಳುವದೇನಿದೆ ! ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟರೆ, ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಂಧವರು ದೊರಕೇ ದೊರಕುವರು ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಲಾಭವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗ ಲಾಭ ಬಾ, ಹತ್ತಿರ ಬಾ, ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸಿಲ್ಲು ಸಗುಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಾಣು 'ಶ್ರೀರಾಮ, ಪರಂಧಾಮ, ಸದ್ಗುಣಧಾಮ, ನಿಶ್ಚಲನಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೂಡು ಬಾ ತಂದೆ, ಬಾ ರಾಮ ! ' ನಿಶ್ಚಲನು ಭಕ್ತಿಪಂಥದಲ್ಲಿ ಬೆರತು ನಿಂತು, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡನು ! ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದ ಮಗನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಶ್ರೀರಾಮರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಲನು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪಾತ್ರ ನಾದನು. ಆತನ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿತು ಆತನ ಹಸರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹರಡಿತು.

ಇದು ನಿಶ್ಚಲನ ಕತೆ ಇನ್ನು ಒಂದು ದೀಪದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮೊದಲಿನ ದೀಪಕ್ಕೆ ಆದ ಕುಂದೇನು ? ತುಳಸಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲೆಯೂ ಕೂಡ, ಆತನ ಸಾಸರ ಶಿಷ್ಯರು ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದರು.

ಖಸೀ ಮಾವು

...

...

...

...

ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯನು ಅಗ ತಾನೆ ಗುಡ್ಡದ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಹವಳದ ಬಣ್ಣ, ಹಳದಿ ಬಣ್ಣ. ಎಲೆ, ಹೂ, ಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣು, ಗೋಡೆ, ಬಾಗಿಲು, ಕಿಟಕಿ, ಮಾಡ ಮುಂತಾದ್ದೆಲ್ಲ ಕಿತ್ಕಳಿ ಬಣ್ಣವಾಗಿದ್ದುವು ಕಾಡಿನ ಹೂಗಳ ಕಂಪಿಗಿಂತ ಮಾಗಿದ ಹಣ್ಣಿನ ಕಂಪೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಗಾಳಿ ಭಾರ ಹೊರಲಾರದೆ ಸಿಧಾಸವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ, ಒಂದು ಖಸೀ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿನ ಸುಪ್ಪ ತ್ರಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಿತ್ತು; ಮೊಕ ಒರಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು; ಕನಡಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡಿತ್ತು; ಬಾಗಿಲು ಓರೆ ಮಾಡಿತ್ತು; ಹೊಸಿಲು ದಾಟಿತು; ಉರುಳಿ ಒಂದು ತೋಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅಗಸೆ-ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಟಕ-ಗಾಡಿಯವನನ್ನು ಕೂಗಿತು—'ಖಾಸೀಂ! ಗೇಟು ಬಳಿ ಇದ್ದೇನೋ! ಕುದುರೆ ಹೂಡಿ, ಜಟಕಾ ಹೊಡಿ! ಬಾರೋ ಖಾಸೀಂ! '

ಖಾಸೀಂ ಎಳಲಿಲ್ಲ. ಕಂಬಳಿ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿದ್ದವನು ಹಾಗೆ ಹಾಗೇ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ—'ಮಾಲೀಸ್ ಆಗಿಲ್ವಮ್ಮ ದಾಸೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಗಲ್ವಮ್ಮ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿ ನಾಳೆ ಹೋದರಾಯಿತು, ಪಾರಿಗೆ ಕಾರಲ್ಲಿ, ಯಜ ಮಾನೂನು ಬಡತನೈ. '

ಖಸೀ ರಸವೂರಿಗೆ ಬಿಸೀ ಮುನಿಸು ಬಂತು—'ಮುಂಡೇನೇನೇ ಎದ್ದೂ ಕೂಗಿದರೆ ನಿನಗೆಷ್ಟೋ ಹಾಂಕಾರಾ! ನನ್ನ ಗಲ್ಲ ನೋಡು, ಅದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕೇಂಂಂಪಗೆ ಇದೆ. ಇಂದೇ ಸರಿ, ಒಳ್ಳೇ ದಿನ! ನಾಳೆ ಏನಿದೆ ಮಂಗಳನ ಮದುವೆ! ಇಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಾರು, ಪಾಖ್

ಬಂದಿದಾಳೆ ಷಾಖ್ ಎಂದು ಶೋಕಿ ಇರೋ ಮಂದಿ ! ಇಂದೇ ಬಾರೋ ಖಾಸೀಂ ,

ರಸ್ತೇ ಆಚೆ ಬದಿಯಿಂದ ಯಾರೋ ಮಾತಾಡಿದರು—

ಶಾಖ್ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು

ಶೋಕಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಕಾರಲ್ಲಿ ಕೂರುಹೋಗು

ಷಾರಲ್ಲಿ ಕುಣೀ ಹೋಗು.....

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಯಾರು ? ಜವಾರಿ ಹಣ್ಣು ಗಾಳಿ ಬಂದು ನಗಿಸಿ ದಾಗಲೆಲ್ಲ ನೆಗನೆಗೀತ ಎತ್ತರದ ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲಿತ್ತು. ಆ ಜವಾರಿ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿತು: 'ಯಾವ ಮರದವಳೇ ನೀನು ! ದುಡುವಿ, ಎ ದುಡುವಿ !'

ಖಸೀ ಮಾವಿಗೆ ಜಂಬ ತೊಟ್ಟಿನ ಕಡೆ ಕೂತು, ಮೂಗು ಉದ್ದ ಮಾಡಿ ಆಕಡೆ ಈಕಡೆ ನೋಡಿತು ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದ ಆಕಡೆ ಗಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಕೆಂಪಾಯಿತು

ಎತ್ತರದ ಮರದ ಉದ್ದನೆ ಕೊಂಬೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಜವಾರಿ ಹಣ್ಣು ಅಪ್ಪಟ ಬಂಗಾರವಾಗಿತ್ತು ಬಣ್ಣದಲ್ಲ ! ಜೇನು ಕೊಡವಾಗಿತ್ತು ರಸದಲ್ಲ ! ಖಸೀ ಮಾವನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟಿತು.

ಖಸೀ ಎಂದಿತು—' ಯಾವ ಕಂತ್ರಿಗಿಂತ ನಾನೇನು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ ! ಗೇಟು ತೆಗಿಯೋ ಖಾಸೀಂ ! ಕಾರು ಬರ ಹೇಳೋ, ಷಾರಿಗೇ ಹೋಗಬೇಕು ಈ ದಿನ ಷಾಖ್ ಆಗಿ ಷೋಕೀಲಿ. '

ಜವಾರಿ ತೊಟ್ಟಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ರೆಂಬೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಹೀಗೆಂತು—' ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ! ಗೇಟು ಕೋಟು, ಜವಾನ ದವಾಲ, ಕಾರು ಬಾರು..ಅಬ್ಬ ! ಮೋಟಾರ್ ಕಾರ್ ಬೇರೆ, ಮೇಟ ಬೇಡವೇನೋ ಈ ರಂಡೋಲೀಗೆ, ಲೇ, ಉದಲ-ಗಲ್ಲೀ, ಮಾತು ಬಂದರೆ ಆಡೇ, ಲೇ ರಂಡೋಲೀ !..'

' ರಂಡೋಲೀ, ರಂಡೋಲೀ.. ' ತೋಟದಲ್ಲಿ, ತೋಪಿನಲ್ಲಿ, ಸಾಲು ಮರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇದೇ ಕೂಗೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. 'ಅಡಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು ಈ ಹರ ಟೀನಾ !' ಹೀಗೆಂದು ಖಸೀ ಹಣ್ಣು ಎಂತು—' ಹೌದೇ ನನ್ನ ಮೈ ದಪ್ಪ,

ನಾನು ಕೆಂಪು, ನನ್ನ ಪಡದವರಿಗೆ ನಾನು ಸುಖಾ ಕೊಡೋಳು. ನಾನೇನು ಕ್ಷಾಮದೇವತೆಯಲ್ಲ; ಸಿಪ್ಪೆಸುಲಿದರೆ ಹೋತನ ಗಡ್ಡದವಲ್ಲ. ತಿಂಡಿ-ತೀರ್ಪು ಎಂದು ಸುಪದಲ್ಲಿ ಬೇಲಿಯ ಒಳಗೆ ಬೆಳಸಿದ್ದಾರೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಭಿಕಾರಿ ಬಿಟ್ಟೇ ಊರ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆದವರಲ್ಲ ಕಣೇ ನಾವು ! ಪಡೂ ಗಾಳಿಗೆ ತುಪತುಪ ಉದುರುವರಲ್ಲ ನಾವೇನು ! ಆದೋ ನೋಡು, ಕಾರು ಬಂತು. ಕೂರುತೇನೆ ಕಾರಲ್ಲಿ. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿಕೋ. ನಗೇ, ನಗೇ ! ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ನಗು ! '

ಜವಾರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಹೇಳಿತು. ' ನೀನು ಕಾರಲ್ಲಿ ಷಹರಿಗೆ ಹೋಗೋ ಮುನ್ನ ಕೇಳಿಸಿಕೋ ನಿನ್ನ ಕತೆ—ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆದು ನಿನ್ನಮ್ಮ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಸಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಕ್ಕುರಿಸಿಗೊಂಡಾಗ, ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟಿದಿರಿ ಎಲ್ಲಾರು ನೆಲಕಚ್ಚ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿರಿ ಆಗ ಆ ಮೈಚ್ಚ ಬಂದು, ಆ ನಿನ್ನ ಖಾಸೀಂ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ ಅವನು, ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತು ದರ್ಭೆ ಹಾಕಿ ಮಲಗಿಸಿದ್ದ. ಅವರೆಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಮಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ಮಾತ್ರ ಎಲೊಲ್ಲ ಗುಂಗೆ ಹೊಕ್ಕು, ಎದ್ದು ಬಂದಿದ್ದೀಯೇ ! ಆ ಹುಳುಕು ಮುಚ್ಚಿಗೊಳ್ಳೇ ! ಆ ನಿನ್ನ ಹುಳುಕ ! '

ಖಸೀಮಾವು ' ನೀನೋ ! ' ಎಂದು ಮೂಗು ಮೇಲು ಮಾಡಿತು.

ಜವಾರಿ, ' ನಾನಲ್ಲ, ನಾವು ಕಾಣೆ ! ಕಾಣೆಯೇನು ನಮ್ಮನ್ನ, ನಾಡಿನ ದೇವ ಇಟ್ಟು ತೊಡುವ ಜವಾಹಿರಿ ಒಡವೆಗಳು ನಾವು ! ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಯಾರು ಮುಟ್ಟಿಯಾರು ? ಆ ಗಿಳಿರಾಮ ಬಂದರೆ ಬಂದಾನು. ಇನ್ನಾರಿಗಿದೆ ಎದೆಗಾರತನ ! ಮುಳ್ಳು-ಬೇಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ ನನ್ನಮ್ಮ. ದಣಿದವ ರಿಗೆಲ್ಲ ನೆರಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾಳೆ ನನ್ನಮ್ಮ. ತೆಳ್ಳಗೆ ಬಳಕುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ ನೋಡು ಬಿಸಿಲು-ಪೀತಾಂಬರ ಉಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಕೂಂಬೆರೆಂಬೆ ತುಂಬ ಹೂವು ಹಣ್ಣಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ವೂಜಿಗೆ ಹೊರಟ ಪಾರ್ವತೀ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ ಕಳೇ ನನ್ನ ಕತೆ ! ಸಂತೋಷ ಪಡು, ನನಗೆ ದೂರದ ಸಂಬಂಧ ಕಣೇ ನೀನು ! ' ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ಖಸೀಹಣ್ಣು ' ಎನೇನಿದೆ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊ, ಕಾರು ಬರುವರೆಗೆ. ' ಎಂದು ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತ ಕುಳಿತು.

ಜವಾರಿ ' ಕೇಳೇ ದೊರೆಸಾನಿ ! ಮಾವಿನರಾಣಿ ! ಘಾಲುಗುಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನಮ್ಮ ಹೂ ಬಿಟ್ಟರೆ—ದುಂಬಿ, ಜೇನು, ಚಿಟ್ಟಿ, ಗಿಳಿ, ಕೋಗಿಲೆ ಹೀಗೆ ಬರೋರು ಹೋಗೋರು ಜಾತ್ರೆ ಮಧ್ಯಮಾದಲ್ಲಿ ! ಘನು ಘನು ಕಂಪಿಗೆ ಘಾಲುಗುಣದ ಚಂದ್ರ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿ ಆಕಾಶವನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅದಾವುದೋ ಬಿರುದು ಇಡೆಯಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಕವೀಗೆ— ಕರ್ಣಾಟ ಕವಿಚೂತವನ ಜೈತ್ರ-ಎಂತ, ಅಲ್ಲಿ ಚೂತವನ ಎಂದರೆ ಯಾವುದು, ಖಸೀ ಮಾವಿನ ತೋಪೇನು ? ಅಲ್ಲ ಕಣೇ ಅಲ್ಲ ! ಜವಾಹಿರೀ ಮಾವಿನ ತೋಪು, ಜವಾಹಿರೀ ತೋಪು ! ನಮ್ಮನರ ಚೂತ ವನ ಅದು ನಾವೆಲ್ಲ ಮುಳ್ಳು ಬೇಲಿ ಕಂಡ ವರಲ್ಲ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಬೆಳೆದನರಮ್ಮ ಬೆಳೆಯುವವರಿಗೆ ಪಾತಾಳ ದಿಂದ ಪಿಪೀಲಿಕಾ ಬಂದು ಮೂಕ ಮೈ ತಿಕ್ಕಿ ಹೋಗುವುದು ಕಣಮ್ಮ. ಬೆಳೆದ ಮೇಲಂತೂ, ರೆಕ್ಕ ಇದ್ದವರೇ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ! ಇನ್ನಾರೂ ಮುಟ್ಟು ರಮ್ಮ ನಮ್ಮನ್ನ ! ' ಎಂದು ಹೇಳಿತು

ಖಸೀ ಮಾವಿಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ವೊಕ ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಓರೆ ಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು ಆಕಡೆ ಹುಳು ಕೂರೆದ ರಂಧ್ರ ಇತ್ತು ! ಮೂಗು ಮೇಲು ಮಾಡಿ ಮಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿತು ' ಈಗ ತಾನೆ ಕಾಗದದ ಮುಸುಕು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ ಕಣೇ ಅಕ್ಕ. ಕಾರಲ್ಲಿ ಬಾ, ಷಾರಿಗೆ ಹೋಗೋಣೇ ! '

ಅಷ್ಟು ಮೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಮನ ಅರಗಿಣಿಯೊಂದು ಬಂದು ಜವಾರೀ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆ ಗಿಣಿಗೆ ರಸ ಕೊಡುವ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಜವಾರಿ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಜವಾರಿ ಎಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಗಿಳಿಯ ಸಂಗಡ ಇದ್ದಾಗ, ಕಾರು ಬಂತು, ಭಾರಿ ಷಾರಿಂದ

ಕಾರು ನಿಂತಿತು. ಒಬ್ಬ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗ ಇಳಿದು ಬಂದ. ಖಸೀ ಹಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಿದ. ತೆಗೆದು ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡ ರೇಶ್ಮಿ ಚೌಕ ದಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಕಾರಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕಲ್ಲು-ದಿಂಬಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟ. ತಾನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೈಲಿ ಮೋಟಾರೋಟ. ಹಾದಿಯ ಮರಗಳೆಲ್ಲ ಹಾರಿ ಹೋದವು. ಬೀದಿಯ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದು ಓಡಿದವು. ಕಾಂಪಾಂಡು ಬಂಗ್ಲ ಬಂತು. ಗೇಟು ತೆಗೀತು. ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗ

ಮೆಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಇಳಿದ. ಕಲಾಪತ್ತಿನ ಪರದೆ ಓರೆ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ತಾರದ ಮನೆ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಮೇಲೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿದ್ದೇ ಹತ್ತಿದ್ದು ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಎರಿ ಹೋದ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಬೀಸಣಿಗೆ ಬುಡವಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡ ದಂತದ ಹಿಡಿ ಹಾಕಿದ ಬೆಳ್ಳಿ ಚೂರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಬಂಗಾರದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಒಂದು ಚೂರು ಕುಯಿದುಕೊಂಡ. .!

ರಂಗಿನ ಕೆಳಗೆ ಮಂಗ !

ಸಿಪ್ಪೆ ನೋಡಿದೆಯ, ಎಷ್ಟು ದಪ್ಪ !

ಹೋಳು ನೋಡಿದೆಯ, ಹುಳಿ ಹುಚ್ಚಾರು !

ಹಳಸಲು ವಾಸನೆ, ಅಯ್ಯೋ ಹುಳು ಕೂರೆದೇಬಿಟ್ಟಿದೆ !

ಧೂ! ಇದೇಕೆ ಕಪ್ಪು ಇಷ್ಟೊಂದು ಬಣ್ಣ ! ಅಯ್ಯೋ ಖಸೀ ಹಣ್ಣೇ !

ಶಸ್ತ್ರೋಪಚಾರಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಖಸೀಮಾವು ಎಳು ನೆಲೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕಾಂಪೌಂಡನಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಿ ಬಂದು ಮೂಸಿ ನೋಡಿ ಹೋಯಿತು. ಖಸೀ ಹಣ್ಣು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗುಲಾಯಿತು !

ಖಸೀಹಣ್ಣಿನ ಗತಿ ಹೀಗಾದಾಗ್ಗೆ ಜವಾಹಿರಿಯು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು? ಅದು ಅರಗಿಳಿಯ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತವಾಗಿ, ಪಕ್ವವಾಗಿ, ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಬಂತು ! ಅರಗಿಳಿ ಸಹ ಸಂಗಡ ಬಂದು, ಅದನ್ನು ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಹೋಯಿತು ! ಮುಂದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಹೂಗಳೆಲ್ಲ ಮೆತ್ತಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಎಲೆಗಳು ಹೂದ್ದಿಕೆ ಮಾಡಿದವು. ಜವಾರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ, ಭಾರಿ ಸಿದ್ಧಿ !

ವಾಟಿ ಹುಳಿತ ಖಸೀ ಹಣ್ಣು ಗೆದ್ದುಲು ಪಾಲಾಯಿತು ! ಗಿಣಿ ಕಚ್ಚಿದ ಜವಾರಿ ಹಣ್ಣು ತಾಯಿ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿತು, ಗಿಡವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಮರವಾಗಿ ಎಳುವುದಕ್ಕೆ; ನೆರಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ—ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮೇಲಾಗಿ ಹೂ ಬಿಟ್ಟು, ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಜವಾಹಿರಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ, ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ !

‘ ಖಸಿ ಹುಸಿ ! ಜವಾರಿ ಜವಾಹಿರಿ ! ’

ಚಿಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿಸುವುದು

ಚಲೋ ಚಿಟ್ಟಿ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ದುರಗುಟ್ಟಿ ನೋಡುವ ರಂತೆ. ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಗಟ್ಟಿಯಂಥ ಚಿನ್ನ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ತಡ ಹಾರಾಡಿ ನೆಗದಾಡಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವರಂತೆ. ಕಾಮನ ಕೂಸಿನಂಥ ದೊಡ್ಡ ರಕ್ಕೆಯ ಪತಂಗ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಹೊಗೆ ಕುಡಿಸಿ, ಬೆನ್ನಿಗ ಗುಂಡು-ಸೂಜಿ ಚುಚ್ಚಿ, ಮೊಖಮಲ್ಲಿನ ದಿಂಬಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಕನ್ನಡಿ-ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುವರಂತೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಾರಿ ಭಾರಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೊಗಚಿ ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೆಸರು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ದಂತದ ಹುಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒರೆದು, ಆ ಚಿಟ್ಟಿಯ ಬಳಿ ಇಡುವರಂತೆ ಅಂಧಾವರೊಬ್ಬರ ಸಿಂಗಪ್ಪನವರು ಈ ಸಿಂಗಪ್ಪನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜಾತಿಯ ಚಿಟ್ಟಿಗಳಿವೆಯಂತೆ.

ಅದೊ ದಾಸೋಜ ಅಲ್ಲೇ ಬಂದ. ಅವನ ಕೈಲಿ ಗಾಜಿನ ಹೂಜಿ. ಆ ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಟ್ಟಿ. ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ಖಾಸಾ ಮಗುವಾಗಿತ್ತು ಆ ಚಿಟ್ಟಿ. ಗಂಧರ್ವ ಪತಂಗ ಅದು. ಪುಷ್ಕರಾಗದ ಕಣ್ಣು, ಕಾಡಿಗೆ ಸೊಂಡಿಲು, ಮೊಖಮಲ್ಲು-ರೆಕ್ಕೆ, ಮತ್ತೆ ಗರಿಮೀಶೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ನೋಡುತ್ತ ಇರಬೇಕು. ಆ ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಚಿಟ್ಟಿಯು ದಿಕ್ಕಿಟ್ಟು, ರೆಕ್ಕೆ ಮುದುರಿ ಕೂತಿತ್ತು.

ಲೋಲಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು 'ದಾಸೋಜ, ಅದೇನು ತೋರಿಸೋ. ಗಾಜಿನ ಹೂಜಿ, ಒಳಗೇನೋ ?'

ದಾಸೋಜ:- ಅದೇ, ನಿಂಗಲ್ಲ ಸಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕೊಡುವಂಥ ಚಿಟ್ಟೀರಾಜ.

ಲೋಲ:- ರೆಕ್ಕೆ ಮುದುರಿದೆ

ದಾಸೋಜ:- ರೆಕ್ಕೆಯೇ! ಹೊಗೆ ಕುಡಿಸಿ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಸೂಜಿ ಚುಚ್ಚಿದರೆ ಆಗ ರೆಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಚ್ಚುತ್ತೆ.

ಲೋಲ:- ಅದನ್ನು ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡೋಣ ಬಾ ಸಿಂಗಣ್ಣನ ಹೋಗೇನೂ ಬೇಡಾ, ಆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಸೂಜೀನೂ ಬೇಡ.

ದಾಸೋಜ:- ನೀನೇನು ಬಲ್ಲೆ, ಅದರ ಸುಖಾನ ಮಕಮಲ್ಲ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಗಾಜಿನ ಮುಚ್ಚಳ, ದಂತದ ಹಲಗೆ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಇದರ ಜಾಗ. ನೋಡುವುದಕ್ಕೋ ಘನ ಘನ ಎದ್ದಾಂಸರು. ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಪರಿಶೆ ಅಲ್ಲ ಅದೇನೋ ಸಿಂಗಪ್ಪನವರು ಈ ಚಿಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಒರೆದು ಬಿಡುವರು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೋ.

ಲೋಲ:- ಇದೇ ಗುಲಾಬಿಯ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಚಿಟ್ಟೆ ಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋ, ಈಗ ಹಾರಿಬಂತು. ಇದರ ಹಾಗೇ ಇದೆ. ನೋಡು ಆ ಹೂವಿನ ಮೇಲೋ! ಅದು ಇದು ಜೋಡಿಯಾಗಬಹುದಪ್ಪ!'

ದಾಸೋಜನಿಗೆ ಲೋಲಕ್ಕನ ಮಾತು ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಚಿಟ್ಟೆ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಲು ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಬೆಟ್ಟದ ಬಳಿ ನೀರು ದಡ ಧಡ ಬೀಳುತ್ತ ಇತ್ತು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತ ಇದ್ದವು. ಮರಗಳ ತುಂಬ ಹೂಗಳು ಅರಳಿದ್ದವು ನೆಲಕ್ಕಲ್ಲ ಸುರಗಿಯ ದಳ ಹಾಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಾತರಗಿತ್ತಿಗಳು ಒಹಳ ಇದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಸಿಂಗಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟ ಬಲೆ ಬೀಸಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ ದಾಸೋಜ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಈಗ ತಾನೆ ಕೈತುಂಬ ತಾಮ್ರದ ಕಾಲಾಣೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಆ ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಎನೇನೋ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಕಾದಿವೆ—ಬುಗರಿ, ಕ್ಯಾಟರ್‌ಬಿಲ್ಲು, ಬಣ್ಣದ ಪೆನ್ನಿಲ್ಲು, ಗೋಲಿಗಳು, ತುರಿ ಪೆಸರ್‌ಮಿಂಟುಗಳು. ಅವೆಲ್ಲ ಕೊಂಡೊಯ್ದರೆ ಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ, ಆಟದ ಮೈದಾನ ದಲ್ಲಿ ದಾಸೋಜ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದೆಲ್ಲ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವಾಗ್ಗೆ ಈ ಚಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡದೆ ಹೋದಾನೆ!

ದಾಸೋಜ:- ಇರಲಿ ಬಿಡು ಇದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಂದು, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಣ್ಣನವರ ಮನೆಯ ಗಾಜಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇವೆ ರಡಕ್ಕೂ ಲಗ್ನವಾಗುತ್ತೆ. ಬಿಡು, ಈಗ ಬಂದೆ!

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಏನು ಧೀರನೋ! ಅಬ್ಬ! ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ

ಹಣ ? ನಾಳೆ ನವಮಿಗೆ ಬಾರೋ ನನ್ನ ಭಂಡಾರ ಒಡಿಯೋ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಗಟ್ಟಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತೇನೋ ಚಿಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟ ಆ ಘಾತುಕ ನಿಗೆ . . . ನನಗೆ ರೇಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇ ನೋಡು

ದಾಸೋಜ:- ಯಾಕೇ ರೇಗುವುದು ? ನಿನಗೇನು ನನ್ನ ಗೋಜು.

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಅಲ್ಲವು, ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಬಾಂದೆ !

ದಾಸೋಜ:- ಓಹೋ ಧೈರ್ಯವಿನ್ನೇನು, ಬಂದೆ ಕಣಕ್ಕು, ಏನು, ಏನೂ ?

ಲೋಲಕ್ಕ - ಅಲ್ಲಿ ನೋಡವು, ಅಲ್ಲೋ ನೀಲಿ ಆಕಾಶದ ಕಡೆ.

ದಾಸೋಜ:- ಹೂಂ. ಏನೋ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಎರಡೇನೋ ಇವೆ.

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಅವೆರಡು ನಮ್ಮನೆ ಜೋಡಿ ಪಾರಿವಾಳ.

ದಾಸೋಜ:- ಆಗಲಿ ಆದರೇನು ?

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಈ ಕಡೆ, ಆ ಜೋಲಾಡುವ ಗುಲಾಬೀ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಚಲ ಹತ್ತಿರ !

ದಾಸೋಜ:- ನೋಡಿದೆ. ಒಂದೇ ಚಿಟ್ಟಿ ಇದೆ. ನಿಜ ಈಗಲೇ ಅದನ್ನೂ ಹಿಡಿತೇನೀ ! ಬಿಡು ಹೊರಡತೇನೀ !

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಹೋಗುವಿಯಂತೆ !

ದಾಸೋಜ:- ಬಿಡೇ ಮತ್ತೆ !

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಈ ಕಡೆ ಅಲ್ಲವೋ ನನ್ನ ಕಡೇನೋ ! ನೋಡು !

ದಾಸೋಜ:- ಏನೇ ಅದು, ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದರೆ. ಏನಮ್ಮ ಹೇಳೇ !

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಆ ಚಿಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಕೂಡೋ.

ದಾಸೋಜ:- ಆದಾಗುಲ್ಲ ! ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡು ಬೇಕಾದರೆ.

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಗಾಜಿನ ಹೂಜೀ ಕೂಡೋ !

ದಾಸೋಜ:- ಯಾಕೇ ! ನೀನೇ ತರುತ್ತೀಯ ಸಿಂಗಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ !

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಓಹೋ !

ದಾಸೋಜನು ಚಿಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಹೂಜಿಯನ್ನು ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ತಕ್ಷಣವೇ ಲೋಲಕ್ಕನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ

ದೂರ ಹೋದಳು. ಹೂಬಿಯನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅವುಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಎದೆಯ ಕಾವಿಗೆ ಚಿಟ್ಟಿ ಎಚ್ಚತ್ತು ರೆಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿತು. ನೋಡುತ್ತಾಳೆ ಆ ಬಣ್ಣದ ಬೆಡಗು ಧೇಟು ನವಲು-ಗರಿ ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳು. ಉದ್ದ ಮೀಸೆಗಳು ಮೈಡೂಯದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಹಾ! ಇಂಥಾದ್ದೇ ಅದೂ, ಆ ಗುಲಾಬಿಯ ಹೂವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಟ್ಟಿ. ಹೀಗೆಂದು ಹೂಬಿಯ ಮೂಲಿದ್ದ ಗಾಜಿನ ಮುಚ್ಚಳ ತೆಗೆದು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಳು.

ಅಷ್ಟುಹೂತ್ತಿಗೆ ಗಲ್ಲದ ಬಳಿ ವಿನೋ ಸುಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, ಅದೋ ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಟ್ಟಿ ಹೀಗೇ ಇದೆ.

ಲೋಲಕ್ಕ:- ದಾಸೀ ಅಲ್ಲೋಡು ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿದೆ

ದಾಸೋಜ:- ಬೇಗ ಬಾರೇ. ನಿನ್ನ ಕೈಬಿಸಿಗೆ ಅದು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೆ.

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಸಿಂಗಣ್ಣನ ಮನೆ ನಾನು ಉರುವಲ್ಲೆ. ತಗೋಳ್ಳಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಹೂಬಿ.

ದಾಸೋಜ:- ಲೇ ಚಿಟ್ಟಿ ಏನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿ! ಅಯ್ಯೋ!

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಅಮ್ಮ ಕರಿತಾಳಪ್ಪ! ಚಿಟ್ಟಿ ಅದರ ಜೋಡೀ ಹಾರಿ..

ದಾಸೋಜ:- ಅಯ್ಯೋಯ್ಯೋ! ಹಾರಿಪಬೇಡವೇ, ಬೇಡ ನೋಡು! ಇದೇನೇ ಲೋಲಾ! ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಇನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ! ಚದುರೆ ಚಿಟ್ಟಿ! ಲೇ ಪತಂಗೀ! ಧೂ ಪಾತರಗಿತ್ತಿ!

ಲೋಲಕ್ಕ:- ಅಮ್ಮ ಕರಿತಾಳೆ ಹೋಗತೇನಪ್ಪ! ಬೇಕಾದರೆ ಮಧ್ಯಾಸ್ತ ಬಾ ನನ್ನ ಕೈಬಳಿ ದುಡ್ಡಿದೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಆ ಚಿಟ್ಟೀ ಬದಲಿಗೆ! ನಾಕಾಣೆನೋ!

ಹೀಗೆಂದು ನಗುತ್ತ ಲೋಲಕ್ಕ ಹಾರಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು, ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ! ನೀಲ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅವೆರಡೂ ಚಿಟ್ಟಿಗಳು ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಹಾರಿ ಹೊರಟಿದ್ದವು. ದಾಸೋಜನಿಗೆ ಅಳು ಬಂತು

ಎಂಥ ಹುಡುಗಿ ಲೋಲಕ್ಕ! ಆ ಹುಡುಗನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೋಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಕಾಕಿ

...

...

...

...

...

ಕಾಕಿ ಆರೇರ ಜಾತಿ. ಅವಳು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಕಾಕಿಯ ತಂದೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಕಾಕಿಯ ತಾಯಿ ನಂಜನಗೂಡಿನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿ ಗದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಇನ್ನು ಉಳಿದವನೆಂದರೆ ಕಾಕಿಯ ಅಣ್ಣ ಸಾಕ. ಅವನಿಗೆ ಟೀಫು ಸುಲ್ತಾನರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದ ನಂತರ ಬಹು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಕನ ತಂದೆಯು ಸುಲ್ತಾನರ ದೇಹದ ಬಳಿಯೆ ಹೋರಾಡಿ ಸತ್ತಿಬಿದ್ದಿದ್ದನು. ಕಡೆಗಾಲದ ಆ ನೆನಪು, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ರಾಜಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸುಲ್ತಾನರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಇವು ಮರೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಕನ ಮನೆಗೆ ಜಹಾಪನಾ ಟೀಫು ರವರೇ ಸ್ವತಃ ದಯಮಾಡಿಸಿ ರೇಶಿಮೆ ಸಾಕುವ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಅವನು ಮರೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರಿಯದಲೆ ದೇಶನೆಲ್ಲಾ ಅಲೆದನು.

ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರೋಣವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಮ್ಯಾಂಡ್ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಪದಗಳು ಎಂದರೆ

ಅನನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ-ಆದರೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಇಲ್ಲ—ಉರ್ದು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ—ಅಲ್ಲದೆ ನಗು ನೋಗದ ಫ್ರೆಂಚರ ಸುಳಿವು ಸಹ ಇರದೆ ದರ್ಪ ಮಾಡುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಂತು ಸೈನ್ಯ ಬೇಡವಾಯಿತು. ಇರಲಾರದಲಿ ಹೋದನು.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಬಳಿಗಾದರೂ ಸೇರೋಣವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಹಾಗೆ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಘೌಜು ಸೇರುವ ಮುನ್ನ ತಂಗಿ ಯಾದ ಕಾಕಡವೈಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದನು.

ಕಾಕಡವೈಯೆಂಬುದು ಸುಲ್ತಾನರು ಇಟ್ಟ ಇಂಗಿತದ ಹೆಸರು. ಕಾಕಿಯ ಕಣ್ಣು ನೋಟ ಜಳಜಳ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತಂತೆ—ಹುಡುಗಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸುಲ್ತಾನರು—‘ಯಾವ ಸಂಸಾರದ ಕತ್ತಲು ಬೆಳಗಬೇಕೋ ಈ ಮಗಾ—ಏನೇ ಕಾಕಡವೈ—ನಾಮಾ ಕ್ಯಾ ಚೋಕ್ರಿ?..’ ಅನ್ನುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾಕನ ತಂದೆ ಬಂದು—‘ಸಚ್, ಜಹಾಪನಾ—ಕಾಕಡವೈ! ಸುಲ್ತಾನರ ಆಜ್ಞಾ ದಂತೆ!’ ಕಾಕಡವೈ ಹಾಂ! ‘ಎಂದು ಹುಡುಗಿಗೊಂದು ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಕುದುರೆ ಎರ ಹೊರಟರಂತೆ, ಡೌಡಾಡೌಡಿ ಅಂದು, ಸುಲ್ತಾನರ ಸಂಗಡ ಅವರು ಜೀವಂತರಾಗಿದ್ದಾಗ!

ಅಂದು ಕಾಕಿಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕ ಬಂದನು ಅರಮನೆಯ ತೊಟ್ಟಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ತಂಗಿಯರು ಸೇರಿದರು. ಕಾಕಿ ಆಗಲೇ ಒಂದೊಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಾಕ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆ ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಕಿ ಮಹಾರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ಮಹಾರಾಜರನ್ನೂ ಹೊಗಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಳು. ರಾಜಮನೆತನದ ಬಿರುದನ್ನೆಲ್ಲ ಜಬರದಸ್ತಿನಿಂದ ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಸಹ ಕಲಿತಿದ್ದಳು.

‘ನಾನು ಬಡಗ ಸೀಮೆಗೆ ಹೋಗಾನ ಅಂದುಕೊಂಡೆ.’ ಸಾಕ ಎಂದನು.

‘ಯಾಕೆ? ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಘೌಜೇ ಇರುಲ್ಲ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ!’ ಕಾಕಿ ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು.

‘ಯಾಕೆ—ಪಾಳೇಗಾರರ ಘೌಜೆಲ್ಲಾ ಏನಾಗುತ್ತಾವೆ?’

‘ಯಾವೊಂದು ಸಹ ಇರಾಕೂಡದು ಎಂತ ಆಡರೇ ಆಗ್ಗಿತೆ.’

‘ಬಿಡು, ನಾವು ಆರೇರಲ್ಲವಾ! ಹೊರಟೇಬಿಡೊದು ಪಡೊ ಸೀಮೇಗೆ.’

‘ಅಣ್ಣ! ಕಾಕಡೆವ್ವ! ತಂಗವ್ವ! ಕಾಕವ್ವ! ಅಂತೆಲ್ಲ ಕರೀತಿದ್ದೆ! ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುಲ್ಲ ಅಂತ ಆಣೀಬಾಸೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ!—ಈಗ ಹೋಗುತೀನಿ! ಸಾಕಿ! ಅಂಬತೀಯ? ’

‘ಎನು ಮಾಡಾನ? ’

‘ನನ್ನೊಂದಿಗೇ ಇರು—ಇಂಗ್ಲೀಷೋ ಅದೇನೆ ನೀ ಅಂತಾರಲ್ಲ ಅದೆಲ್ಲ ಕಲಿ ಗುಡ್ ಡೇ ಅಂತಾರೆ, ಗುಡ್‌ಮೌನಿಂಗ್ ಅಂತಾರೆ, ಕ್ಯಾಟ್, ರ್ಯಾಟ್, ಜಂಟಲ್ ಮ್ಯಾನ್, ಹೈನೆಸ್ ಕ್ವೀನ್ ಹೀಗೇ ಏನೇನೋ? ’

‘ಯಾಕಾದರೂ ಕಲೀಬೇಕು ಹೊಸಾ ಹೊಸಾ ಬಾಸೆ ಅರಮನೇಲಿ? ಎಲ್ಲಾ ಅದೇಕೆ? ಏನೇ ಕಾಕಡಿ! ’

‘ಯಾಕ, ಫೌಜುದಾರನಾದರೆ ಸ್ವಾಂಡ್, ಸಿಟ್, ಟೆಂಷನ್ ಮುಂತಾ ಗೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಲೇ ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲವಾ, ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಹತ್ತಿರ ಬಾ... ಗೊತ್ತಾಯ್ತಾ! ’

‘ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನೋಡು, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಹಿಡಿದಾಡು—ಆವೇಶ ಒಳ ಗಿಟ್ಟುಕೋ; ನಾನೊಂದು ಲಾವಣಿ ಬರೆದಿದೇನೆ ಅದನ್ನೇ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೋ. ಇಲ್ಲಿ ಅರಮನೇವರೆಲ್ಲ ಯಾವ ಯಾವ ಗುಣ ಹೇಳತಾರೆ, ಆ ಗುಣ ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಬರೆದಿದೇನೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಗೆ. ’

‘ಹಾಗಾದರೆ ಅದು ಸಂದಾದೀಪ! ’

‘ಎನ್ನಿ. ನಾನೇ ಬರೆದೆ ಅನ್ನೊ. ಹಳ್ಳಿ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು, ಅರ ಮನೆ ಮಾತಾಡು. ನೀನು ಪಟ್ಟಣದ ಲಾವಣಿ ಅನ್ನು; ನಾನು ಪಟ್ಟಣದವರ ಲಾವಣಿ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಡುವೆ ನಮ್ಮ ಉಸಾಧ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಸವರಿ ಸರಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ ’

‘ಭಯವಾಗುತ್ತೈತಿ ಸತ್ಯ ಪಾಳ್ಳದಾಕ್ಕೆ ಬಂದಂಗೆ ಆಗಹತ್ತಿದೆ ಸಂಗೆ’

‘ಇಲ್ಲ ಬಿಡೋ ಸಾಕಾ, ಅಲ್ಲದೇನೆ ಪರಂಗಿಯೋರಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಸುದಾ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತೆ. ಅವರಿಗೆ ನೋಡಪ್ಪ ಎಲ್ಲಾರೂ ಒಂದೇ. ನಮ್ಮ ದೇಶದೋರು! ಅವರೂ ಎಲ್ಲ ಕೇಳಲಿ. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳೇಹೇಳುತ್ತಾರೆ! ’

‘ಎಸಂತ? ’

‘ಕವಿತಾಕ್ಕೆ ಬಾ. ಸುಲ್ತಾನರ ಬಳಿ ಇದ್ದೋರಿಗೆಲ್ಲಾ ಊಳಿಗ ಸಿಗ

ತಾವಂತೆ ಈಗ. ಪೂರ್ಣಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ ಪರ್ದಾನಿಯಾಗಿದಾರೆ. ಅಪ್ಪಂಗೂ, ನಿಂಗೂ ಬಲ್ಲಂಥ ಆ ಸ್ವಾಮಿ, ಪಿರೀತಿ ಮಾಡತಾರೋ !'

'ಬಿಡುಬಿಡು ಎನು ಕಕ್ಕಲಾತಿ ನಿಂಗಿ ಆಗುಲ್ಲ ನನ್ನಿಂದ !' ಹೀಗೆಂದು ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ ಸಾಕ.

ಹೊಲಿಗೆ, ಕಸೂತಿ, ಹಾಡು, ಹಸೆ, ಕನ್ನಡ, ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷು ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಲಿತಳು. ಲಾವಣಿಗಳೆಷ್ಟೋ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟವು. ಚಿಕ್ಕ ಭೂಪರ ಬಿನ್ನಪ ಅವಳ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವವರಿಲ್ಲ ಸಂಚೇಹೋನ್ನಿ ಎಲ್ಲೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಂದು ಅವಳ ಸಾಂಗತ್ಯವೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೀಗೆ ಬೆಳೆದಳು ಕಾಕಿ. ಆದರೂ 'ಎನೇ ಸಾಕಿ ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆಯೆ ?' ಅಂದರೆ 'ನನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದಾತ ಇದ್ದಾನಮ್ಮ ಸಾಕ, ಅವಾ ನನಗಿಂತ ಪೂರಾ ಚುರುಕು.' ಎನ್ನುವಳು ಅಂತು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಸಾಕ ಬಂದ. ಬಂದವನೇ ಹೇಳಿದ 'ಈ ಮೊಲ್ಲೇಬಳ್ಳಿ ಸಾಕ್ಕಿ. ನೋಡು, ನಾನಿರುಲ್ಲ ಈ ದೇಶದಾಗ.'

'ಹೋಗೋದೆಲ್ಲ ? ಇರು. ನನ್ನ ಪಾಯ ನೋಡು. ನಿಂಗಿ ಮುದ್ದೆ ಎಸರು ಸಿಗುವಂಥಾದ್ದು.'

'ಆದೇನು ನೋಡುವ. ನಾನೂ ಒಗಳೇ ಬಿಡತೇನಿ ಎಲ್ಲಾರಾಂಗಿ ನಿನ್ನ.'

'ನೀ ಒಗು ಹತ್ತುಹದಿನೈದು ಜಿನ ಎಲ್ಲಾರೂ. ಲಾವಣಿ ಎಳಾದು ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬಾರಸಾದು ಕಲಿತು ಬಾ ಮತ್ತೆ.'

'ನಾ ಒಲ್ಲೆ ಆ ಕೆಲ್ಸ. ನಿಂತ ನಿಂತಾಗೆ ಎಳಬಲ್ಲೆ ಲಾವಣಿ ! ಆದರೆ ಕುಂತು ಬರೀಲಾರೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬಾರಿಸಲಾರೆ ನಾಕು ಮಂದಿ ಮುಂದೆ. ನಾ ಒಲ್ಲೆ ಆ ಕೆಲ್ಸ, ಲಾವಣೀ ಹೇಳೋ ಕೆಲ್ಸ.'

'ಕಲೀಲಾ, ತುಸಾ. ಒಂದಿನ ನಾನೂ ನೀನೂ ಮಾತಾಯೀ ಮುಂದೆ ಹೇಳೋಣಂತೆ.'

'ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಕಲಿತೇ ಬರುತೇನೆ ಬುಡು. ಧಾಟಿ ಹೇಳು ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಧಾಟಿ ?'

‘ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಹೇಳು. ಯಾರ ಮೇಲೆ ಲಾವಣಿ ಹೇಳುತ್ತಿ ? ’

‘ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿನ ರಂಗದಾಗಿ ಸಂತಾಂದರೆ ಆವೇಶ ಬರತ್ತೈತೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಕಷ್ಟ! ಆದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ ಅನ್ನು ಹೇಳತೀನಿ, ಯಾರ ಮೇಲೆ ಅಂಬತೀಯ ?—ಇದು ಓಡೇರ ಅರಮನೆ ಹೇಳಿಬಿಡಲಾ ? ನೋಡು ಟೀಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ನನ್ನೊಡೆಯ. ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಬಿಡತೀನಿ ! ’

‘ ಈ ಹೈದನ ಹಾಡು, ಸುಲ್ತಾನ್ ಲಾವಣಿ, ಓರೇರ ಗೀತ ಎಲ್ಲ ಚಂದಾಂತ, ಎಲ್ಲ ಅಂಬತಾರೆ ಬಿಡು. ’

‘ ಆಮೇಲೆ ? ’

‘ ನಾನೂ ನೀನೂ ಇಲ್ಲೇ. ’

‘ ನಾನೇನಾದರೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ‘ ಸುಲ್ತಾನೇ, ಜಾಪಣ ’—ಅಂತ ಕೂಗಿಬಿಟ್ಟರೆ. . ’

‘ ಕೂಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ! ಆಹಾ ಏನು ಹೇಳಾರು ಮತ್ತೆ, ಹೈದನ ಕರೆಸಿ ತಿಂಡಿ ಕೊಟ್ಟು ‘ ಲೇ ಮಗಾ, ಈಗಲೇಗ ಓಡೇರ ದವಲತ್ತು ಕಣಲಾ ’ ಅಂದಾರು. ಅವರಿಗೇ ಹಾಗಂತಿದ್ದೋನು ನಮಗಿನ್ನು ಒಟ್ಟಾನಾ ಅಂತದೇ—ಅಂತಾರೋ ! ’

‘ ಹೌದಾ ! ಕೆಲಸನಾರ ಏನು ? ’

‘ ಓದು ! ಬರಿ ! ಉಣ್ಣು ! ಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲ ಉಡು, ಕುದುರೇ ಸವಾರಿ ಕಲೀ—ಏನೇನಲ್ಲ ಒಳ್ಳೇ ಹರೇದ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸ ಅದೇ ಮಾಡುವೇ ’

‘ ಸರಿ ! ತಿಳಿತು, ಉಫೇ ಅನ್ನಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀನಿ ಬಿಡು ! ’

‘ ತಾಳ, ರಾಗ, ತುಸಾ ಗತ್ತಿನ ಚಮಕು, ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು, ಹೆಚ್ಚೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲೇ ಕಲೀವೆ ಹೋಗು ಮತ್ತೇ ’

ಸಾಕ ಹೋಗಿ ಒಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಬಂದವನು—
‘ ಉಹೂಂ ನನ್ನಿಂದಾಗುಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಣ ಮರೇಲಿಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಒಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಪೆ ಆಯಿತು ! ನಾನು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇರುಲ್ಲ ’ ಹೀಗೆಂದು ಕಂಬಳಿ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟ

ಕಾಕಡವ್ವ, ಫುಟ್ಟಾಣೀತಾಯಿ ಕಾಕಿ ! ಒಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ

ದಳು ಅಡಿಗೆ-ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂಕೆರಡು ರೊಟ್ಟಿ, ಒಂದೆರಡು ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ಗಡ್ಡಿ ಇಸಗೊಂಡು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಸಂಗಡ ಇನ್ನೇನೋ ಇಟ್ಟು, ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊರ ಬಾಗಲಲ್ಲಿದ್ದು 'ಸಾಕ! ಮುನೀಬೇಡ ಸಾಕಾ! ಇದಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು; ಜಿಲ್ಲಾ ಜೋರಾದಾಗ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ತಿನ್ನು ಆಮೇಲೆ ನಿಂಗೆ ತಿಳಿದದ್ದು ಮಾಡಣ್ಣ. ನಿನ್ನಿ ಜೈ. '— ಎಂದು ಶರಗಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು.

ಸಾಕ ಊರು ದಾಟಿ ದೂರ ಹೋಗಿ ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಸೋತು ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು 'ಕಾಕಿ ನೋಡಪ್ಪ, ಪುಟ್ಟಾಣಿ ಅಮ್ಮ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ' ಎನಂತೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡತಾಳಲ್ಲ, ಬಿಚ್ಚಾರೂ ನೋಡೋಣ, ಅವಳ ಬುಟ್ಟಿ' ಹಿಂಗೆಂದು ಬಿಚ್ಚಿದ. ತಕ್ಷಣ ಒಳಗಿಂದ ಪಾರಿವಾಳವೊಂದು ಹೊರಹೋಯಿತು.

'ಅರೇ! ಏನು ಮಾಡೋಣ?' ಎಂದು ಕರೆದ, ಓಡಿದ, ಮರ ಹತ್ತಿದ; ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಅದು ಸರಿ ಹಸಿವಲ್ಲವೇ! ಇಳಿದ. ರೊಟ್ಟಿ ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಅದರ ಕಚ-ಕಚ ಎಂತ ಏನೋ ಸಿಕ್ಕಿತು ಹಲ್ಲಿಗೆಲ್ಲ. ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೆ ಪದರದೊಳಗೆ ನೋಡಿದಿಯಾ ಕಾಗದ!

ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು ಹೀಗೆ: 'ಸಾಕ! ಏನು ಹಸಿವಿನಾತುರವಪ್ಪ ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನು ವಾಗ ಕಾಗದಾನೂ ತಿಂದೆಗಿಂದೆಯೋ! ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿಬಿಟ್ಟಿತಾ? ಹೋಗಲ ಬಿಡು. ರೊಟ್ಟಿ ಹಿಟ್ಟು ತಿಂದು ದಣಿವೆಲ್ಲ ಆರಿಸಿಕೋ. ಆಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ... ತಿಂದೆಯಾ! ತಿನ್ನವ್ವಾ...' ಕಾಗದ ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಸಾಕ ತಿಂಡಿ ತಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜಗಡ್ಡಿ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದ. ಒಳಗೇನೋ ಕಳಕಳ ಎಂತು. ಕಂಡಿ ಕೊರೆದ ಒಳಗೆ ಅವರೆಕಾಳು ಎಸರು. ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಮೊಸರು. ಎಲ್ಲ ನೆಗ್ಗಿ ಹೊಡೆದೇಬಿಟ್ಟ ಆಮೇಲೆ ಕಾಗದ ಓದಿಕೊಂಡ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗಿತ್ತು: 'ಸಾಕ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತಾ ಈಗ ಬುಟ್ಟಿ ನೋಡು? ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬ ಇದೆ ಹಿಟ್ಟು ರೊಟ್ಟಿ ಚೂರು ಆರಿಸಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಆ ಬಲೆ ಹರಡು. ಪಾರಿವಾಳ ಬರುತ್ತೆ, ಕೂರುತ್ತೆ. ಅದು ತಿಂಡಿ ಎಲ್ಲ ತಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದು ಬುಟ್ಟಿಲಿ ಹಾಕೋ. ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗ ಮನಸ್ಸು ಬರುತ್ತೋ ಆಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದು ಪಾರಿವಾಳದ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಳು ಹಿಸಿಬಿಡು. ಬುಟ್ಟಿ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಇರಲಿ ನಾನೇನಾದರೂ ಪಾರಿವಾಳ

ಕಳಿಸಿದರೆ, ನಿನಗೆ ಅದು ಸಿಗಬೇಕಾದರೆ ಒಟ್ಟಿ, ಒಲೆ ಎರಡೂ ಬೇಕು, ನೋಡು. ' ಕಾಗದ ಓದಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಮಲಗಿ, ಉಪಾಯವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದು, ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಗಲಿಗೆ ಇಟ್ಟು, ಹೊರಟನು.

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ತಿರುಗಿದ ಕಡೆಗೆ ತಂಗಿಯ ಉಪದೇಶದ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗಿತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾವಣಿಕಾರರ ಒಳಿಗಲ್ಲ ತಿರುಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿತು, ಶೀಘ್ರಬುದ್ಧಿಯಾಗಿ ಕೈಗ ಧೋಡ ಹಾಕಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನು.

ಕಾಕಡೆವೈ ಅರಮನೆಗೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ದಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇಂಗ್ಲೀಷು, ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕುಣಿತ, ಲಾವಣಿ ಎನೇನೆಲ್ಲ ಎಟುಕು ವಂತಿತ್ತೋ ಅವೆಲ್ಲ ಕಲಿತಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ಪಾರಿವಾಳ ಒಂದು ಅದರ ಕಾಲಕ್ಕೆದ್ದ ಕಾಗದ ದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿತ್ತು: ' ಕಾಕಿ! ನಾನು ನಿನಗೆ ದೂರವಾಗಿ ಹೋದರೆ? ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷು ಎಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಭಟಕಲ್ ಒಳಿ ಗಂಗಿ-ಮಗನಾಗಿ ಮೀನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೇನಾದರೂ ನಿಂತರೆ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ ' ' ಇಂಥಾ ಕಾಗದ ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಳು ಒಂದು ದರ್ಬಾರಿಗೆ, ಒಂದು ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ, ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಗದ್ದಲವಾಗಿ ಹೋಯಿತು ರಾಣಿವಾಸದ ಮಹಾ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಹ ಅರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಂತು ಇಂತು ಕಾಕಡೆವೈಗೆ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವು. ಅಕೆಯ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ದವಲತ್ತು ಸಹ ಸಿಗುವ ವಿರ್ವಾಡಾಯಿತು.

ಆಗ ಕಾಕಿ ಏನು ಮಾಡಿದಳು? ಒಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಸಾಕ ಬೇಗನೆ ಬರುವಂತೆ ಆಯಿತು

ಸಾಕನಿಗೆ ಪಾರಿವಾಳವು ಒಯ್ದ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಈ ಒಕ್ಕಣೆ ಇತ್ತು--

• ತಂಗಿ ಕಾಕಿಯ ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಶರಣಾರ್ತಿಗಳು--

ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದ ಅರಮನೆಗೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿತು. ನೀವು ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಲಿಕೆಯ ಸಂಗಡ ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಸಹ ಕಲಿಯಬಹುದು ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಪರಂಗಿಯೇರಿಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಕಲಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅರಸುನೇಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಇಂಗ್ಲೀಷು ನಂಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹತ್ತಿದೆ

ಮುಕ್ತರಾದ ಧನೇರ ಗೀತಗಳೆಲ್ಲ ಕಲಿತು, ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ— ನೀನು ಬಂದ ಗಿಂದರೆ ನೋಡು, ಯಕ್ಷಗಾನದ ತೊಟ್ಟಿಗೆ ದರೋಗನ್ನ ಮಾಡು ತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲೇ ಹರಿದ ಹರಾನ್ಮಾಸಿಂಗರಾಜ್ ಇದ್ದಾನೆ ಅವನ ತಂಗಿ ತಾರ ಕ್ಕೀನೂ ಇದ್ದಾಳೆ ಅವನು ಬಂಗಾರ, ಇವಳು ಸೋನಾ. ಅವನೋ ಕಬ್ಬು ಇವರು ಹಸಿಜೇನು. ನೋಡಪ್ಪ ಬಂದರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲವೋ, ಬೇಡ ನೋಡು ! ಬಾ, ಬಂದರೋ ! ಅವ ನನಗೆ, ಇವಳು ನಿನಗೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅರಮನೆಗೆ ನೆರವಾಗಿ ಇರೋಣಂತೆ—ಇಲ್ಲವೋ ! ಹೇಳಿಬಿಡಲಾ ? ಅಮ್ಮ ಕಾಗದ ಬರೆಸಿದ್ದಾಳೆ... ನಂಜನಗೂಡು ಗುಡೀಲಿ ಕೆಲಸ ಖಾಲಿಯಂತೆ ಅವಳು ಗೋಮಾ ಹಚ್ಚಿ ಮುಸುರೆ ತೊಳಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ನಾನು ಕುಣಿಕೊಂಡು ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಇರೋಣಂತೆ—ಬರೆಸಿದ್ದಾಳೆ ! ಅಂದರೆ ಬಸವಿ ಆದಂತೆ ! ಗೊತ್ತಾ ಸರಿ ! ಬೇಗ ಪಾರಿ ವಾಳ ಕಳಿಸಿ ಬಂದುಬಿಡು. ಇಲ್ಲ ! ಬೇಡ ! ನೋಡು !

ಕಾಗದ ಓದಿ ಸಾಕ ಸಂಕಟಪಟ್ಟನು ಅದರೇನು ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಿಬಿಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇತ್ತಲ್ಲ ! ಸರಿ ಈ ಬಾರಿ ಪಾರಿ ವಾಳದ ಕಾಲಿಗೆ ಚೀಟಿ ಬರೆದು ಕಟ್ಟಿದನು ಅದರೆ ಅದನ್ನು ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ತಾನೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ.

ಒಂದು ದಿನದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಯಾರೋ ಲಾವಣಿ ಹೇಳಿದ ರಾಗ ಕೇಳಿಸಿತು ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ. ಆ ದಿನ ಸಂಜೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಗುಬುಗುಬು. ಆ ಮಹಾ ಜನಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಜರೀ ಹೊದ್ದು ಎಳೇ-ವಿಶಾಲ-ಗೆಣೆಯ ಚಾಗು ಹಾಕಿ ಒಂದು ನಿಂತು ಮುಜುರೆ ಮಾಡಿದನು ಕೈಲಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಶೃತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು—ಇಡೀ ಭಾರತದ ಕಥೆಯೆಲ್ಲ ಒಂತು—ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳೂ ಒಂದವು; ಎಲ್ಲ ತಾಳಗಳೂ, ರಾಗಗಳೂ ಮೇಳೈಸಿ ಒಂದವು ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆದೂಗಿದರು ಖಾಸಾ ಸನ್ನಿಧಾನದ ಬಳಿಗೆ ಕರೆ ಒಂತು. ಇನ್ನೇನು ನಾಲ್ಕಿಂಟು ಹೆಜ್ಜೆ ಅಷ್ಟೆ, ಅದರೆ ಈ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸ ಗಾಬರಿಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಎಡವಿ ಉರುಡಿಸಿ, ಅರಸರ ಪೀಠದ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವ ಅತುರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಬುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಎನೋ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು—ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ್ಗೆ ರಾಣಿವಾಸದ ಚಾಲಂ ಧೃದ ಒಳಿ ಹಾರಾಡಿ ಎಲ್ಲೊ ಕಂಡಿಯಲ್ಲಿ ದೂರಿಹೋಯಿತು. ಅದೊಂದು

ಬಿಳಿ ಪಾರಿವಾಳ ಏನು ! ಏನೆಂದೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಯಿತು.

ಇತ್ತ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಗಳು ಆ ಲಾವಣಿಕಾರನನ್ನು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರೆಂದೂ ಆತನು ಹಗಲು-ದೀವಟಿಗೆಯ ಮರ್ಯಾದೆಗೂ ಸಹ ಒಪ್ಪದೆಲೆ ಹೊರಡುತ್ತಲಿದ್ದನೆಂದೂ ಗುಸಗುಸ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಸಭೆಯವರೆಲ್ಲ

ಆಗ ಕೋಲುಕಾರ ಒಬ್ಬ ಬಂದು ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಕೈಗೆೊಂದು ಕೊಳವೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದರೊಳಗೆ ಕಾಗದದ ಸುರುಳಿ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆತ ಹೊರಟುಹೋದನಂತೆ ಆತನಾರು.....?

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಯುಕ್ತಗತನದ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ, ಕಾಕಿಯನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು.

‘ಅಬ್ಬ, ಏನು ಜಂಬವಪ್ಪ ! ಇವಳಿಗಿಂತ ಚಂಪವೇನೋ ನೀನು, ಈ ತಾರಕ್ಕಿಗಿಂತ ? ನನಗಿಂತ ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತೀಯ ನೀನು ?’ ಎಂದು ಕಾಕಿ ಮೂದಲಿಸಿ ನುಡಿದಳು.

‘ಏನೋ ಅದು ಬುಟ್ಟಿ ಉರುಡದಿದ್ದರೆ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ! ನಿನ್ನ ಆಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ.’ ಎಂದು ಸಾಕ ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡ.

‘ಪಾರಿವಾಳ ಹಾರಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಕಾಕೀನ. ಗುಡೀ ದಾಸಿಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಗಲೆ ಕೊಂಡಿಗೆ ಕೊಂಡಿ !’ ಕಾಕಿ ಸಕ್ಕಳು.

ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕರೆ ಬಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಆಗಿನಿಂದ ಸಾಕ ಅರಮನೆಯಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುವಂತಾಯಿತು. ತಾರಕ್ಕಿ ಚೆಲುವಿನ ಕುಣಿತ ಕಲಿತು ಸಾಕನಿಗೆ ಒಲವಿನ ಗೆಣತಿಯಾದಳು. ಕಾಕಿ ಯಾವನ್ನ ಮದುವೆಯಾದಳು ?

ಅಂದಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಲಿತವರೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕಲಿಯಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವೆಲ್ಲ ಬರೀ ಹಾಡಿನ ಹೊಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹಳಕು ಗಳಿಲ್ಲದ ಜೋನಿ ಪಾಕವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಸುಣ್ಣು ಪಿರೆತು, ಹೊಸ ಯುಗದ ಜರಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಸಿ, ಹೊಸ ಭಾವಗಳ ಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿ, ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಈಗ ಕಲ್ಪಸಕ್ಕರೆಯಂಥ ಪದ್ಯದ ಹಳಕು

ಗಳೂ, ಪುಡಿ-ಸಕ್ಕರೆಯಂಥ ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ಗದ್ಯಗಳೂ, ಬೆಳೆದು ಭಾರತದಲ್ಲ ಕನ್ನಡವು ತಲೆಯೆತ್ತುವಂತಾಗಿದೆ.

ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಿಯ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳೂ, ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜಬಿನ್ನಪ ಗಳೂ—ಅವುಗಳ ನಂತರ ಹರಿದು ಬಂದ ಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ ಗದ್ಯಾನು ವಾದಗಳೂ ಸಾಕ ಮತ್ತು ಕಾಕಿಯಂಥವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿತನಕ್ಕೆ ರಸಕವಳ ಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಈಗ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನೊಡನೆ ಕನ್ನಡವು ಕೂಡಿ ಹರಿದು ಇಂಡಿಯ ದೇಶದ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಗಡ ಸೇರಿ ಒಲಿಯುತ್ತ ಇದೆ. ಪಂಜಾಬಿನ ಐದು ಹೊಳೆಗಳ ಕಾಲುವೆ-ನೀರಿಸಂತೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಹರಿದು ಭಾರತದ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ ಇವೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳ ಸರಿಸಮನು ಎನಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಹಿಂದೆ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟವರ ಫಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲವೇ ! ಅಂಥ ಶ್ರಮಪಟ್ಟ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪೈಕಿ ಕಾಕಿ ಒಬ್ಬಳು ! ಸಾಕ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು—ಅಂಧವರು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತು ಮೈಸೂರ ಅರಮನೆಯು ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿಮಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಿಯಂಥವರು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದರೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಹೊಸ ಜನಗಳ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಭಾಷೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಪ್ರವಚನಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ನಮಗಾಗಿ ಉಳಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೂಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು ನಿಮಗೆ ರುಚಿಸುವವೆ ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾಕಡವೈಯಂಥವರಿಗೆ ಶಿರ ಬಾಗಿಲಿರಿ. ಕಾಕಿ, ಸಾಕ ಮತ್ತು ನೆಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಅಂಧವರೆಲ್ಲ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಈಗಿನ ನುಣುಪು, ನಾಜೋಕು, ಸರಿ, ಸವಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಧ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿ ನವರು ನೆಟ್ಟ ಕನ್ನಡ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹಬ್ಬಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ, ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಮಾಡಿವೆ, ಕಂಪುಗೂಡಿಸಿವೆ, ಸೊಂಪು ಮೂಡಿಸಿವೆ.

ಅಂಧವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಈ ಕತೆ ಬರೆದಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಇಸ್ಮೂಲು ನೋಡಿದೀರ? ನಮ್ಮ ಗಂಗುನ? ಆ ದಫ್ ಮೂಗಿನವನು! ನಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಹೆಣ್ಣು ಮೇಷ್ಟ್ರು. ಅವರು ಗೂಡ್ಸ್ ಗಾಡಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಆಟವ ಗಂಟೆ ಹೊಡಿಸುವರು. ಆಗ ಹೊರಗೆ ಹೋದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ರೈಲಾಟ ಆಡಿ, ಕಡ್ಲೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ, ಕೊಪ್ಪರಚೀನಿ, ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆ, ಏನಾದರೂ ಒಂದು ತಿಂದು, ಸಾಕು, ಸಾತು, ಗೌರಾ, ಪಾತು ಏನಾದರೂ ತಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ತಿಂದು ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಗ್ಗಿ ಹೇಳಿ, " ಕಾಯ್ ಶ್ರೀ " ಹೇಳಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಇಸ್ಮೂಲಿನ ಗಂಗು—ಅವನೇ ನಮ್ಮ ರೈಲಿಗೆ ಗಾರ್ಡ್—ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು. ಅದೇ ಗಂಗೂ ವಿಚಾರ. ಜಗಲಿ ಮೇಲೆ ಬನ್ನಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಈ ಕಥೆ ಕೇಳಿ, ಹೋಗಿ.

ಒಂದು ದಿನ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರಲ್ಲಿ ಶನಿವಾರ ಅಂತ ಇತ್ತು. ಸಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ ಅಂತ ಇತ್ತಂತೆ. ನಾವಂತೂ ಇಸ್ಮೂಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ' ಸ್ವಾಮಿ ದೇವನೆ ' ಆಯ್ತು. ಗೂಡ್ಸ್‌ಗಾಡಿ ' ತು, ತೂ, ತೂ ' ಎಂತ ಬಂತು. ನಮ್ಮ ಇಸ್ಮೂಲು ಜವಾನ ಪಾಯಸ, ಟಂಟಣಾರ್ ಎಂತ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿದ. ನಾವೆಲ್ಲ ಹಾರಿದೆವು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ !

ಆಡಿದೆವು, ಕೂಗಿದೆವು, ಕಿರುಚಿದೆವು, ರೈಲು ಕೂಗಿತು, ಟಿಕೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರು, ಎಂಜಿನ್ ರಾಮು ತು, ತೂ, ತೂ ಎಂತ ಕೂಗಿದ. ಗಾಡಿ ಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಾವೆಲ್ಲ ಛುಕ್, ಛುಗು, ಛುಕ್, ಛುಗು—ಎಂದೇ ಎಂದೆವು. ಶಬ್ದವೂ, ಓಟವೂ ಎಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣು-ಹುಡುಗ ರೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ' ಎಂಥಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ ನೋಡ್ರೆ ' ಎನ್ನುತ್ತ ಇದ್ದರು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ 'ಕಲ್ಪಶ್ರೀ ಸ್ನೇಷನ್' ಬಂತು. ಕೆಂಪು ಬಾವುಟ ತೋರಿ ನೋಕೆ ಗಾರ್ಡೇ ಇಲ್ಲ! ಇಂಜನ್ ಕೂಗೇ ಕೂಗ್ತು! ಗಾರ್ಡು ಬರಲಿಲ್ಲ ಇಂಜನ್‌ರಾಮೂಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ' ಬೊಗಳೊ, ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೇನೋ? ಲೋ ಗಾರ್ಡು, ' 'ಲೇ ಗುಗೂ!' ಎಂತ ಕಿರುಚಿ ಮತ್ತೆ ' ಎಶಿಶ್ ' ಮಾಡಿದ. ಗಾರ್ಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಗಂಗು

ಇಟ್ಟಿಗೆ ರಾಶೀಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕುರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಇಂಜನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಿಶೇಷ ಮಾಡಿತು ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಕಿ ಗಾಡಿಗಳಿಗೋ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕೊಂತ ಆತುರ. ಯಾಕೇಂದ್ರೆ ಗುಲಾಬಿ ಗೇಟ್ ಸ್ಪೇಷನ್ ಹತ್ತಿರವಾತು, ಸಾಕು, ಗೌರಾ ನಿಂತಿದಾರೆ. ಮಡಿಲು ತುಂಬ ಏನೋ ಇರುವ ಹಾಗಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲ ಕಾದಿದಾರೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೂ, ಪಾಯಸಾ ಗಂಟೆ ಹೂಡೆಯೊ ಹೊತ್ತು ಬಂತು. ಎಲ್ಲಾರ ಜೇಬಲ್ಲೂ ಕಾಸುಗಳಿದ್ದವು ರೈಲಾಟ ಆದ ಮೇಲೆ ಪೆಸಂಮೆಂಟು, ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಂದು, ತಿಂದು ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಈ ಗಾರ್ಡು ಗಂಗು ಎಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಸ್ತಾನೆ, ಇಂಜಿನ್ ರಾಮು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಮಾಡಿದ್ದೂ. ಶಿಲ್ಪಿ ಜೇಬಿಗಿಟ್ಟು ಕೂಗಿದ 'ಲೇ! ಮಂಗೂ, ಗಂಗೂ, ದಡಿಯ, ಬರದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೇ, ಬಾವುಟಾನಾದರೂ ಬೀಸೋ' ಎಂದ. ಗಂಗು ಬರಲಿಲ್ಲ 'ಕಂಬೀ ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನೋ ಎಲ್ಲಾ' ಎಂದು ರಾಮು ನೆಟ್ಟಗೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ರಾಶಿಗೆ ಹೋದ. ನಾವೂ ಹೋದೆವು. 'ಏನೋ ಅದು ನಿನ್ನಾಟ?' ಎಂದೆವು ಗಂಗು ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೇಗೋ ಆಗಿದ್ದ. ಕಣ್ಣೆರಡೂ 'ಪಳಪಳಾ' ಅಂತಿದ್ದವು, ಬಾಯಂತೂ 'ಬಿಕೊ ಬಿಕೋ' ಅಂತಿತ್ತು. ಬಲಗೈ ಮೂಗಿಗೆ ಅಂಟಿತ್ತು ಎಡಗೈ ಮಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಖದ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ ಇತ್ತು. ಕಾಲೆರಡೂ ಕೂಡ ನೆಟ್ಟರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. 'ಇದೇನೋ, ಇದೇನೋ ಏನೋ ಇದೂ' ಎಂತ ಕೂಗಿದೆವು. 'ಇದೇನೋ ಬೇರೆ ಆಟ. ನೀನೇನು ಟೇಶನ್ ಗಡಿಯಾರವೇನೋ' ಎಂದ ಇಂಜನ್‌ರಾಮು. 'ಓಹೋ! ಗಡಿಯಾರದಾಟವೋ' ಎಂದೆವು ನಾವು. ಆದರೆ ಗಂಗು ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೈ ತಿರುಗುತ ಇತ್ತು. ಬಾಯಿ ಬಿಕೊ ಬಿಕೋ ಅಂತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಪಳಪಳಾ ಅಂತಿತ್ತು.

'ಇವನು ಬೇರೆ ಒಂದಾಟ ಹೂಡಿಬಿಟ್ಟ! ಬರುತ ಇದ್ದರೆ ಬಂದು ಎರಡನೆ ಗಾಡಿಯಾಗಿ ಶೆಕ್ಪಾಕ್ಕೊ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೋಲಗು' ಎಂದ ರಾಮು ಕಿರುಚಿದ, ಒದ್ದ, ಎಳೆದ, ಬರಲಿಲ್ಲ ಗಂಗು.

ಆ ಹುಡುಗ ಗಂಗು ಹಾಗೆ ನೆಟ್ಟರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಕ್ಕುರಿಸಿದ್ದ. ಗಂಟೆ ಹೂಡೆಯೊ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು. ತಿಂಡಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯ್ತು. ಹಸಿವು, ಸಿಟ್ಟು, ಹೆದರಿಕೆ, ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ನಮಗೆ. ಹೋದೆವು, ಹೆಣ್ಣುಮೇಸ್ಕರಿಗೆ

వరది ఒప్పిసిదేవు. అవరు ఇట్టిగే రాతిగే జోదరు. నావ సాలాగి ఎత్తర నోడికొండు నింతిదేవు. కేణ్ణు మోస్సు, కత్తిర జోదరు. 'గంగూ !' ఎందరు. గంగూ నూతాడలిల్ల. కణ్ణు పిళపిళా బాయీ బికోబికో, మత్తే కృ ఎరడూ కొండిగళాగిద్దవు. కేణ్ణు మోస్సు 'లే గంగూ, ఏనో అదూ, లే కొణ్ణు ఏళో మోలక్క' ఎందరు. 'ఁను, గాడూ గంగూగే ఏనో ఆగిజోగిత్తు. మోస్సు' ఎల్లారనూ ఒళగే కళిసి, పాయసనన్న గంటి జోడి ఎందరు. ఇంజిన్ రాము ఎంద 'మోడమ్, నాను జోగి డాక్టరన్ కరే తరలే ? నన్న మూరుగాలి బొప్పిల్లు బేగ జోగిత్తు, అడక్క దిల కూడ ఇదే మోడమ్...' ఎందే ఎందడూ, రాము ఆస్పత్రిగే ఓడి బిట్ట.

ఇష్టు జోత్తిగే ఇష్టులు ఒళగింద సాకు అళుత్తు బందళు. బుళ సాధు కుడిగి. అవళు అత్తద్దు నోడి నమగేల్ల కణ్ణల్ల సేరు బంతు

సాకు డేప్పికమోషన్నర మగళు. అవళ అళు నోడి నావేల్ల 'యాకే యాకమ్మ సాకు ?' ఎందేవు

ఈ దదియ గంగు హిగే కుతుబిట్ట, ఆటి కేడిసిబిట్ట, ఈ సాకు హిగే అళుత్తాళి. ఏనప్ప ఈ దివస హిగాయల్ల, ఎందు ఎల్లరు సిడి మిడిగుట్టిజిట్టకరళాదేవు. కేణ్ణిస్వరిగే అరేదు కుడిసిద హాగాగిత్తు.

సాకు కణ్ణు కేంజగిత్తు గోల-పేరుమెంటిస హాగి. గల్ల బిళ్ళగాగిత్తు ఒత్తాసిన హాగి నావేల్ల కాద కుంజిన్ల కడలే కాళిన హాగాగి, సాకూన సుత్తిగొండేవు. కేణ్ణిస్వరు 'యాకమ్మ సమోబాయీ ? ఏనాదరూ కళకొండేయ ?' ఎందరు. సాకు బిక్కి బిక్కిలిసి కళిదళు. 'నోడి, మోడమ్, నన్న గడియార ఇల్లవే ఇల్ల. నమ్మ అమ్మందు, టంగురద గడియార, జిన్నద్దు ! అదరల్లి వజ్ర కేంపు ఇత్తు, ఇష్టే పుట్టదు మోడమ్, ఎల్లా కుడికిదే, నన్న మడిలాగే కూడ ఇల్ల నోడి' 'అయ్యో ! పాప కణి, ఏను

ಮಾಡೋಣೆ, ಸಾಕು, ನಾವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೇಳಿವೆ ಕಣೆ ಸಾಕೂದು ಎಸೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲಂತ ಆಳಬೇಡ ಕಣೆ ' ಎಂದೆವು. ಮೇಡಮ್ ಅಂದರು 'ಪಾಯಸಾ, ಸ್ಕೂಲೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಿ ನೋಡೋ; ಈ ಹುಡುಗರ ಜೇಬೆಲ್ಲ ಹುಡುಕೋ. ' ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾವು ' ನಾವೇ ಜೇಬು ಒಳಹೊರಗು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದೆವು. ಎಲ್ಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಗಡಿಯಾರ.

ಗಂಗೂದು ಒಂದವಸ್ಥೆ ಸಾಕೂದು ಒಂದು ಸಂಕಟ. ಸಮಗಲ್ಲ ಆ ದಿನ ಹೇಗಾಗಿತ್ತೋ !

ಇಂಜಿನರಾಮು ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿಗೊಂಡು ಒಂದ; ಬೈಸ್ಕಲ್ಲು ಇಳಿದ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರೂ ಒಂದರು ಒಂದ ಡಾಕ್ಟರು, ಮೇಡಮ್ಮನ ಮಾತುಡಿಸಿ, ಇಟ್ಟಿಗೆ ರಾಶೀ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಗಂಗೂನ ಈಚೆಗೆ ಎಳೆದು ಕೊಂಡರು. ಬಳ್ಳಿಬಳ್ಳೀ ಹಾಗೆ ಇದ್ದು ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡಿದರು. ' ಈ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಎರಡು ಹೃದಯವಾಗಿರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಕಡೆ ಕಟ್ಕಟಾ, ಡಕ್ಡಕಾ, ಎನ್ನುತ್ತೆ ' ಎಂದರು ಮೇಡಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಏನೋ ಹೇಳಿದರು

ಸಾಕೂಗೆ ಡಾಕ್ಟರದ್ದು ಬಹಳ ಗುರುತು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇದ ವಳು ಓಡಿಬಂದು ' ಡಾಕ್ಟ್ರೀ, ನಮ್ಮಮ್ಮಂದು ಉಂಗುರ-ಗಡಿಯಾರ ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದೆ ಯಾರೋ ಕದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಡಾಕ್ಟ್ರೀ ' ಎಂದು ಅವರನ್ನು ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು ಅತ್ತಳು ' ತಾಳಮ್ಮ ತಾಳು ' ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಮತ್ತೆ ರಬ್ಬರು ಬಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡಿದರು. ನಕ್ಕರು ' ಲೇ ಮಂಗಣ್ಣು, ಪಾತಾಳಾ ನೋಡೋ ' ಎಂದು ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕತ್ತಮೇಲೆ ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟರು ಗಂಗೂಗೆ.

ಗಂಗು ಬಾಯಿಂದ ಏನೋ ಗೊಳಕನೆ ಬಿತ್ತು ಗಂಗು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟನು. ' ನನ್ನ ಉಂಗರದ ಗಡಿಯಾರ ! ' ಎಂದು ಸಾಕು ಕೂಗಿದಳು

ನಾವೆಲ್ಲ ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ನಕ್ಕೆವು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಇಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಳಪ ಕೂಡ ಕಳೆದು ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ಗಂಗೂಗೂ ಸಾಕೂಗೂ ನಿನ್ನೆ ತಾನೆ ರಾಜಿಯಾಯಿತು.

ಅರಸನ ಬೇನೆ

೨೦

೨೧

೨೨

೨೩

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಬಲು ಗದ್ದಲ. ಅರಸನಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ. ವೈದ್ಯರು ಬಂದರು ಒಂದರು. ಒಂದು ಸಾವಿರ ಜನ ಬಂದರು. ಹತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ಗುಂಪಾಗಿ ಬರೋರು; ಬಂದು ಒಬ್ಬರು ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡೋದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು, ಕೃಹಿಸಿಕಿ ನೋಡೋದು, ಎದೇ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡೋದು, ನಾಲಿಗೆ ನೀಡಿಸಿ ನೋಡೋದು, ಕಣ್ಣು-ರೆಪ್ಪೆ ಎಳೆದು ನೋಡೋದು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಒಲು ಧರವಾಗಿ, ನೋಡಿದರು. ಕೆಲವರು 'ಇವನಿಗೇನು ಕೇಡು ಬಂತು, ಹೀಗೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದಾನೆ,' ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು, 'ಖಾಯಿಲೆ ಖಸಾಲೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ' ಮತ್ತೂ ಒಂದೆರಡು ಜನ, 'ರಾಜಮನೆತನದವರ ವಿಚಾರ ವಲ್ಲವೆ? ನಮಗೆ, ನಿಮಗೆ, ಬರುವಂಥಾ ಕಾಯಿಲೆ ಇವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ! ಚರಕನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕಿ ನೋಡೋಣ ಅದುವರೆವಿಗೆ, ಯಾವು ದಾದರೂ, ಒಂದು ಕುಪ್ಪಿ ಮಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತು' ಎಂತಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಅರಸನಾದರೂ, ಒಂದೆರಡು ದಿನ ನೋಡಿದನು. ಖಾಯಿಲೆ ವಾಸಿ ಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಅದುವರೆಗೆ ಔಷಧ ಪತ್ಯಮಾಡಿ, ಕೊಟ್ಟವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ದನು. ಇನ್ನೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜನ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರಿಯು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ವೈದ್ಯಶಾಲೆಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ಪರರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

‘ಆದರೆ, ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆಯೆ ಅರಸನಿಗೆ? ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ

ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಅರಸನನ್ನು ಕಣ್ಣು ಕಾಂತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಗಲ್ಲದ ಕೆಂಪು ಕಂದಿಲ್ಲ ತುಟಿಗಳ ಮೆರುಗು ಹೋಗಿಲ್ಲ ಕೈ ಕಾಲು ಸೊರಗಿಲ್ಲ. ಊಟದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ್ನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಖಾಯಿಲೆ ಇನ್ನೆಂಥಾದ್ದು ? 'ಹೀಗೆ ಊರ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. 'ಇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಆತನು ಅರಸ, ನಾವು ಪ್ರಜೆಗಳು. ಅವನ ವಿಚಾರ ನಮಗೇನು ಗೊತ್ತು ? ' ಎಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಅರಸನ ಅರಿಯದ ಖಾಯಿಲೆಗ, ಸಾಸಿರಾರು ಮಂದಿ ವೈದ್ಯರು ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮುದಿ ವೈದ್ಯರು ಒಂದರು. ಎಂದಿನಂತೆ ಅರಸನು ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ವೈದ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಗಟ್ಟಿಗರೇ ಸರಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ತೆಳ್ಳಗೆ ಸೋರಗಿಕೊಂಡಿದಾನೆ. ಆತನು ಓದದೇ ಇದ್ದ ವುಸ್ತುಕವೇ ಇಲ್ಲ ಆ ಓದಿನ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಊಟ ತಿಂಡಿ ಇವುಗಳನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ರೋಗಿಗಳು, ಬೇಡವೆಂದರೂ, ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬರುವರು ಅವನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕುಡಿಯುವರು. ಬದುಕಿದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪುರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವರು ಇಲ್ಲ, ಅವರ ಆಯುಸ್ಸು, ತೀರಿತೇ ಅವರ ಕಡೆಯವರಿಂದ ಅವರ ಹೇಳಿದ್ದರ ಎರಡಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಂಥಾ ಇಬ್ಬರು ವೈದ್ಯರೂ, ಮುಂದೆ ಒಂದು, ಅರಸರ ಎದೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದರು. ನಾಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದರು. ಮತ್ತೆಯೂ ನಾಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದರು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ದಕ್ಕುತೋಚದೆ ನಿಂತರು. ಸೆಣಕಲೆಯಾಗಿ ಬಹಳ ಓದಿದ್ದ ವೈದ್ಯರು ಖಾಯಿಲೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಒಂತು. ರಾಜರ ಕೋಪ, ಕೇಳಬೇಕ! --ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು -- 'ಈ ಧೂರ್ತನನ್ನು ಹಾಕಿ ಗಲ್ಲಿಗೆ ' ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದನು. ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಒಂದು, ಮುದಿವೈದ್ಯನಿಗೆ ಹಿಂಗಟ್ಟು ಮುರಿಗಟ್ಟಿ, ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಬಂದಿತಲ್ಲವು ಕಷ್ಟ ಉಳಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ! ಅವನೋ ನಡುಗುತ್ತ ಹಿಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದನು. ರಾಜನು ಬಿಟ್ಟಾನೆ ? ' ಎಲ್ಲಿ ನೀನೇನು ಬೊಗಳುತ್ತಿ ? ' ಎಂದು ಗದರಿಸಿದನು. ವೈದ್ಯನು 'ಬಡ ಕೈ ಕಾಲುಗಳೇ ನಡುಗಬೇಡಿರಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನಿಸಿ, ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ತಲೆಯನ್ನು

ತಗ್ಗಿಸಿದನು. ಏನೋ ಯೋಜನೆ ಬಂತು ! ಒಂದು ಕಾಗದದ ಚೂರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಏನೇನೋ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟನು.

ರಾಜನು ಓದಿಕೊಂಡನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿತ್ತು. ' ಆರಸರೇ ! ತನುಗೆ ಬಂದಿರುವ ಬೇನೆಯು ಒಲು ಕಠಿಣತರವಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕು ಚರಕ ಶುಶ್ರುತದಲ್ಲಿ ಮದ್ದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ: ಇಂಥಾ ಕಾಯಿಲೆಯು, ಆರಸರಿಗೇ ಸರಿ ಬರುವುದು. ಆರಸರು ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ನೂತ್ರಕ್ಕೆ ಎಂದೆಂದೂ ದುಃಖವನ್ನೇ ಕಾಣದೆ ಇರುವವನ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದ್ದು ಮಲಗಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೇ ಸರಿ, ಖಾಯಿಲೆ ವಾಸಿಯಾಗುವುದು. ಸರಿ, ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ! ಇದುವರೆಗೂ ಮೈದ್ಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದಾಯ್ತು. ಇನ್ನು ಔಷಧಿಯನ್ನು ! ರಾಜನ ಕಲಸಕ್ಕೇನು, ಜನ ಕಡಿಮೆಯೇ ? ಹೊರಟರು, ಹೊರಟರು, ನೂರಾರು ಜನ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ದೌಡಾದೌಡಿ, ಹೊರಟರು ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದರು.

ಒಡವರು, ಈ ಹೊತ್ತಿಗಿದ್ದರೆ, ನಾಳೆಗಿಲ್ಲದವರು ಉಡುವುದಕ್ಕಿದ್ದರೆ, ಹೊದೆಯುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲದವರು ಅಂಥ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವವರಿಗೆ ಸುಖ ವೆಲ್ಲಿಯದು ? ಇದ್ದರೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗಿಂದುಕೊಂಡು ಸವಾರರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ರಾಜನಿಗಾದರೋ, ನಿತ್ಯ ವತಮಾನ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೃಷ್ಣೇ ಆರಸರು, ಬಲು ಭಾಗ್ಯವಂತರು ಆದರೆ, ಅವರ ಖಾಸಾ ಮಗಳು ತೀರಿಹೋಗಿ, ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಾಗಿಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಮಾತ ನಾಡಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ರಹೀಂ ಸಾಹೇಬರ ಕಂಠಳಿ ಆಗಬಹುದೋ ? ಅದ ಕ್ಕೇನು ! ಔಷಧಿಯ ಹಾಗೆ ಹೊದೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಕೇಳಿ ನೋಡಿ ! ಅವರ ಕಣ್ಣೀರು ನಿಲ್ಲುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರದೊಂದು ನವಿಲು ಸತ್ತುಹೋಯಿತಂತೆ. ರಾಮೇಗೌಡರು ತಲೇ ಎತ್ತುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೇ ದನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಲಿ ಹಿಡಿದಿದೆ ! ಆಳುವ ಕೂಸಿಗೆ ಸುದಾ ಹಾಲಿಲ್ಲ ! ಹೀಗೆ ಒಂದಲ್ಲಾ ಮತ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟ. ಅಂತೂ ಇಂತೂ, ಆರಸರಿಗೆ ಔಷಧಿ, ಸಿಕ್ಕದಂತಾಯಿತು.

ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ನೋಡಿಬಿಡೋಣವೆಂದು, ಐದಾರು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ

ರಾಹುತರು ತೇಗುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ, ಒಂದು ಊರಿನ ಮಾರೀ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನಿಡುತ್ತಾ ಒಬ್ಬನು ಮಲಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲೋ, ಅಸಂದವು ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿತ್ತು ! ತುಂಡಾಂಡಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುಹಾಕುತ್ತಾ, ಚಪ್ಪಾಳೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದನು ಅವನಿಗೆ ತೃಣಮಾತ್ರದಷ್ಟೂ ದುಃಖ ಕೊರತೆ ಯಾವವೂ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ

ರಾಹುತರು ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು: ' ಅಣ್ಣಾ ಇದ್ಯಾಕಣ್ಣಾ ! ಹೀಗೆ ಇದ್ದಿಯೆ ? ' ಎಂದರು. ' ಇನ್ನೇಂಗೆ ಮತ್ತೆ ! ಕೂತೊಂಡು ಗಳ ಗಳ ಆಳು ನಮ್ಮ ರಾಜರಾಂಗೆ ! ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಳಾಡಿ ನಕ್ಕನು ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವರು ಒಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು ಇನ್ನೇನು ರಾಜರಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಹೇಳಿದರು.— ' ಅಪ್ಪ ಅಸಂದಪ್ಪ ! ನೀ ಹೊದಿಯೋ ಕಂಬ್ಬೀ ಕೊಟ್ಟಿಯೋ ? ಒಂದಿನೂ ರೂಪಾಯಿಯಾದರೂ ಕೊಟ್ಟೀವು ! ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಣ್ಣ ' ಹೀಗೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡರು. ಕೇಳುವವರೆಗೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದು ಅನಂತರ ಆ ಪೊಲಿಯು ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿ ನಗುತ್ತಾ ' ಅದ್ಯಾಕಾ ? ' ಎಂದನು. ರಾಹುತರು ಹೇಳಿದರು. ' ನಮ್ಮ ಅರಸರಿಗೆ ಬೇನೆ ಬಂದಿದೆ, ಆ ನಿನ್ನ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡರೆ ಹೋಗುತ್ತಂತೆ. ' ಪೊಲಿಯು ' ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡೋರಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಆಳೋರಿಗೆ, ಇಷ್ಟೂ ತಿಳಿಲಿಲ್ಲಾ ! ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ ನಕ್ಕನು. ರಾಹುತರು ಎನೂ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ' ಅದೇನಣ್ಣಯ್ಯಾ ಹೇಳು ಸೋಡೋಣ ' ಎನ್ನುತ್ತಲೆ ' ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕಂಬಳಿಯಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದು ' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ನಕ್ಕನು

ಮಾರೀಗುಡಿಯ ಮುಂದಣ ಹುಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮುರಿದು ಮೆತ್ತಗಾದವು... ಹೊರಳಿದನು.

* * * *

ಈ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಾ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆತನ ಬೇನೆಯ ಗುಟ್ಟು ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ತನ್ನ ಕೆಲಸ ತಾನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದನು. ರಾಜ್ಯವು ಸುಭಿಕ್ಷವಾಯಿತು. ಅರಸನಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆಯು ದೂರವಾಯಿತು.

ಚಿಂತಾಮಣಿ

..

..

..

..

‘ಮಣಿ’ ಎಂದರೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ ‘ಚಿಂತು’ ಎಂದರೂ ಅದೇ ಹೆಸರು. ಹಾಗೂ ಕರೆಯುವದುಂಟು; ಹೀಗೂ ಕರೆಯುವದುಂಟು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ದೆಯಲ್ಲವೆ ಆ ಹೆಸರು ! ನಿನಗೇನಾದರೂ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯು ಆದೀತು ! ಜೋಕೆ !

ಚಿಂತಾಮಣಿ ಎಂದರೆ ಅದೇ ಹುಡುಗ ಇನ್ನಾರೂ ಅಲ್ಲ.

ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರೇನೋ ಇಟ್ಟರು. ಆ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆತನೂ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಎಷ್ಟಾದರೇನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತು, ಮರಳ ಕ್ಷರ ತಿದ್ದಿ, ಮೇಸ್ಪರ ಕಣ್ಣ ಬಿದರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯಬೇಕು. ಚಿಂತುನ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಳಿದರು. ಆದರೆ ಮರ ಹತ್ತಿರವಿರಲಿಲ್ಲ ಯಾರ ಕಣ್ಣ ಬಿದರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯಬೇಕು ?

ಹೀಗೇ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಶುಂಠಿಕೋಂಬಿನ ಶಾಮಣ್ಣಯ್ಯ, ಚುಟಿಗೆ ನಶ್ಯದ ಚನ್ನಪ್ಪಯ್ಯ, ಮೊಂಡಕೋಲು ಮಾಧೂ

ರಾಯ, ಇವರೆಲ್ಲ ಇಸ್ಕೂಲೇನೋ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲ ಬಲು ದೂರ, ಬಲದೂರ ಅವರೆಲ್ಲ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಲರೈತ್ವರನ ವೂಜಾರಕರು. ಅಂಧವರಿಂದ ಕಲಿತು ಆ ದೇಶದವರೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದರೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ದೂರ ಅಂಧವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು ಒಂದು ಮುದುಕಿ. ಬಂದೇ ಬಂದದ್ದು—‘ಇದೇನೇ ಚಿಂತಾ ಅಮ್ಮ! ನಿನ್ನ ಕುರುದೇನ, ಅದೇನು, ದಾಂಡಿಗನ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀಯ ಹೇಗೆ! ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಗ್ಗಿ, ಬಾಯಿಪಾರ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು, ಮೀನು, ಮಿಗ ಹಿಡಿಯೋಡ್ಲ ಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೀನು, ವಾಪ ’ ಹೀಗೆಂದಳು.

ಮುದುಕಿ ಅಂದರೆ ಮುದುಕಿಯಲ್ಲ ಅದು—ಮಾಟ ಮದ್ದು ಮಾಡುವ ಮುದುಕಿ ಊರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನಡುಗುತ್ತಾರೆ, ಆಕೆಯ ನೆರಳು ಕಂಡರೆ, ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಚಿಂತಾ ಅಮ್ಮ ಏನು ಮಾಡತಾಳೆ ವಾಪ,—‘ಆಗಲಿ ಕಣ್ಣೆ! ಅವರೂ ಬರಲಿ! ಏನಾದರೂ ತರಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು!’ ಎನ್ನುವದರೊಳಗೆ; ಮಾಟದ ಮುದುಕಿ ಹೀಗೆಂದಿತು—‘ಒಂದಿಷ್ಟು ಏನಮ್ಮ ಒಂದಿಷ್ಟು—ಹಾಗೇನೂ ಬೇಡ ನೋಡು! ನಾನೆಲ್ಲ ಹಾಗೇನೇ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೇನಂತೆ. ಕಳಿಸಿಬಿಡು, ವಾಪ, ಮಗು ವ್ಯರ್ಥ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ.’

‘ಬರುತ್ತೀಯ ಚಿಂತಣ್ಣ? ನನಗೆಲ್ಲ ಒರುತ್ತೆ. ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದು ಇದ್ದೂ ಎಲ್ಲ ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು, ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬಲೆ ಬಿಸುವುದು, ಮೊಲ ಹಿಡಿಯುವುದು, ಮನೆಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕ ಇಡುವುದು. ಆಮೇಲೆ..’ಎನ್ನುತ್ತ. ಬಿಟ್ಟು ಮಡಿಚುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ—‘ಮಂತ್ರ ಹಾಕುವುದು..’ ಎನ್ನುವದರಲ್ಲಿದ್ದ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಚಿಂತಾ ಅಮ್ಮ ‘ಬೇಡಪ್ಪ! ಮಂತ್ರ, ಮಾಟ, ಬೇಡ.’ ಎಂದು ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದಳು. ಆಗ ಮುದುಕಿ ‘ಅದೇನೂ ಬೇಡಪ್ಪ ಈಗ ಇಷ್ಟು ಸಾಕು. ದೊಡ್ಡವನಾದಗ್ಗೆ ಅದೆಲ್ಲ.’ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದಳು.

ಎನು ಮಾಡಿಯಾಳು ಚಿಂತೂ ಆಮ್ಮ. ಬೇಡಾಂದರೆ ನಷ್ಟ, ಬೇಕುಂದರೆ ಕಷ್ಟ, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಅನಿಷ್ಟ ಆಂತು ಇಂತು ಆಪ್ತ ಆಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು.

ಊರ ಹೊರಗೆ ಮಾಟದ ಮುಕ್ಕೆಯ ಮನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದಿದೆ ಇಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿ ಈಚೆಗೆ ಬಂದಿದೆ ಬಾಗಿಲು ಒಳಗೆ ವಾಲಿದೆ ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಜೇಡನ ಸರೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಲ್ಲಿ. ಆ ದೊಡ್ಡ ಹಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೊಳೆ ಹೊಡೆದಿದೆ. ಅದರ ೯ ಕಡೆ ಒಂದು ಕರೀಬೆಕ್ಕಿನ ತಲೆ, ಮತ್ತೆ ಈ ಕಡೆ ಒಂದು ಗುಬೇ ತಲೆ—ಸಾಕೋ ಇನ್ನೂ ಬೇಕೋ ? ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕು ಮೀಯಾಂವ್ ಮೀಯಾಂವ್ ಎನ್ನುವ ಮಾಳಬೆಕ್ಕೊಂದು—ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಎನೇನೋ ಇದ್ದವು—ಆದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರ ಹಾಕಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಬಾಧೆ ಇಲ್ಲ ಬಿಡು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಎನಾಯಿತು ನೋಡೋಣ.

ಹುಡುಗ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಬಂದ. ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಸು ಕೂಲಿಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಮೊಸರು-ನಿಲುವು, ಬೆಣ್ಣೆ-ಡಬ್ಬಿ, ತುಪ್ಪದ ಕಂಚು, ಸಕ್ಕರೆ-ಶೀತೆ, ಬೆಲ್ಲದ ಗುಡಾಣ, ಹಿಟ್ಟಿನ ಮಡಿಕೆ, ರೊಟ್ಟೀ ಬುಟ್ಟೀ, ಕೋಡು ಬಳೆಸರ—ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಶೆಪಡುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ. ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಮಂಚ, ಕುರ್ಚಿ, ಬೆಂಚು, ಮಣಿ, ಎಲ್ಲ ಸರಿ—ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲ ತಾವು ತಾವಾಗಿಯೇ ಮಡಿಚಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಸರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ರುಮಾಲು, ಅಂಗಿ, ಲಂಗ ಶೀರೆ, ಟೋಪಿ, ಕುಪ್ಪಸ, ಶರಾಯಿ, ಪಂಚೆ, ಕಾಚೆ, ಕಶೆ, ಕಾಲುಚೀಲ ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದವು, ಆದರೆ ಯಾರವೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ?

—ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಡ, ಇನ್ನೂ ಹಸುಳೆ, ಹದರಿಕೂಂಡಾನು. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನೋಡೋಣ ಎನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು—

ಮನೆ ಹಾಗೆ ಇತ್ತಲ್ಲ—ಇನ್ನು ಮುದುಕಿ ಹೇಗೆ, ಹೇಳಲೋ—ಕೇಳು !

ಕೆಲಸ ಬೇಕಾದರೆ ಮಾಡುತ್ತೆ. ಬೇಡವೋ, ಓಸ ರಾತ್ರಿ ಹಾಗೇ

ಕೂತುಬಿಡುತ್ತೆ. ಈ ಘಳಿಗೆ ಜಾಣೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಘಳಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸಿ. ಮುದುಕಿ ಬೇಕು, ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಸಿಟ್ಟು ಬೇಡ. ಮನೆ ಬೇಕೆಂದರೆ ಆದರ ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಬೇಡ—ಇಂಥಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ? ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೆ? ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ನೋಡೋಣವೇ?

—‘ಬಾಪ್ಪ! ಬಾ ಮಗು! ಬಾ ಚಿಂತು! ಚಿಂತಾಮಣಿ! ಕೂತುಗೋ ಮೊದಲು, ಆಮೇಲೆ ಕೆಲಸ.’ ಎಂದಿತು ಮುದುಕಿ. ಹುಡುಗ ಹೆದರುತ್ತ, ಹೆದರುತ್ತ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಆದರೆ ಮುದುಕಿ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು, ತಲೆ ನೇವರಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದಳು. ತಿಂಡಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಊಟ ಹಾಕಿದಳು. ಆಂತು ಇಂತು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತೆಂದರೆ, ಈ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಯನ್ನ ಬಿಡದಷ್ಟು! ಮುದುಕಿಯ ಹೆದರಿಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟು!

ಹೀಗೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಮುದುಕಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತ್ತು. ಅಸಾಧ್ಯ ಕೋಪ, ಉರಿ ಉರಿ ಉಗ್ರ. ಆಗ ಮುದುಕಿ—ಚಿಂತಾಮಣಿ—ಎಂದು ಅರಚಿದಳು. ಮನೆಯೆಲ್ಲ ನಡುಗಿತು. ನಡುಗುತ್ತ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಬಂದನು. ‘ಹೋಗು ನಡಿ, ನಡೀ! ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀಯಾ?’ ಎಂದು ಕಿರುಚಿದಳು. ಆ ಮಾಟದ ಮುಕ್ಕಿ.

ಚಿಂತಾಮಣಿ:— ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ಅಜ್ಜೀ!

ಮುದುಕಿ:— ಹಸಿವೂ ಹಸಿವು! ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಮೀನನ್ನಾ ದರೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ಚಿಂತಾಮಣಿ:— ಹೇಗೆ? ಎಲ್ಲಿ?

ಮುದುಕಿ:— ತಗೋ ಆ ಗಾಳ! ಆ ಕೋಲು, ಆ ದಾರ. ನಡೀ ಹೊರಡೂ.

ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಬಿಕ್ಕಿನ ಬಾಯಿಂದ ದಾರದ ಉಂಡೆ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಗಾಳಕ್ಕೆ ರೊಟ್ಟಿ ಚುಚ್ಚಿ, ದಾರ ಎಸೆದು, ಕುಳಿತನು ಆಗ ಒಂದು ಮೀನು—ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ್ದು— ಒಂಗಾರದ ರೆಕ್ಕೆಯದು ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ತಂದು ಮುದುಕಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಮುದು

ಕಿಯು ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅವನ ಕೈಲಿಟ್ಟು, ತಪ್ಪಲೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾರಂದಳು.

ಚಿಂತಾಮಣಿ ಆ ಮೀನನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. ತಪ್ಪಲೆಗೆ ಬಿಸಿ ಮುಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಮೀನು ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ದೂರದಲ್ಲೇನೋ ಮರಳುವ ಶಬ್ದ. ಅದೇ ಕ್ರಮೇಣ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಶಬ್ದ—ಕಡೆಗೆ ಹಾಡು ಹೇಳುವಂತಿತ್ತು—ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿತ್ತು.

ಚಿಂತು ಆಲೈಸಿದ—

ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೀ
ಪುಟ್ಟ ಚಿಂತು ಕೇಳೋ
ಸುಟ್ಟು ಸುಡುತಿದೆಯೋ
ಕಟ್ಟಕುದಿ ಬಿಸಿಯೋ !

‘ ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ ಅದಕ್ಕೆ—ಬೇಯಲಿ ಮೀನು—ಎಂತ ಮುದುಕ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದಾಳಲ್ಲ ’—ಎಂದು ಕುಳಿತ. ಮತ್ತೆ ಅದೇ, ಮತ್ತೆ ಅದೇ. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕರುಣ ಒಂತು. ಕಾರಣ ಇದು—

ಕಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಕಟ್ಟೀ
ಪುಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಕೇಳೋ
ಕಟ್ಟ ಕುದಿ ಬಿಸಿಯೋ
ಸುಟ್ಟು ಸುಡುತಿದೆಯೋ !

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಇತ್ತು ಆ ಹಾಡು—

ಬಡಿಸೆಲೊ ಸನ್ನ
ಕೊಡುವೆನು ಹೂನ್ನ
ಜೀಗದ ಕೈಯ್ಯ
ಬಾ ದಮ್ಮೈಯ್ಯ !

ಈ ಸಾರಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಮುದುಕಿಯ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು, ಮೀನಿ, ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಸಹಾ ಬಂದಿತು—ಆಗ ಏನು ಮಾಡಿದ.

ತಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ಉರುಡಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಟನ್ ಟನ್ ಟನ್ ಫಣಣಣಣ ಎಂದು ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಜರ್ರೋ ಎಂದು ಬಿಸಿಸಿರು ಹರಿದುಹೋಯಿತು.

ಮೀಸು ತೇಲಿಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಕಾಲು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ್ದು ಬೀಗದ ಕೈ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಜೇಬಿನೊಳಗಿಟ್ಟನು. ಅಷ್ಟು ವೇಳೆಗೆ ಮಾಟದ ಮುಕ್ಕು ಕೈಬೀಸಿ ಕಾಲುಹಾರಿಸಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿತ್ತು? ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೃಕೂಟು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಂಥಾ ಚಿಂತು. 'ಉರುಟಿ ಹೋಯಿತಾ, ಬಿಡು. ಮೀನೂ ಹೋಯಿತೇನು? ಹೋಗಲಿಬಿಡು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹುಷಾರಾಗಿರು' — ಹೀಗೆಂದು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಈ ಬಾರಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟನು.

ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಮಾಟದ ಮುಕ್ಕಿಗೆ ರೇಗಿತ್ತು. ದಿನವೇನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲು ಹಬ್ಬಿತ್ತು, ಬಂಗಾರವಾಗಿ. ಹೂವೆಲ್ಲ ಅರಳಿದ್ದವು, ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಗಾಳಿ ತಣ್ಣಗೆ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು, ಸಡಗರವಾಗಿ. ಆದರೆ ಮಾಳಬೆಕ್ಕು ರೇಗಿತ್ತು, ಮಾಟದ ಮುದುಕಿ ಮುನಿದಿತ್ತು.

'ಹಸಿವೆ, ಹಸಿವೆ, ಹಸಿವೆ! ಹಸಿವೆ! ಹಸಿವೆ! ಹಸಿವೆ' ಅಂತ ಹೂರಳಾಡುತ್ತ ಇದ್ದಳು ಮುದುಕಿ,

'ಮೀಯಾಂವ್! ಮೀಯಾಂವ್! ಮೀಯಾಂವೂ! ಮೀಯಾಂವೂ! ಮೀಯಾಂವೂ ಉ ಉ,' ಎಂತ ಕಾಳಬೆಕ್ಕು ಅರಳುತ್ತ ಇತ್ತು.

ಚಿಂತು ಎದ್ದವನೆ ಮೊಕ ತೊಳೆದು, ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಜಳಕವಾಡಿ, ಅರಳಿ ಮರವನ್ನು ಬಲಗೊಂಡು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಬಂದನು. ಹೊಸಿಲು ದಾಟಿದ ಒಳಗ ಬಂದ, ನಡುವನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆ ವಿಪರೀತ ವೆಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಆ ಮುದುಕಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು- 'ಅಜ್ಜಿ! ಏನಾದರೂ ಬೇಯಿಸಲೇನು, ಕುದಿಸಲೇನು, ಕರೆಯಲೇನು, ಹುರಿಯಲೇನು? ಏನು ಬೇಕಜ್ಜೀ?'

ಚಿಂತಣ್ಣನ ಮಾತು ಕೇಳಿ- 'ಬಂದೆಯಾ! ಈಗಲೀಗ ಕೇಳಿತೇವ್ವ ನನ್ನ ಕೂಗು ಆ ಬಿಲ್ಲು ತಗೋ, ಆ ಬಾಣ ತಗೋ, ಕೂಗುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲ ಆ ಹಕ್ಕಿ ಅದನ್ನ ಹಿಡಿದು, ಕೊಂದು, ತಾರೈಯ್ಯಾ, ಚಿಂತುಮಣಿ, 'ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಚಿಂತಾಮಣಿ ಹೇಳಿದನು, 'ಆಯ್ಯೋ ಮುಕ್ಕವ್ವಾ! ಬಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಸೆಂದರೆ ಸಾಯುತ್ತೆ ಅದು. ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತೆ?' ಅದಕ್ಕೆ ಮುದುಕಿಯು ಬೆದರಿಕೆಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಕ್ಕು 'ಹಾ! ಹೌದು, ಕಂಡೆಯಾ! ಈ ಮಂತ್ರದ ಪಂಚರ ತಗೊ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೊತಿಸುರದ ಬುಡದಲ್ಲಿಡು.

ಹಕ್ಕಿ ಬಂದರೆ ಅದೇ ಅದಾಗಿ ಪಂಜರ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತೆ, ಹಕ್ಕಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತೆ. ಆಗ ಬಾಗಿಲು ಸರಕ್ಕನೆ ಮುಚ್ಚುತ್ತೆ. ಆಗ ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ?

ಚಿಂತು:- ಭರಭರನೆ, ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಮುದುಕಿ:- ಹಾಗಿರಬೇಕು ಚಿಂತಾಮಣೀ.

ಮಾಟದ ಮುದುಕಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಸಾಗಿತು ಹಕ್ಕಿ ಸಹ ಮನೆಗೆ ಬಂತು, ಮುದುಕಿ ಅದನ್ನ ಕಂಡವಳೇ ಹಿಡಿದು ಮಳಮಳ ಮರಳುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಬಾಂಡಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಳು

‘ಚಿಂತಾಮಣಿ! ಅದೋ ಆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹುರಿದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಗೊಂಡು ಬಾ. ತುಟಿ ಪಿಟಕ್ಕನ್ನ ಬಾರದು. ಏಕೆ, ಏನು, ಎತ್ತು ಎಂದೇನಾ ದರೂ ಕೇಳೀಯೋ ಹೇಗ ?’ ಎಂದು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು ಮಾಟಗಾರ್ತಿ.

‘ಇಲ್ಲ, ಏನೂ ಇಲ್ಲಜ್ಜಿ, ಹುರಿದೇ ತರುತ್ತೇನೆ, ಕರಿದೇ ತರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನಡಿಯಜ್ಜಿ—’ ಹೀಗಂದನು ಬಾಂಡಲೆಯ ಬಳಗ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು.

ಕಟ್ಟಾಣಿ ಹಕ್ಕಿ, ಪುಟ್ಟಾಣಿ ಪುಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿ, ಕಂಪು ಕಣ್ಣು, ನೀಲಿ ತಲೆ, ಹಳದಿ ಕೂಕ್ಕು, ಬಂಗಾರದ ಹೊಟ್ಟೆ, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಬೆನ್ನ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆ ಪುಕ್ಕ—ಇಂಥ ಹಕ್ಕಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ಏಳುತ್ತ ಬಾಯಿಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಾ ಇತ್ತು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಹಾಗೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ. ಮನಸ್ಸು ಮರುಗಿತು, ಹೃದಯ ಕೊರಗಿತು ಕಣ್ಣು ನೀರಾಡಿತು, ಮೈಯೆಲ್ಲ ನಡುಗಿತು. ಆಗಲೇಗ ಒಂದು ದನಿ ಬಂತು ಆ ದನಿ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು, ಉದ್ದವಾಯಿತು, ಕಡೆಗೆ ಅದೊಂದು ಹಾಡೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೀ

ಪುಟ್ಟ ಚಿಂತು ಕೇಳೋ

ಸುಟ್ಟು ಸಿಡಿಯುತಿದೆಯೋ

ಕಟ್ಟಿ ಕುದಿ ಬಿಸಿಯೋ !

ಸುಟ್ಟರೆ ಸುಡಲಿ. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ. ಶಿಕ್ಷೆ ಆಯಿತು ಆಗಲೆ—ಮೀನು ಬಿಟ್ಟು. ಅದರೂ ಹಾಗೇ ಜೇಬು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ. ಅದರಲ್ಲಿ ತುಲ್ಲ—ಆ ಬೀಗದಕ್ಕೆ—ಅದನ್ನು ಹಾಗೇ ತೆಗೆದುನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು

ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟು, ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಅದು ಯಾವ ಬೀಗದಕೈ ಹೇಳು ?
 ಆಗ ಮತ್ತೆ ದನಿ ಜೋರಾಯಿತು. ಬಾಂಡ್ಲೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಬಂದಂಥ ಆ
 ಪದ್ಯ ಕೇಳಪ್ಪ—

ಚಿಂ ಚಿಂ ಚಿಂ ಚಿಂತುಮಣೀ

ಚಿಂ ಚಿಂ ಚಿಂ ಚಿಂತುಮಣೀ

ಚಿಂತೆಯೇಕೊ

ಮುದ್ದುಗಿಣೀ

ಬೆಳ್ಳಿತಾರೆ

ಹಿಡೀ ಬಾ, ಹಿಡೀ ಬಾ !

ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆ

ತಗೋ ಬಾ, ತಗೋ ಬಾ !

ಬಿಡಿಸು ಮರೀ

ಉರೀ ಉರೀ

ಅರೀ ಅರೀ

ಉರೀ ಉರೀ

ಉರೀ ಉರೀ

ಉರೀ ಉರೀ

ಉರೀ ಉರೀ

ಹೀಗೆಂದು ದನಿ ಕುಗ್ಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ತಡಿಯಲಾರದೆ ಹೋದ ಚಿಂತಾ
 ಮಣಿ. ಹಲ್ಲುಮುಡಿಕಚ್ಚಿದ. ಮಾಟದ ಮುಕ್ಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳೆಲ್ಲ ಒತ್ತಿ
 ಚಟಚಟನೆ ಮುರಿದ. ಎದ್ದುಹೋದ. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಲು ಹಾಕಿ
 ಬಾಂಡ್ಲೆ ಉರುಡಿಸಿಬಿಟ್ಟ—ಫಸ್ಸೆಂತು, ಧಗ್ಗೆಂತು, ಪಟಪಟ ಎಂತು ! ಹಕ್ಕಿ
 ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಕೋಲು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಣಮಿಣ ಮಿನುಗುವ
 ತಾರಕ್ಕೆಯೊಂದಿತ್ತು.

ಆ ತಾರೆಯೇ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಾರೆ. ಅದು ಸರಕ್ಕೆಂದು ಅವನ ಜೇಬಿಗೆ
 ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮುದುಕಿ ಓಡಿಬಂದಳು.

ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಿದ್ದರು ? ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಚಿಂತಾಮಣಿ ಓಡಿಯೇ ಓಡಿದ. ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ಶರಗಿನ ಒಳಗೆ ಅವಿತ್ತುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಮಾಟದ ಮುಕ್ಕಿ ಬಂದೇಬಂದು ಚಿಂತುವನ್ನು ಆಗಿದೇಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಮೀನಿತ್ತಲ್ಲ ಮೀನು !.....

ಆ ಮೀನು ಆ ಬಿಸಿನೀರೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾದಿತ್ತು, ಒಂದು ಹಳ್ಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಮುದುಕಿ, ಆಗ ಆಕೆಯ ಕಾಲೆಲ್ಲ ಸುಡು ಸುಡು ಆಯಿತು—

ಆ ಹಕ್ಕಿ ಇತ್ತಲ್ಲ ಅದು, ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡವಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಕಾದೆ ಗ್ಲೆಯೆಲ್ಲ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಮುದುಕಿ ಸತ್ತೇಹೋಯಿತು..... ಹೋಗಲಿಬಿಡು

ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬೀಗದಕ್ಕೆ ಇತ್ತಲ್ಲವೆ ? ಅದು ಯಾವ ಬೀರು ಯಾವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಡದ್ದು ಕಾಣದ್ದೆಲ್ಲ ಜಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ವಜ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯ ಬಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳಿ—

ಇಷ್ಟೇ ಏನು ! ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ—ಆ ನಕ್ಷತ್ರ ಇತ್ತಲ್ಲ—ತಾರಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಾರೆ ! ಅದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಬೀಳು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಹಗಲು ಹಸಿವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಆ ಬೆಳ್ಳಿ ತಾರೆಯನ್ನು ಆವರಮ್ಮ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿದ ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು, 'ಚಿಚ್ಚಿಚ್ಚಿಂ' ಎಂದು ಮೂರು ಸಾರಿ ಹೇಳಿ, ಬಟ್ಟೆ ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆದರೆ ಸಾಕು—ಘಮಘಮ ಘಮಾಂತ, ತಿಂಡಿ-ತೀರ್ಥ, ಪಾಯಸ-ಪಳದ್ಯ, ತುಂಬಿತುಂಬಿ, ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೇ ತುಳುಕಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು—ಆಗ ಎಲ್ಲ ರಿಗೂ ಆನಂದ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟ

ಚಿಂತು ಅಪ್ಪ—'ಇವನು ಹೀಗಾಗಿ ಬೆಳಿತಾನೆಂತ ನಾ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಕಣೇ !'—ಎನ್ನುವರು.

ಚಿಂತು ಅಮ್ಮ—'ನಮ್ಮ ಚಿಂತಾಮಣಿ ! ಭಾಗ್ಯದ ಕಣಿ ! ಬಾಪ್ಪ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುತ್ತು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುವರು.

ಆದರೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ. ಮುತ್ತುಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸೇರದು. ಇಂಥಾ ರತ್ನದಂಥಾ ಹುಡುಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಾವನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೂ ಸಹ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಚಿಂತಾಮಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಡೋಣ.

ಪಠ್ಯಕ್ರಿ

ೞ

ೞ

ೞ

ೞ

ೞ

ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ತಲೆನೀಡಿತು; ' ಒಳಗೆ ಬಲು ಶೆಖೆ ' ಎಂದಿತು. ಆಕ್ಷಣ ಬಂದಿತು ಅಸಾಧ್ಯ ತಲೆನೋವು. ಸುಗ್ಗೀಕಾಲದ ಚಂದ್ರನು ನಗುತಲಿದ್ದನು ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಮೋಡಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಾಡಿ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಮಂಜಿನ ಗಾಳಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಡಿದಿಡಿದು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಂತು ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿಗೆ ತಲೆ ಕಾದು ಕಾದು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ' ಉರೀ, ಉರೀ !! ಎಂತ ಕೂಗಿತು.—ಶಿವಮೊಗ್ಗೆ ಊರಲ್ಲಿ !

ಈ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಅದರ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಊದುಗಡ್ಡೆ ತನ್ನ ಕೊಳವೆಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಮೈಸೂರಿಂದ ಬಂದ. ಕೇಳಿತು ಮೊರೆ. ' ಅಯ್ಯೋ! ಉರಿ! ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆ? ' ' ನಾನಿರುವೆನಲ್ಲ ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಊದುಬತ್ತಿ ಬಾಗುತ್ತ, ಒಳ ಕುತ ಬಂತು; ' ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಪಾಪ! ' ಎಂದು ತಲೆಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಬೆಂಕಿ ಆರಿಸಲು ಹೋಯಿತು. ಆದದ್ದೇನು? ಏನು ಮಾಡಿದಹಾಗಾಯಿತು? ಊದುಕಡ್ಡಿಯ ತಲೆಯೂ ಕೂಡ ಹತ್ತಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿತು ಹೊಗೆಗೆ ಹೊಗೆಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೊಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ವಾಸನೆ ಊದಣ್ಣನ ಕಂಪಿನ ಕರೆ ಕೇಳಿ ಗಾಳಿರಾಮ ಓಡಿಬಂದನು ನಿಂತು ನೋಡಿ, ಈ ಕಂಪಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಹರಡಿಬಿಟ್ಟನು.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಕಾಶವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದನು—ಯಾರೂಂತ? ಪರಾಕ್ರಮ. ಅವನು ಬಂದದ್ದು ಚೀನಾದೇಶದಿಂದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನು ಬೌದ್ಧಮತವನ್ನು ಹರಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು, ಈಗಲೀಗ, ಈ ಗದ್ದಲ ಕೇಳಿ ಬಂದನು. ವಿಮಾನ ಇಳಿದು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆ. ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿಯು ಇನ್ನೇನು ಉರಿದೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಊದುಬತ್ತಿಯು ಒಳಗೇ ನೋವು ತಿನ್ನುತಲಿತ್ತು. ತಡಿಯಲಾರದೆ ಪರಾಕ್ರಮ ಇಳಿದುಬಂದು, ಉದ್ದನೆ ನಾಲಿಗೆ ನೀಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಹೋದರೆ—ವಿನಾಗಬೇಕು! ಅದರ ನಾಲಿಗೆ ಸುರಸುರ ಹತ್ತಿಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟಿತು ಅಸಾಧ್ಯ ಉರಿಯು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಪರಾಕ್ರಮ ಹೊರಹೊರಳಿತು. ಊದಿನಕಡ್ಡಿಯು ಏನಾಯಿತು, ಏನಾಯಿತು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ' ಡಸ್ಟ್ ಡಸ್ಟ್ ಪರಾಂ ' ಎಂತ ಆಕಾಶ ಒಡೆಯುವಷ್ಟು ಸದ್ದಾಯಿತು. ಪರಾಕ್ರಮ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಡೆದು, ಉರಿದು, ಶೇದುಹೋಯಿತು. ಆಗಲೋ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಡುಗಿತು. ಸಮುದ್ರವು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು ಮೇಲೆಸೆದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಇಳಿದುಬಂದವು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಅಸಾಧ್ಯ ಬೆಳಕಾಯಿತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಣ್ಣು ಕೊಕ್ಕುರಿಸಿತು.

ಅತ್ತಲಾಗಿ, ವಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲಹತ್ತಿತು. ' ಇದೇನು ದೀವಾನ್ ಇ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ' ಎಂದು ಬಲೀಂದ್ರನು, ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಬಲಿಯು ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗುವನೆಂದು ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿದಕೂಡಲೆ

ಕೇದಿಗೆ, ಪಾರಿಜಾತ ಮೊದಲಾದ ಹೂಗಳು ಮೊದಲಿದ್ದು ಬಂದುವು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಳಕಿನ ಜತೆಗೆ ಈ ಹೂಗಳ ಪರಿಮಳ. ಬಲಿಯು ಎದ್ದು ಬಂದನು. (ಮಾಲಿಂಗಿ ಮಡುವಿನಿಂದ ಎದ್ದನೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು) ಅಂತು ಆ ಗದ್ದಲದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರೂ ಸಹ ಬಂದರು. ಚುಕ್ಕಿಗಳ ಬೆಳಕು, ಕುಸುಮಗಳ ಕಂಪು, ಬರುವವರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಸದ್ದು.....ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ಯಾರು ? ಪರಾಕ್ಷಿ ! ಪರಾಕ್ಷಿ !

ಬಲೀಂದ್ರನು ನಿಂತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.—
 'ನಾನಿದ್ದಾಗ ಇದ್ದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಈಗ ಇಲ್ಲ ! ಏನೋ ಭೂಮಿ ಎಂತಹೆಸರಿಗೆ ಇದೆ. ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಬೇಡವೆಂದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಹೊರಟುಹೋದೆ. ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಈ ಭೂಮಿಯ ವಾಂಛೆಯ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಬರಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಓಹೋ ! ಇನ್ನೇನು ಹೊರಡಲೇಬೇಕು. ಉದ್ದಿನಕಾಳು ಉರುಡಿತು. ' ಎಂದು ಬಲೀಂದ್ರನು ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ವಾಮನಾವತಾರಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟನು. ಗರುಡನ ಬೆನ್ನಿನಿಂದ ಇಳಿದನು. ಪರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು. ನೆರೆದಿದ್ದವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು—
 ' ಈತನೇ ನರಕಾಸುರನು. ನನ್ನಿಂದ ಮೊದಲೇ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಬಲೀಂದ್ರ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ತಾನೂ ಕೂಡ ಭೂಮಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ವರ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮರುಷವರುಷವೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮತಾವು, ಸುರಬತ್ತಿ, ಆಕಾಶ ಬಾಣ ಮೊದಲಾದವರು ಈತನ ಸೈನ್ಯದವರು. ಬಲಿಮಹಾರಾಯ ! ನೋಡಿದೆಯೆ, ನೀನಾಳುತಲಿದ್ದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು. ಈ ನರಮಂಡಲದವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಬಾ; ಪೂಜೆಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಹೊರಡೋಣ ' ಹೀಗೆಂದು ಹರಿಯು ಬಲಿಯೊಡನೆ ಧರೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು.

ಪಟಪರಾರ್ ಎಂತ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬುರ್ರೋ ಎಂದಹಾಗಾಯಿತು. ಶಾಮಿ ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದನು. ಖದ್ದರ ಶಾಲನ್ನು ತೆಗೆದನೆ

ದನು. ' ಯಾರೇ ಅದು ! ಶಾರಿಯೇನೆ ! ಅಬ್ಬಾ ! ಎಂಥಾ ಕನಸು. ಪಠ್ಯಾಕ್ಷೀ ಕನಸು ' ಎಂದು ಶಾರದೆಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಹೊರಗಡೆ ಮುಬ್ಬು ಮುಬ್ಬು, ಇನ್ನೂ ಬೆಳಗೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗಲೇ ಬಾಗಿಲು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರಕನನ್ನ ಇಟ್ಟಿದಾರೆ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ತೋರಣ. ಶಾರದೆ ಎಂದಳು ' ಶ್ಯಾಮೀ ! ನೀನೆರಕೊಳ್ಳಲ್ಲವೇನೋ ! ನೋಡು ನನಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮತಾವು, ಪಟಾಕಿ, ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿದಾನೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಹೊಸ ಲಂಗ. ಹಳದಿ ಖದ್ದರಿಂಗೂ, ಅದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚುಕ್ಕೆ ಚುಕ್ಕೆ ' ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೌರಾ ಬಂದಳು. ' ಒನ್ನಿ ಒನ್ನಿ ಆಜ್ಜೆ ಕರೀತಾಳೆ ಎರಕೊಂಡೋರಿಗೇ

ಕೆರಕನ ಸೊಡಲು

ನರಕನ ಪಿಂಡ

ನರಕನ ಪಿಂಡ—ನಿಂಗೇ

ಇಲ್ಲ. ನೀನ್ಯಾಕೆ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ' ಶ್ಯಾಮಿ ಎಂದ ' ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ....ಎರ ತಕ್ಕಿ ಹಿಂಚೆ. ಆದರೇನು ನನಗೊಂದು ಕನಸಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಾಕ್ಷಿ, ಬಲೀಂದ್ರ, ಅವತಾರ ಎಲ್ಲ ಇತ್ತು ' ಗೌರಾ ಕರಗಿಹೋದಳು. ' ಹೇಳೋಣ ' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಶಾಮಿ ಕಣ್ಣು ಕೊಕ್ಕುರಿಸಿ ' ಕೊಡೀ ಮತ್ತೆ ಪಟಾಕಿ, ಮತಾವು.....ನಿಮಗೇನು ಹಚ್ಚೋಕೆ ಬರುತ್ತೀಯೇ.... ಆಹಾ ! ಎಂಥಾ ಕನಸು, ಪಠ್ಯಾಕ್ಷಿ ಕನಸು '

ಶ್ಯಾಮಿಯು ಆ ಕನಸನ್ನು, ಆ ದಿನ

ಕಂಡಕಂಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದನು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗುವುದೇನು ಬಲೀಂದ್ರನ

ಕನಸು ? ಪಠ್ಯಾಕ್ಷಿ ಕನಸು ?

పుట్టణ్ణ! ఇదొందు కథే కన్నడ భాషేగే పుట్టక్క ఎనిసిరువ భాషేయొందిదే. అదు జేసుతుప్పద హాగే రుజియొగదే. అదు— తమిళు భాషే. ఆదరింద ఒందు కథేయన్ను ఆరిసిద్దేనే తమిళు యారాదరూ ఆడుత్త ఇద్దరే ఆల్పేసి కేళి నోడూ అదరల్లి కన్నడ మాతు బహళ ఇరువవోరే ఇల్లవోరే! ఇద్దరే సిన్నల్లిరువ పుట్ట వుస. క దల్ల బరేదిట్టుకొ

వరప్రయర—ఒదువేరలి—ఎంబుదే ఈ కథేయ జేసరు.

ఆవ్వేయారు ఎంబువరు హాడు ఒరేవుదరల్లి ఒహళ జేసరు.వాసి. ఆవ్వేయారు హంగసరు. గండసిగే కపి ఎందు హసరాదరే, హంగసరిగే ఎనేన్నవరు?—యారన్నా దరూ కేళి తిళిదుకూ ఆవ్వేయార జేసరు ఎల్లొల్లియూ డరడితు. ఒండు దిన ఆ ఖొరిన రాజను ఆవ్వేయారన్ను ఆరమనేగే కరేయకళిసిదను మేనద ఒళగ కుళితుకొండు ఆవ్వే-యారు ఆరమనేగే కుడెదరు.

ఆరమనేయల్లి శ్రీవ.ంతరు ఒహళ జన ఒందిద్దరు. అవరేల్లి ధళ ధళిసువ బట్టిగళన్నూ ఒడవేగళన్నూ హాకికొండు ఒందిద్దరు. ఆవ్వే-యారు సాదా నిలలి సిరే శుట్టు ఒందిద్దరు ఆవ్వేయారిగే యారిగూ ఇల్లద ముర్యాదే ఆయితు—రాణేయవరు మగువన్ను తుదు ఆవ్వే-యార ముందే డిడిదరు మరేతేచిట్టి! ఎనన్యాయ? నినగే జేళలేరే ఇల్ల! సిట్టాగనీడ పుట్టణ్ణ! ఆ దిన ఆరసన పుట్టాణి కూసన్ను తొట్టలిగే ఇడువ సంభ్రమ—నామకరణ! ఆగ ఆ మగువన్ను నోడి ఆవ్వేయారు, 'వరప్రయర' 'వరప్రయర', 'వరప్రయర!' డిగే మూరు బారి జేళి ఆరతి తట్టియల్లి బిరళు అద్దిదరు. మగు విగే తిలశ ఇట్టరు. ఇన్నొండు సారి బిరళు అద్దిదరు. కుంకుమద నిరినల్లి ఆరమనేయ గొడెయ మేలె 'వరప్రయర' ఎందు బరేదరు. మేనదల్లి కుళితు జొరటిరే జొరెదరు.

'వరప్రయర' 'రాణి'యు రాజన ముఖవన్ను నోడిదళు.

‘ವರಪ್ಪಯರ!’ ದಾಸಿಯರು ನೆರೆದ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದರು. ‘ವರಪ್ಪಯರ!’ ಎಂಥಾ ಅಶೀರ್ವಾದ! ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ‘ವರಪ್ಪಯರ!’ ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕಿದರು ಅಯ್ಯೋ! ಹೆಣ್ಣೇ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆಯೆ? ಬೇರೆ ಏನೆನೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಇದೆಂಥ ಅಶೀರ್ವಾದ? ‘ವರಪ್ಪಯರ’—ಎಂದರೆ ‘ಬದು ಬೆಳೆಯಲಿ!’ ಎಂದರ್ಥ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ರಾಜನ ಕೂಸಿಗೂ ಬದು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೂ ನೆಂಟೀನು ಅಂಟೀನು? ಯಾರು ಒಲ್ಲರು? ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇದೇ ಮಾತು ಸರಿ! ನಾಳೆ ಅವೈಯಾರ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ ರಾಜ!’ ಹೀಗೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಭಯವಿಟ್ಟರು.

ಮಾರನೇ ದಿನ ಸೂರ್ಯನೂ ಬಲು ರೇಗಿ ಕಂಪಾಗಿದ್ದನು. ಹಕ್ಕಿ ಗಳೆಲ್ಲ ಕೂದಾಡಿ ಗದ್ದಲಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಕೋಳಿಗಳಿಗಂತೂ ಸಿದ್ಧಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ‘ವರಪ್ಪಯರ! ವರಪ್ಪಯರ!’

ಅರಮನೆಯಿಂದ ಮೇನೆ ಬಂತು ಅವೈಯಾರು ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು ಅರಸನು ಮೌನ! ಮಂತ್ರಿ ಸಿಶ್ಯಬ್ಧ! ಸೇನಾಪತಿಯು ಎದ್ದು ಕತ್ತಿ ಹೀದನು. ಧಳ ಧಳ ಬೆಳಕಾಯಿತು. ಸಭೆಯೆಲ್ಲ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು—‘ಅವೈಯಾರ!’ ಅರಸರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಿರಾ!’

‘ನೋಡಿದೆ! ನನ್ನ ಹರಕೆಯ ಫಲ!’

‘ಏನದು? ಹರಕೆ!’

‘ವರಪ್ಪಯರ!’

‘ಹಾಗೆಂದರೇನು?’ ಎಂದು ಸೇನಾಪತಿಯು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಝಳಪಿಸಿದನು. ‘ಅದರರ್ಥ!’ ಹೀಗೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ಎದ್ದು ಕೂಗಿದನು ‘ಅದೇ! ನಾವು ಕೇಳುವುದು!’ ಎಂದೆದ್ದರು ಪಂಡಿತರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ.

‘ಹಾಗೆಂದರೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀನೆ, ಮಂತ್ರಿಯೆ! ಲಾಲಿಸಬೇಕು! ಸೇನಾಪತಿಯೇ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಯಲ್ಲಿಡು. ಮಂತ್ರಿಯೆ ಮಂಡಿಸು. ಪಂಡಿತರೇ ಲಾಲಿಸಿರಿ.’ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಅವೈಯಾರು ಹರಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿದರು.

‘ ವರಪ್ಪಯರ	ನೀರುಯರಂ
ನೀರುಯರ	ನೆಲ್ಲುಯರಂ
ನೆಲ್ಲುಯರ	ಕುಡಿಉಯರುಂ
ಕುಡಿಉಯರ	ಕೋಲುಯರುಂ
ಕೋಲುಯರ	ಕೋನುಯರುಂ ’

[ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲವೆ ನೋಡು. ವರಪ್ಪ (ಬದು, ಗೆದ್ದೆಯ ಬದು); ಉಯರು (ಎಳು, ಹೆಚ್ಚು); ಕುಡಿ (ಜನ, ಪ್ರಜೆ); ಕೋಲು (ರಾಜನ ಕೋಲು, ರಾಜದಂಡ); ಕೋ (ಕೋನು=ರಾಜನು)— ಅರ್ಥವಾಯಿತೇನು ? ಇದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನವರಿಗೆ ಹೇಳು, ಹೇಳಿಕೊಡು.]

ಬದುವೇರೆ	ನೀರೇರುಂ
ನೀರೇರೆ	ನೆಲ್ಲೇರುಂ
ನೆಲ್ಲೇರೆ	ಕುಳವೇರುಂ
ಕುಳವೇರೆ	ಕೋಲೇರುಂ
ಕೋಲೇರೆ	ಅರಸೇರುಂ

ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ದಿಂಡಿಗೆ ಬದು ಅಥವಾ ವರಪ್ಪ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ವರಪ್ಪ ಎರಲು ನೀರು ಎರಿ ನೆಲ್ಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆಲ್ಲು ಬೆಳೆದರೆ ಕುಳ ಎಂದರೆ ರೈತನು ಹಣವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಣವಂತರಾದ ಕುಳಗಳು ರಾಜನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗದ್ದೆಯ ಬದುವೇರಲಿ ಎಂದು ಅವೈಯಾರು ಹರಸಿದ್ದರು. ಹೊಲದಿಂದ ಪ್ರಜೆ! ಪ್ರಜೆಯಿಂದ ರಾಜ! ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಹರಕೆಯು ಬೇಕಾಗಿದ್ದೀತು—ರಾಜನ ಮಗುವಿಗೆ—ಹರಕೆ ?

ರಾಜನು ಎದ್ದು ನಿಂತನು. ಕೊರಳಿಂದ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದನು. ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಇಳಿದು ಬಂದನು. ಅವೈಯಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದನು. ಹಾರವನ್ನು ಕೈಲಿಟ್ಟನು. ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾಪತಿ, ಕವಿಗಳು, ಪಂಡಿತರು ಎಲ್ಲರೂ ‘ ವರಪ್ಪಯರ ’ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವೈಯಾರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನೆಮಸ್ಕಾರಗಳ ಸುರಿಮಳೆ. ಮರೆಯಬೇಡ—‘ ವರಪ್ಪಯರ ! ’

ಗುಣ

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲ. ಆಗ ಒಂದಾನೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ
ನೊಬ್ಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತ ಇದ್ದನು. ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ
ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಆ ಅರಸುಮಗಳಿಗೊ ಒಲು ಉಪ
ಚಾರ. ರಾಜನೋ ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿಸಲೊಲ್ಲ. ಹೀಗೇ ಬೆಳೆದಳು ಆ ಕುಮಾರಿ.
ಪ್ರಸಂಚದ ಒಳ್ಳೆಯ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವಳಿಗೇ ಮೀಸಲಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.
ಹೂವಿನ ಎಣ್ಣೆ ಅವಳಿಗೆ, ಜೇನಿನ ತುಪ್ಪ ಅವಳಿಗೆ, ಖರ್ಜೂರ ಬದಾಮಿ ಅವ-

ಳಿಗೆ, ಅಡುವ ನವಿಲು ಅವಳಿಗೆ, ಮಾತಾಡುವ ಗಿಣಿ ಅವಳಿಗೆ. ಅವಳೋ ಅರಸುಕುಮಾರಿ ಹೀಗಾಗಿ ಒಹು ಸುಂದರಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಳು.

ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಆ ಅರಸು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ರಾಜರನ್ನೂ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೂ ಕರೆಸಿದನು. ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿಸಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಕರೆಸಿ ಕುಣಿತ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಅಂಥ ಸುಂದರ ಹಣ್ಣು ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿಯಾಳೆ? ಅವಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನುಷ್ಯಳೇ? ಅವಳು ನಮ್ಮಂತೆ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಾಳೆಯೇ? ಹೀಗೆಯೇ ನಮ್ಮಂತೆ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಳೆ? ಇಂತೆಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬಲು ಮಂದಿ ನೆರೆದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳ ದನಿ ಕೇಳಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರಾದರು! ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮೂಕರಾದರು! ಮತ್ತು ರೂಪ ನೋಡಿ ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸಡದುದುಬಿಟ್ಟರು.

ಇಂಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಚಾತುರ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಅದೇನು? ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಗಡ್ಡದ ಜೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಮಾತ್ರ ಆ ಅರಸಿನ ಮಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಕ್ಕು ನಲಿಯಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತೂ ಆ ಕಡೆ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ! ಅರಸು ಕುಮಾರಿ ಹಾಗೇ ನೋಡಿ ಬಿಡಗಾದಳು. ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನ ಕಳಕೊಂಡವಳಂತೆ ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟಳು.

‘ಅಪ್ಪಾಜೀ! ನನ್ನ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯ ಯಾತಕ್ಕಾಗಿದ್ದೀತು? ಅಪ್ಪಾಜೀ! ಆ ಜೋಗಿ ನನಗೆ ತಲೆಬಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ನಾನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತಿರುಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಅಪ್ಪಾಜೀ, ನಾನು ಮುಂದೆ ರಾಣಿಯಾಗುವುದು ತಾನೇ ಹೇಗೆ?’

ಹೀಗೆ ಆ ರೂಪವತಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಜೋಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನು?—
‘ಸುಮ್ಮನೆ ಅತ್ತರೇನು ಬಂತು. ನಾನೆಂದೆಂದೂ ಬರೀ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ತಲೆ ಬಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು ಮಾತು!’

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆತ ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟೇ ಹೋದನು.

ಆದಿನವೇ ಆ ಅರಸು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬರಮಾಡಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಹಾಗಾದರೆ ರಾಣಿಯಾಗುವ ಅರಸು ಕುಮಾರಿಗೆ ಲಾವಣ್ಯವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನಿರಬೇಕು? ಕಡೆಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.—
, ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ವಿದ್ಯೆ ಇರಬೇಕು! ’

ಸರಿ, ಮಾರನೆ ದಿನದಿಂದ ವಾರ ಪ್ರವಚನಗಳಿಗೆ ಆರಂಭವೇ. ಪಂಡಿ-
ತರುಗಳ ಸಮಾರಂಭ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ದೃಢಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ನಿಂತು
ಬಿಟ್ಟಳು. ಆಹಾರ ಸಿದ್ಧ ತೊರೆದಳು. ವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ಆತರ ಅಷ್ಟು!

ದೇಶ ದೇಶಾಂತರದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೆಲ್ಲ ಬಂದು ಓದಿಸಿ, ಕಲಿಸಿ, ಬರೆಸಿ
ದರು ಯಾವ ಯಾವದೋ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಲಿತಾಯ್ತು. ಸಂಸ್ಕೃತ
ಗೀಪಾಠ ಗಣಿತ ನೀರು ಕುಡಿದಂತೆ. ವ್ಯಾಕರಣ ಲೀಲಾಜಾಲ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ
ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸತ್ಯ. ಕಾವ್ಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸರಿ! ಹೀಗೇ ಎಲ್ಲವೂ ಅರಿ
ವಾಯ್ತು.

ಆರಸು ಮತ್ತೆ ಚಪ್ಪರ ಜಿಗಿಸಿ, ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿದನು.
ಬಹು ಜನರು ಬಂದರು ಎಲ್ಲರೂ ಮನಸೋತರು—ಆ ವಾಕ್‌ಸರಣಿ, ಆ
ಅಲಂಕಾರ, ಆ ಮಾತಿನ ಮೈಖರಿ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಚಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು.
ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರು—ಕಪಿಲ, ಕಣಾದ, ಚರಕ, ಮಾಘ, ಮೃತ್ರೇಯಿ
ಇವರೆಲ್ಲರ ಒಟ್ಟು ಅವತಾರವೇ ಈ ರಾಜಕುಮಾರಿ! ಸರಿ ಇಂಥಾ ರಾಣಿ
ಇನ್ನೆಲ್ಲರೂವಳು?—ಹೀಗಲ್ಲ ಜನರೆಂದಾಗ, ಆ ರಾಣಿಯಾಗುವ ಹುಡುಗಿ
ಸುತ್ತ ನೋಡಿದಳು.

‘ಅವ್ವಾಜೇ, ಆ ಗಡ್ಡದ ಜೋಗಿ ಎಲ್ಲಿ? ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರ
ಬಹುದು—ಕರಸು ಈಗ! ಇನ್ನಾದರೂ ತಲೆ ಬಾಗುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ
ಕೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸರಸ್ವತಿ ಎನ್ನು
ವರು. ಆತನದೇನು ಬಿಸಾತು? ಆದರೂ, ಕರೆಸು; ಬಂದು ನಿಂತು ತಲೆಬಾಗಿ,
ನಾಚಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬರಗಲಿ!’

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜನರೆಲ್ಲ ಗುಸುಗುಟ್ಟಿದರು. ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗೊ
ಅದೇ ಗಡ್ಡದ ಜೋಗಿ! ಎದುರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಬಂದನು. ನಿಂತನು—‘ರಾಜ
ಕುಮಾರಿ ಯಾರು? ನಮ್ಮ ಶಾಂತಿ-ನಾಡಿಗಿಲ್ಲ ರಾಣಿಯಾಗುವ ಹೆಮ್ಮೆ
ಯಾರದ್ದು! ಎಲ್ಲಿರುವಳಾಕೆ?’—ಎಂದು ಜಿಗಿಸಿ ಕೇಳಿ ನಿಂತನು

ಆಗ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು—‘ಅವ್ವಾಜೇ, ಯಾಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೀರಿ?
ಕರೆಸಿರಿ ಹೊಗಳು-ಭಟ್ಟರನ್ನು ಕರೆಸಿರಿ ಪಂಡಿತರನ್ನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ
ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯ ಗರ್ವವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹೇಳಲಿ! ಆಗ ಆತ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಲೇ

ಬೇಕು—' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ಕಂಡು ಪಂಡಿತರ ಮಾತು ಜೋರಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಹೊಗಳು-ಭಟ್ಟರ ಕೂಗು ಜೋರಾಯಿತು.

ಆ ಜೋಗಿಯು ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡದೆ, ತಲೆಯನ್ನೂ ಬಾಗಿಸದೆ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು: ' ಇಷ್ಟೇನೇ, ಆಗ ಲಾವಣ್ಯದ ಹೆಮ್ಮೆ ! ಈಗ ವಿದ್ಯೆಯ ಗರ್ವ ! ಭೇ ! '

ಮತ್ತೆ ಆ ಜೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದಳು. ಅರಮನೆಯ ದಾಸದಾಸಿಯರು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟರು.

ಈ ಬಾರಿಗೆ ರಾಜನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲು ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೈಸಡುಕ ಹತ್ತಿತು. ಹೊಗಳು-ಭಟ್ಟರು ದಾರಿಬಿಟ್ಟರು. ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಎಂದಿನಂತೆ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದುಬಿಟ್ಟಳು ತಿಂಡಿಯ ಮೇಲಣ ಆಶೆ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು ವಿದ್ಯೆಯ ಮೇಲಣ ಹಂಬಲ ಸಹ ಮಾಯವಾಯಿತು.

ಒಡನಾಡಿ:- ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಇದೊ ಸುಗಂಧಲೇಪನ.

ಕುಮಾರಿ:- ಆಕಡೆ ತೆಗೆದಿಡು.

ಪರಿಚಾರಕೆ:- ಯುವರಾಣಿ, ಇದೊ ಚೀನೀ ಚೀನಾಂಬರ.

ರಾಜಕುಮಾರಿ:- ನಾನು ಉಟ್ಟಿರುವ ಈ ಬಿಳಿ ಸೀರೆಯೇ ಸಾಕು. ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಅರಿವೆ ನನಗಲ್ಲ.

ರಾಜ:- ಮುದ್ದು ಮಗಳೇ ! ಇಲ್ಲಿನೇ ಸವಿಯೂಟದ ರಸಕವಳಗಳು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ:- ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಅವನ್ನು ತರಬೇಡಿರಿ ಅಪ್ಪಾಜೀ ! ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಡ ಜನರೆಲ್ಲ ಅದೇನು ತಿನ್ನುವರೋ ಆ ಅಂಬಲಿಯನ್ನಿಷ್ಟು ತಂದು ಕೊಡಿರಿ.

ರಾಜ:- ಪಟ್ಟದ ಮಗಳೇ ! ನೆರೆ ರಾಜರ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಬಂದು ಕಾದಿರುವರು. ಅವರೊಡನೆ ಆಟವಾಡಲು ಎದ್ದು ಬಾ.

ರಾಜಕುಮಾರಿ:- ಇಲ್ಲ. ಬರಲೊಲ್ಲೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗಡ ಆಟವಾಡಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟ. ಅವರೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ, ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿರಿ !

ಹೀಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ವಿಚಾರಪರಳಾಗಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ, ತನ್ನ ನಾಡಿನ ಉಡಿಗೆ, ತೊಡಿಗೆ, ಆಹಾರ, ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತ ಬಂದಳು. ತಬ್ಬಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆ ಮರ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾನೇ ತಾಯಿಯಾದಳು. ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ವೈದ್ಯಳಾದಳು. ಗತಿಯಿಲ್ಲದವರಿಗೆಲ್ಲ ತಾನೇ ದಿಕ್ಕಾದಳು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಸೇವೆಯೇ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆ ಸೇವೆಯ ಫಲವೇ ತನಗೆ ಪುಣ್ಯ. ಅವರ ತೃಪ್ತಿಯೇ ತನಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಕುಮಾರಿಯು ಬೆಳೆದಳು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ರಾಜನು ಬಿಳಿಗೂದಲನ್ನು ಪಡೆದನು. ಕೈಕಾಲು ತ್ರಾಣ ತಪ್ಪುತ್ತ ಬಂದವು ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದರೂ ಯಾವ ರಾಜನನ್ನೂ ಸಹ ಮದುವೆಯಾಗಳು ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಂತೆ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಾದರೂ ಹತ್ತು ವಲ್ಲಳು.

ಜನರೆಂದರು: ' ಆ ಜೋಗಿಗಾಗಿ ಕಾದಿದಾಳೆ ರಾಜಕುಮಾರಿ. ಆತನು ಬಂದು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೊಗಳಿದರೆ, ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾದೀತು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಾಳು ಸೇರವಾದೀತು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನು ಆ ಜೋಗಿ ? ಯಾಕ ಬರವಲ್ಲ ! '

ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಜೋಗಿ ಬಂದನು. ಊರವರು ಮತ್ತು ನಾಡವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿದರು ವೃದ್ಧನಾದ ರಾಜನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ತಂದೆಯ ಕಾಲೊತ್ತುತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಸಭೆಯು ತುಂಬಿಬಂದಿತ್ತು.

ಆ ಜೋಗಿಯು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆತನೇ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದನು ಹೀಗೆಂದು: ' ರಾಜಕುಮಾರೀ, ನೀನೀಗ ನಿಜವಾದ ಮಗಳು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ರಾಜನಿಗೆ ! ರಾಜಪುತ್ರಿ, ನೀನೀಗ ನಿಜವಾದ ನಾಡತಾಯಿ ! ಇದೊ ಈಗ, ಈ ದಿನ ಈ ಸಭೆಯ ಎದುರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯೆಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಕಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆ ! ಇದೊ ಮತ್ತೆ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! '

ಆ ಮಾತೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಮೌನದಿಂದ ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದಳು. ತಂದೆಯ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗುಳು-ಸಗೆ ಬೀರಿದಳು. ಆಗ ಆ ವೃದ್ಧನಾದ ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು ' ಎಲೈ, ನೀನಾರು ? ಜೋಗಿಯೋ ?

ಅಥವಾ ವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಗುಪ್ತಚಾರನೊ? ಈಗಲಾದರೂ ಹೇಳು. ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಮಗಳು ನಿಜವಾದ ರಾಜಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಳಯ್ಯಾ! ನೀನೇ ಅವಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಗುರು ! ’

ಆಗ ಆ ಜೋಗಿಯು ತನ್ನ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ಹೀಗೆಂದನು: ‘ಎಲೈ ರಾಜನೆ, ನಾನೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯು ನಿಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಅತಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಾಂತಿನಾಡಿಗೆ ನಾನೇ ಮಂತ್ರಿಯು. ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ರಾಜಮಾತೆಯವರು ಇದೋ ಈ ಜವಾಹರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿರಿ. ’

ಜವಾಹರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯು ಬಹು ದೊಡ್ಡದು, ಬಹು ಸುಂದರ. ಅದರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೆ ತೆರೆದಳು. ಆಗ ಅದರೊಳಗಿ ನಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಕಾಂತಿನಾಡಿನ ರಾಜನೇ ಎದ್ದು ನಿಂತು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟನು. ಏನು ಕೋಲಾಹಲ !

ಅಂತು, ಎರಡು ನಾಡೂ ಒಂದಾದವು, ಕಾಂತಿನಾಡು ಶಾಂತಿನಾಡು !

ಆಗ ಮಂತ್ರಿ ಹೇಳಿದನು ಹೀಗೆಂದು :

ತನ್ನ ರೂಪಿನಿಂದ,

ಬಣ್ಣ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ,

ದೊಡ್ಡವರಾದವರಿಲ್ಲ,

ದೊಡ್ಡವರಾಗುವರಿಲ್ಲ !

ಒಳ್ಳೆ ಗುಣದಿಂದ,

ಒಳ್ಳೆ ಕಾರ್ಯದಿಂದ,

ದೊಡ್ಡವರಾದವರಿಲ್ಲ,

ದೊಡ್ಡವರಾಗುವರಿಲ್ಲ !

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ—ಗುಣ ಮುಖ್ಯ ! ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳ ಹುಡುಕುವೆವು. ಹಾಗೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವೆವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಏನನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು ? ನೀವೇ ಹೇಳಿಬಿಡಿರಿ !

ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದರು ?

~ ~ ~

ರಹೀಂ:—ಏಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದೀಯ ಗುಲಾಬಿ? ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಮಲಗಿ ದ್ದಾರೆಯೆ ?

ಗುಲಾಬಿ:—ಏನು ವಿಚಾರ ? ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿ, ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರಹೀಂ:—ಒಳ್ಳೆ ಕನಸು ! ಗುಲಾಬೀ, ಕನಸು !

ಗುಲಾಬಿ:—ಅದೇನು ಹೇಳಿರಿ ! ಏನು ಕನಸು ? ಒಳ್ಳೆಯ ಕನಸಾದ ದಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಂತೆ ! ಕನಸೇನು ?

ರಹೀಂ:—ಆಣ್ಣ ಕರೀಮನ ಮನೆಗೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೂ ನಡುವೆ ಕಲೀಫರು ಬಂದು ನಿಂತು ಮಸೀದಿ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಎಂಥಾ ಬಂಗಾರದಂಥ ಕನಸು !

ಗುಲಾಬಿ:—ಆಹಾ ! ಏನು ಕನಸು ! ನಾನು ಇದ್ದೆನೆ ಅಲ್ಲಿ ? ನಿಮ್ಮ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ?

ರಹೀಂ:—ನೀನಿದ್ದಂತೆ ನೆನಪಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಕೇಳು. ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜು ಮಾಡಲು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಷ್ಟೋ ಜಾರಿ ಜನರು ಕೂಡಿ ಬೇಡಿ ಮನೆಗೆ ನಡೆದರು ಇನ್ನೂ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ...

ಗುಲಾಬಿ:—ಹಾಗಾದರೆ ಹೋಗಿ....

ರಹೀಂ:—ಎಲ್ಲ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೆನಲ್ಲವೆ ? ಹಾಗಾದರೂ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ 'ಆಮೀನ್ ! ಆಮೀನ್ ! ಆಮೀನ್ !'

ಗುಲಾಬಿ:—ಎಂಥಾ ಕನಸು !

ರಹೀಂ—ಈ ದಿನ ಏನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗುಲಾಬಿ—ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ ? ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬೆಳಗಾಗಬೇಡವೆ ?

ಇಲ್ಲ, ಬೆಳಗಾಗಬೇಕಾದುದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಆಗಲೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ರಹೀಂಸಾಹೇಬನ ಅಣ್ಣನೇ ಕರೀಂಸಾಹೇಬ ಆತನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗಳು, ಮಗ, ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಸರಿ, ಇಂದೇ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು. ಅದೂ ಸಹ ಕರೀಂಸಾಹೇಬನ ಸರವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಗುಲಾಬಿ —ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಕರೀಂಸಾಹೇಬರು ಮುದುಕರಾಗುತ್ತ ಬಂದರು. ಕೈಲಿ ಸಾಗದೋ ಏನೋ !

ರಹೀಂ—ಹೌದು; ನೋಡು ಹೊಲದ ಕೆಲಸವೂ ಸಹ ಕೈಲಿ ಸಾಗದು. ಬಾರಣ್ಣ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದು ಬಿಡು ಎಂದರೆ ಬರುವಲ್ಲ.

ಗುಲಾಬಿ.—ಆವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಆದೀತು ?

ರಹೀಂ.—ನಾನು ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟಾದರೂ ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೋಣವೆ ?

ಗುಲಾಬಿ—ಕೊಡಿರಿ ಪಾಪ. ಆದರೆ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆ ?

ರಹೀಂ—ಕೊಡುವ ವಿಧಾನ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನೇ ಈಗ ಬೆಳಗಾಗುವ ಮುನ್ನ ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅದು ಒಹಳ ಗುಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಗುಲಾಬಿ ಬೀಬಿಗೆ ಸಹ ಸರಿಯೆಂದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಸರಿ ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದನು.

ಗುಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರವಷ್ಟೆ. ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ನಾನು ಈಗ ಹೇಳಬಾರದು. ಆಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಗಬಹುದೋ ?

ಏನು ಆಗದೇನು ಹಟಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೇನು ಗತಿ. ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿರಿ; ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇತ್ತ ಕರೀಂಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಕನಸಾಯಿತು. ತಮ್ಮನಾದ ರಹೀಂ ಸಾಹೇಬನ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಯಿಲ್ಲ ಹಸಿವು ಹಸಿವೆಂದು ಆಳುತ್ತ ಅರಚುತ್ತ

ಇದ್ದಾರೆ. ರಹೀಂಸಾಹೇಬನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಧಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದನು. ಕರೀಮನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಇನ್ನೂ ಬೆಳ್ಳಿಚಿಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕರೀಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದನು. ಚಾಪೆ ಹಾಸಿದನು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು ಮಂಡಿಯೂರಿದನು ಹೀಗೆ ಬೇಡಿದನು : 'ಖುದಾ ! ನೀಸಿಲ್ಲದ ಜಾಗವಿಲ್ಲ; ನೀನರಿಯದ ಎಷಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸಾಯಿತು ನನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬರದೇ ಇರಲಿ ತಂದೆ ! ಆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು ಆಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಲಾರೆ ನನ್ನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ತೆನೆ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಈ ವರ್ಷ ಖರ್ಜೂರದ ಫಸಲು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಬಂದಿದೆ ಮನೆಗೆ ತಪ್ಪುವಾಡ ಬಿಟ್ಟಿನೋ ಎನೋ ಕಾಣೆನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೊಲವನ್ನೂ ಖೇಜೂರ ವನವನ್ನೂ ನಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿನೋ ಎನೋ ಕಾಣೆನು. ಏನು ಮಾಡಲಿ ಈಗ ? ನಾನೇನು ಕೊಡಹೋದರೂ ಆತನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಭು, ನನ್ನ ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರೆದುರು ಕೊಡಹೋದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಆ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ರಹೀಂ ಸಾಹೇಬ ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿತ್ಯ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಹೊರೆ ತೆನೆಯನ್ನೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ರಹೀಮನ ರಾಶಿಗೆ ಸೇರಿ-ಬರುತ್ತೇನೆ ಇದೋ ಖುದಾ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಮಡಗಿದೆ ನೆನೆ ನಡೆಸಿಕೊಡು. ಆ ಮಕ್ಕಳು ಹಸಿದು ಅರಚುವ ಕನಸು ಮತ್ತೆ ಆಗದಿರಲಿ ತಂದೆ ! ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಡು.'

ಕರೀಮಣ್ಣನು ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ತೆನೆಮೆದೆಯನ್ನು ಅರ್ಧ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮಾಡೋಣವೆಂದನು ಆದರೆ ಆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ಕೆಲಸ. ಈಗ ಒಂದು ಹೊರೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಗೊಂದಿಯ ತೆನೆಗಳನ್ನು ರಾಶಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಮೆದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಿವಡು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದು ಬಲು ಭಾರವಾಗಿತ್ತು. ಸರಿ ಕಾಳು ತುಂಬಿರುವ ದೊಡ್ಡ ತೆನೆಗಳುಳ್ಳ ಈ ಹೊರೆಯೇ ಲೇಸು. ಹೀಗೆಂದು ಹೊರಲಾರದೆ ಆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದನು. ರಹೀಂ ಸಾಹೇಬನ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲುಕಡೆಗೆ ಹೋದನು. ಬೇಲಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ

ನಡೆದನು. ಬಾಗಿಲು ಬಿಚ್ಚಿದನು. ಒಳಗೆ ಹೋದನು. ಮೆದೆ ಭರ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಸಿವಡಿಗೇ ಜಾಗವಿತ್ತು. ತಾನು ತಂದ ಗೋದಿ ತೆನೆಯ ಸಿವಡನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇಟ್ಟು 'ಖುದಾ, ನಿನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಲಿ' ಎಂದು ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿದನು. ಅದರ ವಾಪಸು ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಮುಳ್ಳು-ಬಾಗಿಲು ಎಳೆದು ಹಾಕುವಾಗ ಒಂದು ಮುಳ್ಳು ಕಾಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿತು. ಅದೇನು ಮಾಡೀತು ಮುಕ್ಕ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಮಲಗಿದನು.

ಹೀಗೇ ಇತ್ತ ರಹೀಮ, ಅತ್ತ ಕರೀಮ, ಒಬ್ಬರ ಮೆದೆಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ತೆನೆ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಹೊರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರ ರಾಶಿಗಳೂ ಕುಂದಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎರಡು ರಾಶಿಗಳೂ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ ?

ಕೂಟ್ಟಿದ್ದು ತನಗೆ

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತನಗೆ

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತನಗೆ

ಎಂಬ ನುಡಿಯು ಬರಬರುತ್ತ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು, ಇಬ್ಬರ ಕಿವಿಗೂ. ಹಾಗಾದರೆ ಕೊಟ್ಟು ಮುಗಿಸುವುದು ಇನ್ನು ಹೇಗೆ? ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಆರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ರಹೀಮನು, ಕರೀಮನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ರಹೀಮನು ತೆನೆ ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕಣಜ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನ ನೋಡಿಸಿ, ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳನ್ನು ಬರಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕರೀಂಸಾಹೇಬನು ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ರಹೀಮನು ಬಂದು ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತನು. ಹಾಗೇ ಕಾಲು ಬಳಿ ಕುಳಿತವನು ನೋಡಿದನು. ಅಣ್ಣನ ಬಲಗಾಲು ಊದಿತ್ತು.

ರಹೀಂ:—ಅಣ್ಣ ಇದೇನು ಕಾಲು ಊದಿದೆ ?

ಕರೀಂ:—ಎನೋ ಎಂತೋ, ಊದಿದೆ, ಕೀತಿದೆ, ಬಲು ನೋವು.

ರಹೀಂ:—ಎಲ್ಲಿ, ಕಾಲು ನೀಡು ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ ಮುಳ್ಳಿದ್ದಿರಬಹುದು

ಹಾಂ! ಕಾಲು ಎಳೆದರೆ ಹೇಗೆ? ನೋಯಿಸದ ಹಾಗೆ, ಉಪ್ಪೆಂದು ಊದುತ್ತ ತೆಗೆದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಕರೀಂ:—ನೋಯಿಸಬೇಡ, ಹಾಳು ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ! ತೆಗೆದೆಯಾ, ಏದಾರು ದಿನದಿಂದ ಕಷ್ಟಕೊಡುತ್ತಿದೆ, ಆ ಮುಳ್ಳು.

ರಹೀಂ:—ಎಷ್ಟು ಕೇವು ನೋಡಿದೆಯಾ ಕರೀ ಮುಳ್ಳು! ಇದು ಎಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಈ ಮುಳ್ಳು? ಇನ್ನೆರಡು ದಿನ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿಯಾಡಬೇಡ. ಹುಡುಗರ ಕೈಲಿ ಒತ್ತಿ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ಬಿಟ್ಟು ನಾಡಿದ್ದು ಸಂಜೆಗೆ ತೆನೆ ಬಡಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಬಂದನು ರಹೀಮಸಾಹೇಬ. ಆದರೆ ಆ ಮುಳ್ಳು ಎಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ರಹೀಮನಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ. ಅದು ತನ್ನ ಹೊಲ ಅಥವಾ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಮುಳ್ಳು. ಕರೀಮನ ಕಾಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿದ ಮುಳ್ಳು ಎಲ್ಲಿಯದು ಎಂದು ರಹೀಮನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಅತ್ತೆ ಕರೀಮನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತನು. ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಯಿತೇ ಹಾಗಾದರೆ ರಹೀಮನಿಗೆ! ಹೇಗೆ ತಾನೆ ತೆನೆ ಸಿವಡುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು! ನಾಳೆ ಬಿಟ್ಟು ನಾಡಿದ್ದು ತೆನೆ ಒಡಿದು ಬಿಡುವನಲ್ಲ! ಏನು ಗತಿ? ಹೀಗೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇದ್ದನು.

ಎಂಟನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗು ಮುನ್ನ ಕರೀಮನು ಎರಡು ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಒಟ್ಟಿ ಸಡಲಿ ಬಿತ್ತು. ಗೋದಿಯ ತೆನೆಯ ಸಿವಡುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಹಾಕಿ ಒಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇದ್ದನು 'ಆಯ್ಯೋ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತಲ್ಲ' ಎಂದು ಆ ಎರಡು ಸಿವಡುಗಳನ್ನೂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಒಂದು ಹಜ್ಜಿ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇನ್ನಾರೊ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೆರಡು ಸಿವಡು ತೆನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಅತ್ತೆಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದರು. ಅದಾರು? ತಮ್ಮನಾದ ರಹೀಮಸಾಹೇಬ. ಕಡೆಯ ದಿನ ಅಣ್ಣನ ಮೆದೆಗೆ ಎರಡಾದರೂ ತೆನೆ ಸಿವಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬಂದು ಅನಂತರ ಕಾಳು ಒಡಿದುಕೊಂಡರಾಯಿತೆಂದು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.

ಕರೀಮಸಾಹೇಬ:—ಯಾರಪ್ಪ ಅದು? ರಹೀಂಸಾಹೇಬನ ಹಿತ್ತಲ

ಬಾಗಿಲಿಂದ ಬಂದಹಾಗಿದೆ. ಏನಪ್ಪ ಕಳ್ಳತನ ಅದು? ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಉಳ್ಳಾತನ ಕಾಳು ಕದಿಯಬಾರದಪ್ಪ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬಾ, ಬೇಕಾ ದರೆ ನನ್ನ ಸಿವುಡು ಇವೆರಡನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೋ, ನಾಳೆ ಬಾ ಇನ್ನೆರಡು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ರಹೀಮಸಾಹೇಬ:—ಆಣ್ಣ! ಕರೀಮಸಾಹೇಬ! ನಾನೇ ಬಂದೆ ರಹೀಮ.

ಕರೀಮ:—ಎಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುವಿ ಈ ಗೋದಿಯೆಲ್ಲ?

ರಹೀಮ:—ದೇವರು...ಖುಡಾ ಖಾವಿಂದ ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ. ನೀನೇಕೆ ಬಂದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ? ಕಾಲು ನೋವಾಗಿದೆ. ಇಂಥಾ ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ ನೀನು? ಆಣ್ಣಾ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಡ. ಹೇಳು! ಹೇಳು!

ಕರೀಮ:—ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಈ ಹಾಳು ಕಾಲು ಈ ದಿನ ಬಹುವಾಗಿ ಬಾಧೆ ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ಜಹಾಪನಾ ಬಾದಶಹರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಇಬ್ಬರು ನಾಲ್ವರು ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಜನ ಕೂಡಿದರು. ಬಾದಶಹರು ಗೋದಿ ಹೊರೆಗಳ ಕತೆಯೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದರು. ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

ನಾಲ್ಕೂ ತೆನೆ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಡಿಸಿದರು. ಒಕ್ಕಿದರು ತೂರಿದರು, ಒಡೆದರು, ಹುಗ್ಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ಫಕೀರರಿಗೆ ಉಣಿಸಿದರು.

ಇಬ್ಬರು ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಒಲುಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಆ ಮಹಾ ಪವಿತ್ರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಕರೀಮನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಒಡ ಫಕೀರರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದನು. ರಹೀಮನ ಕನಸು ಸ್ಥಿತ್ಯವಾಯಿತು. ಮಸೀದಿಯ ಬಾಗಿಲು ಸದಾ ತೆಗೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮೌಸಿನನು ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೂ ಕೂಗುವನು—ಹೈಯ್ಯಾಲಸ್‌ಲಾತ್! ಹೈಯ್ಯಾಲಸ್‌ಲಾತ್! 'ಇತ್ತಕಡೆ ಯವರು ಬನ್ನಿ! ಅತ್ತಕಡೆಯವರು ಬನ್ನಿ!'—ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಇದ್ದ ರಹೀಂ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷವೋ! ರಹೀಮನ ಕನಸು ಅದ್ಭುತ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡಿತ್ತು.

ಶಂಕರ ಸ್ಕಾಟು

ಎ ಎ ಎ ಎ

ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟರ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಶಂಕರು ಸ್ಕಾಟು ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದವನು ಬಂದನು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತೊವ್ವೆ ಪಾಯಸ ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೆವು. ಆ ಮಾತೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಶಂಕರನ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ತು. ಆದರೂ ನಿಧಾನಿಸಿ, ಬಟ್ಟೆಯೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಟವೆಲ್ಲನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು 'ಕಾಲಿಗೆ ನೀರು' ಎಂತ ಕೂಗಿದನು. ಗೌರಿಯು ನೀರು ಕೊಟ್ಟಳು. ಹೊರಗೆ ಕತ್ತಲಾಗಿದ್ದಿತು. ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಸುಬ್ಬು 'ದೀಪ ಬೇಡವೇನೋ? ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲವೆ.' ಎಂದನು. 'ಎನೂ ಬೇಡ. ನಾನು ಈ ಹೊತ್ತು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದು ಶಂಕರನು ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಬಂದು, ದೇವರ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಊಟದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತನು. ನಮಗೆಲ್ಲ ಊಟವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆದರೂ ನಾನು ಕಣ್ಣು-ನನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡಿಸಿದ್ದೆನು.

‘ ನೀವೆಲ್ಲ ಏಳಬಹುದು ’ ಶಂಕರನೆಂದನು. ಕಮಲಿಯು ಬಂದ ನಗುವನ್ನು ಕೈವತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ನಾನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ದುರುದುರನೆ ನೋಡಿದೆನು. ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಪಾಯಸವು ಬಲು ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತು. ಶಂಕರನಿಗೆ ಬುಡದ ಪಾಯಸವಾದ್ದರಿಂದ ಬಾದಾಮಿ ದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿದ್ದವು ಅವನು ಗೌರಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ‘ ಇದೇನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಾಕಿವೆ! ನಿನಗಿನ್ನೂ ಊಟವಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ’ ಎಂದನು. ಗೌರಿಗೂ ತನಗೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು.

ಕಮಲಿಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕಳು.

ಪುಟ್ಟ ಸುಬ್ಬನು ‘ ಯಾಕೆ ಕಾಮಿ ನಕ್ಕೋದು ಗೌರಾಂಗಿ ಬೇಡವೇನೆ ಪಾಚ್ಯ ’ ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿದನು. ಕಮಲಿಯು ನಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಂಕರನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು ಆದರೆ ನಾನು ಮತ್ತು ಗೌರಿ ಎನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಇದ್ದೆವು.

ಊಟ ಮುಗಿಯಿತು.

ಕಮಲಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ಶಂಕರನಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿಕೊಟ್ಟು, ಸುಬ್ಬನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಬಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ ನೀನು ಮಲಗಬೇಕೆಂದು ತಾಕೀದು ಮಾಡಿದೆನು.

ಕಮಲಿ ಬಂದಳು. ಗೌರಿಗೆ ಒಳಗಿನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಆಕೆಯೂ ಬಂದಳು. ‘ ಕಮಲಾ ನೀನೀ ದಿನ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ್ಗೆ, ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ನಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ, ನಾನು ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಬೇಡವೆಂದು ಅಡಗಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಕಡೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕೇಜಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲೆ ’ ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಮಲಿಯು ‘ ಎನ್ನೋಪ್ಪ ಈ ದಿನದಿಂದ ಶಂಕರು ಎನ್ನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರೋ ವಯಸ್ಸಾದವರು ಮಾತಾಡುವ ಹಾಗೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ. ’ ಎಂದಳು.

‘ ಸದ್ಗುಣವು ದೊಡ್ಡವರಿಗೇ ಸರಿಯೇನು. ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬಾರದೇನು? ಹುಡುಗರು ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಾಗ್ಗೆ, ಕಮಲಿಯಂತೆ ನಕ್ಕು ಅವರನ್ನು

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವವರು ಬಲು ಮಂದಿ ಹಾಗೇ ಆಲೋಚಿಸದೇಲೇ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಸುವವರು ಅನೇಕರಿರುವರಲ್ಲವೆ. ಈ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾನು ಮುಂಚೆ ಎದ್ದು ಶಂಕರನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಅವನು ಈ ದಿನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿಟ್ಟು—ಆದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ನನಗೂ ಗೌರಿಗೂ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು ಅವನು ಈ ದಿನ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂಗಾರದ ಹುಡುಗನಂತೆ ಆಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವನು. ಈ ದಿನ ಕತ್ತಲೆಯಾದರೂ ಸಹ ಒಬ್ಬನೇ ಮನಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ದಣಿದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವನು. ನೀವೆಲ್ಲ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರೆಂದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿರುವನು. ಕಡೆಗೆ ಆಮ್ಮನಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸಾಯಸವೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಎಲೆಗೆ ಬಿತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂಕಟ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನೋಡು ಈ ದಿನದಿಂದ ಶಂಕರು ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತ ಬಂದರೆ ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಎಂಥ ಗೌರವ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಯಾನು '—ಎಂದು ಹೇಳಿ ' ಶಂಕರನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನಾವೀಗ ಆಡಿದುದೆಲ್ಲ ಕೇಡಿಗಾದೀತು—ನೋಡಿ ಜಾ ಹೋಗು '—ಎಂದ ಮೇಲೆ ಕಮಲಿಯು ನೋಡಿ ಬಂದಳು.

ಎಡದ ಮೊಳಕೈ ಮೇಲೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಗು-ಮೊಗ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದಾನೆ ' ಎನ್ನುತ್ತಲೆ ' ನೋಡಿದೆಯೆ ಅದೇ ಮತ್ತೆ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ತಾವರೇ ಹೂವು ತೇಲುವ ಹಾಗೆ, ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುವುದು—ಎಂತ ಹೇಳುವ ಬಗೆ ನೀನೀ ದಿನ ನಗದಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಕರೆದು, ಈ ದಿನ ಏನೇನು ಮಾಡಿದ, ಏನೇನು ಜಿಟ್ಟೆನೆಂದು ಕೇಳಿ—ಇನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಮಲಗಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೆ ' ಎಂದೆನು

ಕಮಲೆ ' ಪಾಪ ಮಗು ಏನೆಂದುಕೊಂಡಿತೋ ಕಾಣೆ, ಅಪ್ಪ, ನನಗಿನ್ನೂ ಮಗೂ ಒರಟು ಬುದ್ದಿ !—ಶಂಕರು ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ತೊಳೆದ ಮುತ್ತಾಗಲಿ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ನಂದಾದೀಪವಾಗಲಿ ! '

ಹರಕೆ

ಶಿವರಾಮ ಕರಣಿಕರು ಶಿದ್ದರಾಜಪುರದ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುವರೆಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ವರ್ತಮಾನ. ತ್ರಯೋದಶಿಯ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಮೂಡುವ ಮುಂದೆಯೇ ಗಾಡಿಗಳು ಬಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತವು. ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆ ತಪ್ಪಿದ ತಂಗಿ, ಅವಳ ಪೋರೆಗಿತ್ತಿ ರಾಮಪುರದ ಹಸುಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಸೊಸೆ—ಖಾಸಾ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗಳಲ್ಲವೆ ಆಕೆ—ಅಂತು ಇಂತು ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಂದಿ ಕೂಡಿದರು. ಆ ದಿನ ಗಂಜಿ ಊಟ, ಅರಳ ಹಿಟ್ಟಿನ ಪಾನಕ, ಹೆಸರು ತಿರುವಿದ ಕಡೆಗು, ಅಕ್ಕಚ್ಚು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು—ಕೇಸುವಿನ ಗೆಡ್ಡೆ ಹುಳಿ, ಬಾಳೆದಿಂಡಿನ ಪಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಡಿಸಿ, ಉಸ್ಸೆಪ್ಪ ಎಂದು ಕೂರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೀತಕ್ಕಯ್ಯನಿಗೆ ನಡು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಬೇಕೆಂದರೆ ಬಂದಾ ರೇನು ? ಏನೋ ಯಾತ್ರೆಯ ನೆಪ. ಮುಖ್ಯ ಮನೆ ದೇವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾದರೆ ಸಾಕು.

ಕರಣಿಕರು ಚೆಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡೆಯ ಒಳಿ ಹೊಳೆ ದಾಟಿಸುವ ಅಂಬಿಗನಿಗೆ

ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು. ಹೊಲೆಯರ ದೊಡ್ಡ ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಎಳೆಂಟು ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಭಾರಿಯದೊಂದು ಉಕ್ಕಡವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಡುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರು. ತದಿಗೆಯ ದಿನವೇ ಹೊರಡಬೇಕಾಯ್ತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟವಾಗಿ ಸೀತಕ್ಕಯ್ಯನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ ಆಗ್ಗೆ ಚಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡೆಯಿಂದ ಜಾನತ್ತಿಯು ಬಂದೇಬಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. 'ಈ ಬಡ ಮುಕ್ಕನ್ನ ಕೇಳೋರು ತಾನೆ ಯಾರು ? ನೀನೇಂಬೋರಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಕುರುಡೆಯೊಂದು ಎಲ್ಲಿ ಲ್ಲಿಗೂ ಬೆನ್ನ ಹತ್ತಿ ಬರಬೇಕು. ಬಿಟ್ಟು ತಾನೆ ಎಂಗೆ ಹೋಗಲಿ. ಸೀತೆ ನೀನೂ ಸುದಾ..' ಎಂದು ಕೇಳಿದಷ್ಟೂ ಮಾತಾಡಿಸಿದಷ್ಟೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆತ್ತು ಗೋಳಾಡಿದಳು. 'ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಜಾನತ್ತಿಯೊಬ್ಬಳೇನು ಹೊರೆಯೆ ! ಅಲ್ಲಿ ಚಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲೇ ಸೇರಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಗದಿತ್ತೆ ನಮ್ಮವ್ವ. ಇಷ್ಟು ದೂರ ಬಂದೆಯಾ ಇದಕ್ಕೆ' ಎಂದು ಸೀತವ್ವನು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಿಸಿ ಹುಣಸೇ ಗೊಜ್ಜು ಕಿವಿಚಿ, ಅರಳ ಹಿಟ್ಟು ಕದರಿ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಮೂರೂ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಾಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿದರು. ಕಾಡು ಹತ್ತಿದ ಕೂಡಲೇ ಹಾದಿಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹತ್ತಿ ಇಳಿದು ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಯಾತ್ರಿಕರ ಮೂಳೆಗಳೆಲ್ಲ ನಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾದವು ಈ ಕಡೆ ಬಿರ ಆ ಕಡೆ ಬಿರಿ, ಮುಂಭಾರ ಹಿಂಭಾರ, ಈ ಎತ್ತಿನ ಕೊರಳು ಬಿಗಿಯಿತು ಆ ಎತ್ತು ಕೊರಕಲಿಗೆ ಬಿತ್ತು—ಹೀಗೆಲ್ಲ ಭಂಡಾಟ ಪಟ್ಟು ಕಂಡೇವೇ ಕಂಡೇವೇ ಎಂದು ಚಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡೆಯನ್ನು ಕಂಡರು

ಅಂಬಿಗರ ದೇವೋಜಿಯು ದೊಂದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರ ಕೈಲಿಟ್ಟನು ತದಿಗೆಯ ಚಂದ್ರನು ನಡು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಜಗಿಜಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ತುಂಗಗೆ ನಿದ್ರೆಯೋ ಎನೋ ಬಲು ಗಂಭೀರವಾಗಿದ್ದಳು. ಆಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕೂಗಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲೋ ಕಲವು ಬಿದುರುಗಳು ಸಿಳ್ಳೆ ಹಾಕುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಉಕ್ಕಡವು ಬಂದಿತು ದೇವೋಜಿಯು ಉಕ್ಕಡಕ್ಕೆ ಹಣೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ರಾಮರಕ್ಮೆಯೆಂದು ಅಂಚನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಹಿಡಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಹತ್ತಿದರು. ಜಾನತ್ತಿಯು ಬರುವದು ತಡವಾಯಿತು. ಅವಳೂ ಹತ್ತಿದಳು.

ಶಿವರಾಮ ಕರಣಿಕರು—‘ ದೇವೋಜೀ ! ನೀನೇನೂ ಗಂಗೆಯ ಮಗ. ನಮಗೆಲ್ಲ ಗತಿ ಹೇಗಯ್ಯ, ಎತ್ತಲಿಂದ ಒಂತೋ ಚಿತ್ತೀ ಮಳೆ ಎಂತ ಮೊದಲೇ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ—ಪಾರು ಮಾಡಿಸ್ತೀಯ ? ’ ಎಂದರು. ಅಂಬಿಗನು ‘ ಆಯ್ಯೋ ಬಿಡಿ ನನ್ನಣಿ ! ತುಂಗವ್ವನ ಮಡಲಾಗೇನು ಬಯಸಿವೇ ನ್ನಾರು ಬಯಕೆ-ಗಿಟ್ಟು ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿ. ನಿಮ್ಮನೆ ಕೌಲಿ ಇದ್ದಾಂಗಲ್ವ ಇದ್ದು-ಗಸ್ಸೆ ಹೊಡೆಯೊಲ್ಲ, ತಿರಗಣೆ ಮೊದಲಿಗೇ ಇಲ್ಲ—ಬಲು ಸಾಧು ಹಸ ಇದ್ದಾಗೆ ! ಎಲ್ಲ ಕುಂತರೊ—ಯಾರೂ ವಾಲಾಡಬ್ಯಾಡ್ರಿ— ‘ ತುಂಗ ನಮ್ಮವ್ವಾ ನಿನ್ನ ಮಡಲಾಗಿದ್ದೀವಿ—ಎಲ್ಲಾ ರಾಮಾನ್ನಿ ’ ಎಂತ ಹೇಳಿ ಹೇಳುತ್ತ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಗಣೇ ಆಡಿಸಿ-ನಡುಹೊಳೆಗೆ ತಂದು ತುಸು ಹೊತ್ತು ಕೆಳನೀರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟನು ಇಷ್ಟೂ ಹೊತ್ತೂ ಮುಲಗಿದ್ದ ಜಾನತ್ತೆಯ ಮಗನು ‘ಜಾನಿ ಏನೇ ಇದು—ಅಕ್ಕುಡ್ಡೇನೆ—ಅತ್ತೆಲ್ಲೇ ಬಾಯಾರುತ್ತೆಲ್ಲೇ ಎಂದನು. ಜಾನಿಯು ಮುಂಗೋಪಿ. ‘ಬಿದ್ದು ಕೋ ರಂಡೇಕುರಡೆ! ಇಲ್ಲೇ ಎಲೀ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟೀನು ! ನೀರಂತೆ ನೀರು ! ತುಸ ಪ್ರಾಣ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿ ! ದಡ ಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ನೀರಾಗೇ ಮುಳುಕ್ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ. ’ ‘ಇದ್ಯಾಕೆ ಜಾನತ್ತೆ’ ‘ ಎನ್ನೇ ಜಾನಮ್ಮ ’ ‘ ಒಳ್ಳೇ ಚಂದಾಯ್ತು ಜಾನೀ ’ ಎಂತ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ಛೇಮಾರೀ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಅಂಬಿಗರ ದೇವೋಜಿಯು— ‘ ಬಿಡಿ ನನ್ನವ್ವ ನಡು ನೀರಾಗೆ ಹಾಂಗಂತಾರೇನವ್ವ—ಈ ಕೇಡಿ ಉಕ್ಕಡಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಮರಿ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ—ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟ ದಿನ— ಒಳ್ಳೆತ್ತು ಎನ್ನು ನನ್ನವ್ವ ’ ಎಂತ ಹಾಗು ಹೀಗು ಬೇಗ ಬೇಗ ಹುಟ್ಟಾಡಿಸಿ ದಡ ಹತ್ತಿಸಿದನು.

ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಸತ್ಯೇಶ್ವರನ ರಥೋತ್ಸವ ನಡೆಯಿತು ಮಂಡಕ್ಕಿ ಉಂಡೆ, ಸಕ್ಕರೆಕಡ್ಡಿ, ದೇವಿಪ್ರಸಾದ, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆಟದ ಸಾಮಾನ ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದಿದ್ದರು. ಜಾನತ್ತೆಯು ತನ್ನ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದು ತಾಳದ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಉಳಿದ ಹುಡುಗರು ತಾಯಿ ತಂದೆಯರ ನಡುವಿನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ರಾಗ ಮಾಲಿಕೆ ಶಿಲ್ಪಿ, ಕೊಳಲು, ರಬ್ಬರ ಗೊಂಬೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೂಗಿಸುತ್ತ ಬರುವಾಗ್ಗೆ, ಹೆದರಿ ಹೆದರಿ ಜಾನತ್ತೆಯ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗನು ಕೂಗಿ ತಾಳ ಹಾಕಿಸುತ್ತ ಬಂದನು. ನದಿಯು ಸಮೀಪಿಸಿತು. ತುಂಗಿಯು ಹಾವಿನ

ಹಾಗೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಸೀತಕ್ಕನು ' ಏನಿರೆ ! ಆ ತೇರು ಅದೇಕೆ ಹಾಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ? ತಾಂತ್ರಿಕ, ಪಾಪ ಒಂದು ಹತ್ತುಸಲ- ' ಹರಿಕೆ ತಪ್ಪಿದೆ-ನೆಪ್ಪಿದ್ದರೆ ತರಬೇಕೂ ಎಂತ ಕೂಗಿದ ' ಎನ್ನುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಾನ ತ್ತೆಯು ' ಹೌದ್ರೆ ! ಆಮೇಲೆ ಆಗಮೀಕರು ಅನ್ನೋರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪಾರುಪತ್ಯೆಗಾರಿಂದೆ ತಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ' ಜಾನತ್ತೆಯು ಅಂದು ಮುಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೆ, ಮೇಳಿಗೆಯ ನಾಗೂಜಾಯಿ ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ' ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂದಿ ಬಾಯಾಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಮಾತುಗಳೇ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಜಾನತ್ತೆ ನೀವಾದರೂ ಕಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡಲೊಂದಿತ್ತು ' ಎಂದಳು.

ಜಾನತ್ತೆಗೆ ಬಲು ಸಿಟ್ಟು ಒಂದಿತು. ಸಿಡಿಮಿಡಿಗುಟ್ಟಿದಳು. ಇವರಿವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕರಣೀಕರು ' ಗಂಗೇ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಸಪ್ತಮೀ ಚಂದ್ರನ ಉದಯಕಾಲ. ತುಲಾಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾರ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರು ತೂಕ ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಅರಿಸಿನ ಕುಂಕಮವನ್ನು ಉಕ್ಕಡಕ್ಕೂ ಎರಿಸಿ ' ಎನ್ನುತ್ತ ಎಲ್ಲರ ಕೈಲೂ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕ್ಕೊಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿದರು

ಗಾಳಿಯೆದ್ದೆ ಎದ್ದಿತು. ನಡು ನೀರಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುಡವು ತಿರುಗಹತ್ತಿತು ಗರಗರ ತಿರುಗಲು—ಎಲ್ಲರ ತಲೆಗಳೂ ಸುತ್ತಿದವು. ಈ ಸುಳಿಯು ಎಲ್ಲಿದ್ದೀತು ಎಂದು ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ—ಗಣೆಗೆ ನಿಲುವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಸೆಳುವು ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಅಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೇವೋಜಿಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತು ' ತಾಯಿ ತುಂಗವ್ವ, ಏನಾರೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಿತಾ, ಕಾಣಿಕ ಕಟ್ಟೀವು ಕಾಣವ್ವಾ ಈ ನನ್ನಾದೀರಲ್ಲ ನಿಂಗೆ ತಾಯೇ ತುಂಗವ್ವ ಅಂತ ಆಡವರಿಸಿ ಬಿದ್ದರಲ್ಲಾವ್ವ ಮುಡುವು ಕಟ್ಟೀನಾವ್ವ ' ಎಂತ ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡನು. ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕ ದೇವೋಜಿಗೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತು. ಗಂಟಲು ಕೂತೂ ಹೋಯಿತು. ಕುಳಿತಿದ್ದವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ' ನನ್ನಾವ್ವ ಸೀತವ್ವ ಯಾರಾರು ಹರಕೆ ತಪ್ಪಿದ್ದೀರಾ, ಕೊಡಿರಾವ್ವ ಕೊಡೋದಿದ್ರೆ. ಆಯ್ಯೋ ನನ್ನೋಳೇ ! ಇದಾಕಾದ್ರೂ ಹಿಂಗಿದ್ದಾವು. ಧಣೀ ನನ್ನೋವರೆ ! ರಾಮಪ್ಪ ಈಟೊಂದೂ ಜನ ಜವರಾಯನ ಪಾಲಾಗತಾರಲ್ಲ—ನಾನ್ಯಾಕಾದ್ರೂ ಈ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಮರಿ ಕೊಡದೆ ತೇಲೊಟ್ಟಿದ್ದೇನು ' ಎಂತ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹುಲುಬಿದನು.

ಶಿವರಾಮ ಕರಣೀಕರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನಾನದ ಪಂಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನಡುವಿಗೆ ಬಿಗಿದು ನದಿಯ ಸೆಳೆವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಗುಸಗುಸ ಪಿಸಿಮಾತು ಹೊರಟಿತು. ಮೇಳಿಗೆಯ ನಾಗೂಬಾಯಿ ಹೀಗೆಂದಳು. 'ಯಾರಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಅಂದಿರಬೌದು. ಈ ಜಾಗ ಕೆಟ್ಟದು. ಜಾನವ್ವ ನಿಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆ ಅಂಬೋದು ಕೊಂಚ ಮುಂದೆ ಉಚಾಯಿಸೋದು ಉಂಟಲ್ಲ ನನಗಂತೂ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಗಂಗೇಲಿ ಮುಳುಕ್ಕೊಳ್ಳೋದು ತುಂಗೇಲಿ ಆದೀತು—ಈ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಸಾಯೋದು ಅಂದರೆ ನನಗೇಕೋ ಬಲು ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತೆ. ಏನೇ ಜಾನತ್ತೆ' ಇಷ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಲೆ ಜಾನತ್ತೆಗೆ ಬಲು ರೇಗಿತು. ಅವಳ ಹುಡುಗನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಹೊಸಿಕಾಡಿ 'ಆತ್ತೆ! ಗೊಂದಿಗೆ ನೀರು ಕುಚ್ಚಲೇ' ಎಂದು ಕನವರಿಸಿದನು. ಜಾನಮ್ಮಗೆ ಇನ್ನೂ ರೇಗಿತು. 'ಕೆಟ್ಟ ಕುರಡೆ! ನಿನ್ನಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ, ಗೊಂಬೆಗೂ ಕುಡಿಸು, ನೀನೂ ಕುಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಹೇಳುತ್ತ ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿದಳು, ಉಕ್ಕಡವು ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯಿತು—ಹುಡುಗ ಕಸರಿಕೊಂಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಸೆಳೆವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಗರಗರ ತಿರುಗುತ್ತ ಇದ್ದನು.

ಎಲ್ಲರು ಹಾ ಹಾ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಗಾಳಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಲು ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸಿತು—ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಅಲೆಯೆದ್ದು ಒಂದು ಉಕ್ಕಡದ ಮೇಲುರಿದಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗನ ತಾಳದ ಗೊಂಬೆಯೂ ತೇಲಿಬಂದು ಜಾನತ್ತೆಯ ಕಾಲು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಜಾನತ್ತೆಯು 'ಅಯ್ಯೋ' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿದಳು. ಉಕ್ಕಡವು ಬಲು ಅಲುಗಾಡಿತು. ದೇವೋಜಿಯು ಗಣಿಯಿಟ್ಟು ಉಕ್ಕಡವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಗಾಳಿಯು ನಿಂತೇಹೋಯಿತು. ಸೆಳೆವೂ ನಿಂತಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದಿದ್ದು ನೋಡಿ 'ಜಾನತ್ತೆಯ ಮಗುವೆಲ್ಲ' ಎಂದರು

ಶಿವರಾಮ ಕರಣೀಕರು ಎದ್ದು ನೀರೊಳಗೆ ಧುಮುಕಿದರು. 'ಈಗ ಬಂದೆ' ಎಂತ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಬಲು ಹೊತ್ತು ಕಾದರು, ಕರಣೀಕರು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಅಶೋಕಮಾಲ

ನಮ್ಮ ರಾಜನ ಮಗನಾದರೂ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ಬೇಟೆಯ ನೆವ. ಬೇಟೆಯಾಡಿದ್ದು ದರೋ ಎನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಸಿಂಹದ ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಚಮರಿಯ ಬಾಲವಿಲ್ಲ. ಇದೇನು ಹೀಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೊರಟನು. ಎಕ್ರಮರಾಯನಿಗೆ ಬಲು ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಾಯಿತು, ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು, ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು, ದುಃಖ ವಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ತಪಿಸಿ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಬದುಕಿಯಾನೆ ಎಂದು ಜಪಿಸಿ ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಈಗ ಕೈಗೆ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಹೊರ ಹೊರಗೇ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನು. ಸಹವಾಸ ವೆಂಥದು ನೋಡೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಸಹವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರು ನಗರದಲ್ಲೆ ಇರುವರು. ನನ್ನ ಕುಮಾರನು ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವನು. ದಳ ಪತಿಯ ಸುತನು ಪಡುವಲಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವನು. ರಾಜವುರೋಹಿತರ ಮಗನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿರುವನು. ರಾಜಕುಮಾರನೊಬ್ಬನೇ ಬೇಟೆ ಗೆಂದು ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿರುವನು.

ದೂತ—ಪರಾಕು ಮಹಾರಾಜ, ಕುಮಾರರು ಇನ್ನೂ ಮುನ್ನೂ ಬೇಟೆಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿಲ್ಲ.

ರಾಜ—ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದವು ನಮ್ಮ ಕುಮಾರರು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ?

ದೂತ—ಕುಮಾರರು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಾದವು !

ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನ ರಾಜಕುಮಾರನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನು ?

ಮುಂದುಕರಾದ ತಾಯಿತಂದೆಯರ ಹಂಬಲೇ ಬರಬಾರದೇ. ರಾಜಾ ವಿಕ್ರಮ ರಾಯನು ಸಿಟ್ಟಾದನು. ಮಗನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ನೆನೆದು ಹೆದರಿದನು. ನೊಂದನು, ಕಣ್ಣೀರ ಸುರಿಸಿದನು.

ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಬಳಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟರು. ಅಶೋಕವನವು ಬಹಳ ದೂರವಿರಲಿಲ್ಲ !—‘ ಆಗೋ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬಳಲಿ ಒರಗಿರುವರು ಗಂಡಸೋ ಹೆಂಗಸೋ ನೋಡಿರಿ. ಅವನೇ ರಾಜಕುಮಾರ !’ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಅರಮನೆಗೆ ತರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕುಮಾರನು ಹೊರಳಾಡಿ ಎಚ್ಚೆತ್ತನು. ‘ ಯಾರಲ್ಲಿ ?-ಯಾರದು ?-ಬಂದೆಯಾ-ಅಶೋಕ-ಅಶೋಕ ಮಾಲಾ ’ ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ಕಣ್ಣಿನೋಟವು ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದರು: ‘ ಆದು ಹೆಂಗಸಿನ ಹಂಬಲು. ’ ರಾಜನು ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಸಿದನು. ‘ ಅಶೋಕಮಾಲೆಯು ಯಾರ ಮಗಳು ? ಅವಳು ಅರಮನೆಗೆ ಬರಬಹುದು ’ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಊರ ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲರೂ ದುಃಖಿಸಿದರು.—ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಅಶೋಕಮಾಲೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅರಸುಮಗನು ಆರೋಗ್ಯ ಪಡೆದನು. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದವನು ನಿನ್ನೆ ಪುನಹ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ವಿಕ್ರಮರಾಯನು ಕುರು ಬನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋದನು. ಅಶೋಕಪುಷ್ಪಗಳೆಲ್ಲಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಸಿವೆ. ಹೂಗಳ ರಸವು ಇಳಿದು ಎಲೆಗಳೆಲ್ಲವು ಧಳಧಳಗುಟ್ಟುತ್ತಲಿವೆ. ಕುಮಾರನು ಕುದುರೆಯನ್ನಿಳಿದು ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಓಡಿದನು, ನಿಂತನು, ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ನಡೆದನು.

ಅಲ್ಲೊಂದು ಸೋಗೆಯ ಗುಡಿಸಲು—ಅಶೋಕ ದಳಗಳು ಉದುರಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದಿತು. ಬಾಗಿಲೊಳಗಿನ ಚಿಗರಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಟೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತ, ದಾರವನ್ನೆಳೆಯುತ್ತ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಗುಸಗುಸವೆನ್ನುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಹುಡುಗಿಯು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ರಾಜಕುಮಾರ ನಿನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ ? ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗುವನೇಕೆ ? ಅವಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವನೇ ? ಆಗೋ ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದನು !

ಕುಮಾರನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದನು-ಹುಡುಗಿಯು ಕೈಗಳೆರಡನ್ನೂ ಶಿಳಿದು ಹಿಡಿದು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ರಾಟೆಯ ದಾರದಿಂದ ಬೆರಳು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ

ದಾರವನ್ನೂ ಸುತ್ತುತ್ತ ' ಆರಸರೆ, ಅಶೋಕದಳಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಲಿದ್ದೆನು ಆದರೆ ನೋಡಿ ಅವು ಇಷ್ಟು ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ-- ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಂಪಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ತಮಗಾಗಿ ಸೇದಿರುವ ಶಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು. ನಿಮ್ಮ ದಾಸಿಯ ಈ ಗುಡಿಸಿಲೊಳಗಡೆ ನೋಡಿದರೆ—ತಾವು ಈ ವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದುವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ನೀರು ತಂದು ಉಪಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಓಡಿಹೋಗಬಹುದೇ—ತಾನರೆಯ ಎಲೆಗಳು ಯಾವವೂ ಕೈಗೆ ಸಿಗದೆ ನಿಧಾನವಾಯಿತು. ಆ ಬಾಡಿಹೋದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ—ನಿನ್ನೆಯದಿನದ ಹಾರವು ಇನ್ನಿನ್ನೂ ಬಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ದಿನದ ಹಾರಕ್ಕೇ ಈಗೀಗ ದಾರವನ್ನು ನೂಲುತಲಿರುವೆನು. ' ರಾಜಕುಮಾರನು ಹುಸಿನಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ವಿಕ್ರಮರಾಯನು ರೇಗಿ ಸಿಂಹನಾದನು. ಕಿಡಿಕಿಡಿ ಬಿಂಕಿಯಾದನು. ಅಡವಿಯ ಪಾಲಾಯಿತೆ ಕುಮಾರನ ಪ್ರೇಮ! ವೇದವತಿಯ ವಿದ್ಯೆಯೆಲ್ಲಿ, ಇಂದುಲೇಖಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವೆಲ್ಲಿ, ನೀಲಾಲಕಿಯ ಕುಲಶೀಲಂಗಳೆಲ್ಲಿ ಎಂದು ಮರುಗಿ—' ಕುಮಾರ! ಇದೇನು ಈ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ! ಆ ವಿಕ್ರಮಸಿಂಹನ ಕುಮಾರನೇ ನೀನು ? ಹೊರಡು ಮನೆಗೆ! ಶಂಕರಸಿಂಹ ಇವನನ್ನು ಹಿಂಗಟೆ ಮುರಿಗಟ್ಟಿ ಪಾಲಕಿಯಲ್ಲಿಡು ' ಎಂದು ಆಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅಶೋಕಮಾಲೆಯು ಸಿಟ್ಟಾದಳು.—ಕುಮಾರನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಬಿಡೆನೆಂದಳು. ವನದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿದಳು. ಹತ್ತಿಬಂದು ನಿಂತ ಚಿಗರಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು. ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಒಯ್ದರು.

ವಿಕ್ರಮಸಿಂಹನಿಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ ಕುಮಾರನು ಅಸ್ತವಸ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅಶೋಕಮಾಲೆಯರಲ್ಲದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರು ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ ತಲೆದಿಂಬುಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿದರು. ' ಈ ವೃದ್ಧನಿಗೇಕೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ಈ ಯುವಕನನ್ನು ಆ ಯುವತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬಾರದೇಕೆ ? ' ಎಂದು ಊರವರೆಲ್ಲ ಕೂಗಿಬಿಟ್ಟರು.

ರಾಣಿಯು ನಡುನಡುಗುತ್ತ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ' ಕುಮಾರಾ ಏನಿದು ! ನಿನಗೇನಿದು ಹುಚ್ಚು ? ' ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು. ಕುಮಾರನು ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟನು.

ನಡುರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ ಯಾವುದೋ ಹಕ್ಕಿಯು ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ' ಸಿಕ್ಕಿದರೋ, ಸಿಕ್ಕಿದರೋ, ಸಿಕ್ಕಿದರೋ ' ಎಂದು ಕೂಗಿತು. ರಾಜನು ಧಿಗ್ಗನೆದ್ದನು. ಉಸಿರಾಲ್ಪಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಕುಮಾರನು ಉಳಿಯುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೋಯಿಗಳನ್ನು ಬರಹೇಳಿದನು—ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿರಹೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಶೋಕವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಬೆಳದಿಂಗಳು ಸೂಸಿತ್ತು—ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಝರಿಗಳು ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಓಡಿ ಯಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು ರಾಜನು ಆ ದಿನ ಕಂಡ ಗುಡಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಬದ್ಧ ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಪಾಲಕಿಯಿಳಿಸುವದೆಲ್ಲಿ? ರಾಣಿಯು ಮುಂದೆ ಒಂದಳು — ' ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಧನಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಡೆಯಿರಿ. ' ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೊರಟಳು.

ವೃದ್ಧಳೊಬ್ಬಳು ಕಾಡುಹುಡಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ' ತಾಯಿ, ಯಾವ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗಾಗಿ ನೀನು ನರಳುವಿ. ಈ ಗುಹೆಯೆಲ್ಲ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮರಗುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಚಿಗರಿಯ ಮರಯು ಹುಲ್ಲು ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ನಿಂತಿರುವುದು. ಈ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ದೇವರುಳಿಸಿದನ ! '— ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾಲಕಿಗಳು ಆ ಗವಿಯ ಬಳಿ ಬಂದಿಳಿದವು.

ಅಶೋಕೆಯು ಚೆಟ್ಟನೆದ್ದಳು. ' ರಾಜಕುಮಾರ ! ಹೊರಡೋಣ ! ಬಂದೆಯಾ? ಹಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಣಗಿಹೋದವು. ಈಗೀಗ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷಗಳು ಹೂಬಿಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಮೇಲಾದರೂ ನೆನಪಾಯಿತಲ್ಲವೆ ? ಅಜ್ಜೀ ! ವಾದ್ಯಗಳೆಲ್ಲಿ ? ಅಜ್ಜೀ ಬೀಗರಿಗೆ ಔತಣ ಮಾಡು ! ' ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ನಡೆದುಹೋಗಿ ರಾಜಕುಮಾರನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ಅರಸು ಕುಮಾರನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಹೂರಳಿದನು. ಎರಡು ಜೀವಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಹಾರಿಹೋದವು. ಅಶೋಕವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವೃಂದಾವನಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ವಿಕ್ರಮರಾಯನು ಕರೆಗಿದನು. ಕೊರೆಗಿದನು. ತಾನು ಅರಸನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯು ಅಳಿಸಿಹೋಯಿತು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದನು.

ಸೋಬಾನಿ

ೞ

ೞ

ೞ

ೞ

ಇದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಬರೀ ಕತೆಯಂತೂ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ ಕತ್ತೆಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ. ನಡೆದ ವಿಚಾರವೇ ಹೌದು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರ ನಮಗೆಲ್ಲಿಯ ಧೈರ್ಯ! ಆ ಸುಡುಗಾಡು ಕತ್ತೆಗಳು—ಆ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೀನಾಯಗಳಾದ ಗಾರ್ದಭಗಳ ವಿಚಾರವೆತ್ತಲು ನಮಗೇನರಿ ಕಾರಣ.

ಅಂತು ಅದು ಕತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವ ರಂಗಪುರವೇ ಅದು. ಆ ಊರಲ್ಲಿಗೆ ಈಗ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವೂ ಹೋಗಿದೆ. ಆಗಸರ ನಿಂಗ ಇಸ್ತಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಸಾಟು, ಬಾವುಟ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದ. ಮೈಲಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಸಾಕಾಯ್ತು, ರೈಲು ಚಾಕರಿ ಬೇಕಾಯ್ತು. ಎನೇನು ಬಿಟ್ಟರೂ, ಒಂದು ಕತ್ತೆ—ಮುದ್ದಾದ ಕತ್ತೆಮರಿ, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮುದ್ದಾಗಿ ಸಾಕಿದ ಅದನ್ನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತು ಕೂಡ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ. ಸಂಜೀಲಿ ಮುಂಜೀಲಿ, ಅವರಿಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರಂತೂ ಬಿಡಿ, ಮಾತಾಡಿದ್ದೇ ಆಡಿದ್ದು. ಒಳಗಿರೋಳಲ್ಲ ನಿಂಗನ ಹೆಂಡತಿ. 'ಇದಾರ ಸಂಗ ಈಟೊಂದು ಮಾತು, ಇದ್ಯಾವಳೋ ಬಂದಳಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಛೋಡೀಗೆ' ಎಂದು

ಹಿಟ್ಟು ತೊಳಸುತ್ತ, ರೊಟ್ಟಿ ತಟ್ಟುತ್ತ ನೋಡುವಳು. ಕತ್ತೆ ಅಡಿದ್ದು ಕೇಳಿ
ವಲ್ಲದು, ನಿಂಗ ಅಡಿದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಹೆಂಡತಿ ಸಿಟ್ಟಾದಳು,
ಉರಿಯೋ ಕೊಳ್ಳಿಯಾರಲು, 'ಎನೆಲ್ಲ ಮಾಡೀರ ನೀವು, ನಾ ಮಾಡಿದ್ದ
ರೊಟ್ಟಿ ಪಿರೀತಿದ, ಅದನ್ನು ಆ ಕಂಗಾಳಿ ಕತ್ತೆಗೆ ಇಟ್ಟೀರಾ. ಮುತ್ತು
ಕೊಟ್ಟಿರಾ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡೇನೆ, ನಿಮ್ಮ, ನಾನು, ಇನ್ನು ' ಎಂದು
ಬೈದಾಡಿದಳು.

ಅದಿನ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ರಂಗಿ, ಆ ನಿಂಗನ ಮಡದಿ, ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ
ಡಳೊ ಹೇಗೊ, ಅದೆಲ್ಲ ನಮಗೇಕೆ? ಅಂತು ಕತ್ತೆಗೆ ಆನಂದ. ನಿಂಗನ
ಪ್ರೀತಿಯ ಕಂದನಾಯ್ತು ಆ ರಾಸಭ.

ಹಿಂಗಾಲು ಮುಂಗಾಲು ಕಟ್ಟುವರಾರು ಅದಕ್ಕೆ? ಅದು ಯಾವಾ
ಗಲೂ ಅವನ ಸಂಗಡವೇ ಇರುವುದು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚಿಗೆ ಮನೆಯ
ಒಳಗೇ ಮಲಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಎನೆಂದು ಹೆಸರು ಇಡಬೇಕು?
ತಿಳಿಯದಾಯ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಅದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಊಟ ಮಾಡಿ ಅಂದರೆ
ಉರುಘ್ ಮುದ್ದೆ ನುಂಗಿ—ತಂಬಾಕು ತಿನ್ನುತ್ತ ನಿಂಗ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಲೋಕಲ
ಗಾಡಿ ಬರುವ ಸಮಯ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಆ ಕತ್ತೆ ಆ ಕಡೆಯಿಂದ, ಹಿತ್ತಲ
ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಯಾಕೆ, ಎನು, ಎಂತ ಆಲೈಸಿದ.
ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಇದ್ದಳು ಅವಳ ಅಂಗೈಲಿದ್ದ ಈರುಳ್ಳಿ ಬೆಲ್ಲ
ತಿನ್ನು ತಲಿತ್ತು ಆ ಕತ್ತೆ. ಅಶ್ವರ್ಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ ಹೋದ.
ತಮಾಷೆಗೆ ಗದ್ದರಿಸಿದ. ಹೆದರಿ ತಿರುಗಿದಳು ರಂಗಿ. 'ಎನೇ ಯಾರ ಹತ್ತಿರವೇ
ಮಾತು? ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟೇನು ಅಡಿಗೇವನೆ ಬಿಡಿಸಿ!' ಅವಳೇಕೆ ಹೆದರಾಳು,
'ಓಟೇ ಹೋಯ್ತು ಮರೋಯ್ತು ಮಸೀ ಮಡಿಕೇಲಿ ಬಾನ ಬಸಿಯೋದೆ
ತಪ್ಪಿತು, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೋಬಾನಿ ಸಂಗಾತೀಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಸೋಭಾನೆ
ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಇರತೀನಿ. ನೀವು ಬಾವುಟ ಬೀಸುವಾಗೆಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಜೊತೇಲೇ
ಇರತೀನಿ. ರೈಲು ಬರೋದು ತಡ ಆದ್ರೆ ಈ ಹಾಳು ಮುಸುಡಿ ಅಪ್ಪಿಗೊಂಡು
ಕೂತಿರುತ್ತೀರಲ್ಲ! ಬಾವುಟ ಬಲಗೈಲಿ, ಇದರ ಕಿವಿ ಸಂದೀಲಿ ಎಡಗೈ. ಆ
ಮರಗೈ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂಬ ನಿಂತಿರಾಣ, ಟೇಷನ್‌ದಾಗಿ ಮಾಸ್ತರು

ನೋಡತಾ ಇರೋಣ ನನ್ಯಾಕೆ ಮದಿವ್ಯಾದ್ಲೂ. ನಮ್ಮನೇವ್ರು ನನ್ನ ಬಂದು ಕತ್ತೆಗಾದ್ರು ಕೊಟ್ಟು ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಲಿಲ್ಲ' ಹೀಗೆ ಹೀಯಾಳಿಸಿದಳು.

ನಿಂಗನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲೋ ಏನೋ. 'ಅದಿರಲೆ, ಮುಜ್ಜಂಜಿ ದೀಪ ಹತ್ತಿಸಿದಾಗ ಹೇಳೂವಿ. ಈಗ ಬೊಗಳೆ, ಅದೇನಂತಕ ರೀತಿ ಈ ಕತ್ತೆಯ ಮರಿಯ?' ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ರಂಗೀಗೆ ಹೇಗಾಗಿದ್ದೀತು? ಹೇಳಿದಳು— 'ನಿಂದು, ಈ ಕತ್ತೆ, ಈ ಬಿಳಿ ಮುಸುಡಿ, ಈ ಹಣೆದಾಸಿ, ಈ ಕರಿಗಿವಿ, ಈ ನಿಮ್ಮ ಸೋಬಾನಿ!' 'ಹಾ! ಎಂದ ನಿಂಗ 'ಎಲ್ಲಾಕಿಂತ ಸೋಬಾನಿ ಚಂದಾಗ್ಗೈತಿ' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ದುಡುಡುಡು ಹೋದ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಬೀಗದ ಕೈ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಕೃ ಬೀಳಿಸಿ ನಿಂತ 'ನೋಡೋಣ ಹೊಸ ಹೆಸರ—' ಎಂದ ರೈಲಿನ ಹೊಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತ ಇತ್ತು ಕತ್ತೆ. 'ಸೋಬಾನೀ, ಸೋಬಾನೀ!' ಎಂತ ಕೂಗಿದ. ರಂಗಿ ಆರೆಬಾಗಿಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಜೋಳ ಬೀಸುತ್ತ ಇದ್ದವಳು ಹಾಗೇ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದಳು. ಕತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿತ್ತೋ ಏನೋ ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದೇ ಬಂದಿತು. ರಂಗಿಗೂ ಕೂಡ ಅನಂದ, ತಾನು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರೇ ಸ್ವರವಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು.

ಸೋಬಾನಿ ಬಂದು, ಒಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು, ಕಿವಿ ಆಲಾಡಿಸಿ, ತಲೆ ಕೊಡವಿ, ಹಿಂಗಾಲು ಹಾರಿಸಿ, ಬಾಲ ಎತ್ತಿ ಕಿರಿಚುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾ. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಾಯಿಂಟಿನ ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಿಡೀ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವನು, ಆ ನಮ್ಮ ನಿಂಗ ದಡಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ, ಬಾಲ ಎಳೆದು ಹಿಡಿದ. ಕತ್ತೆ ಕೂಗೋದು ಬಿಟ್ಟು ನಿಂಗನ್ನು ಮೂಸಿ ನೋಡಿತು.

'ನೀನೇನೋ ಕತ್ತೆ ನಿಜ. ನಮಗ ಓಪಸೋ ಉಪಾದ್ಯಾ ಹೇಳಿ ಟ್ಟದ್ದೂ ನಿಜ—ಕತ್ತೆ ಕಿರುಚುವುದು—ಎಂತ. ನಾಸು ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಹೆಸರ ಡಿಸಿ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕರೆದರೆ—ಹೈಕಿ ನೈಕಿ—ಎಂತ ಕಿರುಚುವುದೇನು ಚಂದ? ಅಲ್ಲಿ ರೈಲಿಂಜನಾ ಕೂಗಸ್ತಾ ಇದ್ದಾನೋ ಹೇಗೂ ಈ ಕತ್ತೆ ಬೊತೆಲೀ ಇದ್ದಾಗ್ಗೆ, ಆ ದೊಡ್ಡ ಕತ್ತೆ ಹೊಟ್ಟೀಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಕಿರಚಿಗೊಳ್ಳದೆಲೆ, ನಾಸು ಬಾವುಟ ಬೀಸೋಕೆ ಮುಂಚೇಲೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೀತು. ಸೋಬಾನಿ, ನೀನು

ಕೂಗುತಿ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ನೀಳಾ ನೀಲಾದ ಬಾಲದ ಗೊಂಡೇ ಚೌರೀನ ಎರಡು ಜಡೆ ಮಾಡಿ ಈ ಪಾಯಿಂಟು ಹಿಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರತೀನಿ; ಇದನ್ನು ಒದೀಬೇಡ. ಬಾವುಟ ಬೀಸೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಲ? ಎಂತೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ.

ಆದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯವೋ ಕಾಣೆ ನಿಂಗ ಕೈಮರ ಬಗ್ಗಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ರೈಲು ಕೂಗೋದು. ಅವನು ಬಾವುಟ ಹಿಡಿದು ಹಸರು ತೋರಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಅದು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿಬಿಡೋದು. ಅವನಿಗೆ ರೈಲು ಬರಿಸೋದು ಹೋಗಿಸೋದು ಅಂದರೆ, ರೈತರ ಮನೇಲಿ ದನ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ, ದನ ಬಿಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ.

ರಂಗಿಗೆ ಜೋಳಾ ಬೀಸೋದು, ರಾಗೀ ಒಡೆಯೋದು, ಹುರುಳಿ ತಿರುವೋದು, ರೊಟ್ಟಿ ಚಪ್ಪಿ, ಕಾಫಿ, ಮೊದಲಾದ್ದೆಲ್ಲ ಕಾಯಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ. ನಿಂಗನಿಗಾದರೋ ಎಳೋದು ಚರಿಗೇಲಿ ಮೋರೇ ತೊಕ್ಕೊಂಬೋದು, ಅಂಬಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ಉಂಬೋದು, ಮುಂಜಾನೆ ರೈಲಿಗೆ ಹೋಗೋದು ಮಾಸ್ತಾರ್ಸ್ ಹತ್ತಿರ ಬೀಗದ ಸಳ ಇಸಗೊಳ್ಳೋದು, ಬೀಗ ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋದು, ಬಾವುಟ ಬೀಸೋದು, ರೈಲು ಬರಿಸೋದು, ಜನ ಇಳಿಸೋದು, ಯಾರಾದರೂ ಕೂಲೀ ಕರದರೆ ಹೋಗೋದು, ಮತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕೂತಿರೋದು ಸೂರ್ಯ ಮೂಡ್ತಾಗ್ಗೆ ಎಳೋದು, ಪಡೂಲಿ ಮುಳಗಿದಾಗ್ಗೆ ಮಲಗೋದು ಹೀಗೇ ಕಾಲ ಸಾಗಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ವಾತ್ಸ ಎಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿತು. ಆ ದಿನವೋ ಶಾಸಭಾಗರ ಮನೇಲಿ ಮದುವೆ ಮನೆತನದ ಅಗಸ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಆ ದಿನ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಹೋಗಿ ಬಂದ. ಕಡೆಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಬಾರಿಗೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೋಗಲೇಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಲೋಕಲಗಾಡಿ ಬರೋ ಹೊತ್ತು. ಕೈಮರದ ಕೀಲೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಬೀಗ ತೆಗೆದು, ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ, ಸೋಬಾನಿಯ ಸೊಗಸಾದ ಬಾಲದ ಗೊಂಡೇ ಚೇರಿಗೆ ಎರಡು ಜಡೆ ಹೆಣೆದು ಅದನ್ನು ಪಾಯಿಂಟು ಹಿಡಿಗೆ ಬಿಗಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಿಂದ, ಮೀರಲಾಗದ ಕರೆಬಂತು. ಹೆಂಡತಿ ರಂಗಿ ಕೂಡ ಓಡಿ ಬಂದಳು. 'ಸೋಬಾನಿ, ನನ್ನವ್ವ, ಓಡಿ ಬರತೇನೆ ಈಗ,

ನೋಡಿಕೋ ನನ ದೇವೇ, ಕೋಟೀ ದುರಗವ್ವ, ಹೋಳೇಗಿ, ಪೀಳೇಗಿ, ತಂದೇನು ನಿಂಗಾಗಿ. ಇದೊ ಒಂದೆ....'ಎಂದು ಹೊರಟವನು, ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಸುರು ಬಾವುಟ ಬಂದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಕೈಗಿರಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಸೋಬಾನಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಕೊಂಡಿಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಶಾನುಭಾಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ನೆಂಟರು ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ ಈ ಅಗಸರ ಮಗನ್ನ ಕೇಳುವರಾರು ? ಲೋಕಲ. ಗಾಡಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತು. ಗಾಡಿ ತುಂಬ ಜನ ಇರುತ್ತೆ. ಈ ಚಪ್ಪರ ತುಂಬಿ ಆಗಿ ಮಿಗುತ್ತೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಬಂದು ಹೋಗಲು ಯಾರ ಕೈವಾಡ ? ನಿಂಗಂದು. ಇವನು ಹಸುರು ಬೀಸಿದರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಆ ಮಹಾ ಬೆಂಕಿಯ ಸರ್ಪ ಬರಬೇಕು, ಮತ್ತೊ ಕೆಂಪು ಬೀಸಿದರೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಆದರೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರಕಂಬದಡಿ ನಿಂಗನಾರು ? ಅಗಸರ ನಿಂಗ ಮಾತ್ರ.

ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಎದ್ದು — 'ಬುದ್ದಿ, ಸ್ವಾಮೀ, ಶಾನುಭಾಗ ಸರ-ಕಾರ್ರೇ, ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ಬಾಯಾಗೆ ಮಣ್ಣು ಬಿದ್ದೀತು, ಹೊರಟೇ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಮಗುವು ಗೆಜ್ಜೆಗಾಲಲ್ಲಿ ಪುಟ ಪುಟ ಓಡಿ ಬಂದು 'ಇಂಗ, ತಿಂಗು' ಎಂದು ಒಂದು ಹೋಳಿಗೆ ತಂದಿತು. 'ಇಸ-ಗೊಳ್ಳಪ್ಪ' ಎಂದಳು ಒಳಗಿನಿಂದ ಮದುವಾಗಿತ್ತಿ. ನಿಂಗ ತಿಂದ. 'ಸಾಕು ನಮ್ಮಪ್ಪ ಶಾನುಭಾಗರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡಿ, ನಾನು ರೈಲು ಬರಿಸೋ ಹೂತ್ತು ಬಂತು ರಂಗೀ ಕೈಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಳಿಸಿ' ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿ ಓಡಿಬಂದುಬಿಟ್ಟ.

ಅಗ್ರಹಾರ, ಪೇಟೆ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿಸಿಯಾರೆಂದು, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ಸಂದಿ ಗೊಂದಿ ಹೂಕ್ಕು ಓಡಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟ.

ಸ್ಟೇಷನ್ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆಯಿದೆ. ಮಾಸ್ತರು ನಿಂತಿದಾರೆ ಯಾರ ಕೈಲೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತ. ಎಲ್ಲಿಲ್ಲೂ ಗದ್ದಲ. ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. 'ಗಾರ್ಡ್!' ನಿಂಗನಿಗೆ ಎದೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು. ರೈಲು ಬಂದು ತುಸ ಅತ್ತಕಡೆ ಹೋಗಿ

ನಿಂತಿದೆ; ನಿಂಗನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಹಾರಿಹೋಯಿತು ಕೃಕಾಲು ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು. ಹೇಗೋ ಕಾಲು ಹಾಕಿದ. ಟಿಕೆಟ್ಟು-ಗೇಟು ಹತ್ತಿರ ಬಂದ. ಎಡವಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ.

ಸ್ಟೇಷನ್‌ಮಾಸ್ಟರು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು 'ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ ನಿಂಗಾ?' ಎಂದರು. ಗಾರ್ಡ್‌ ನಕ್ಕರು. 'ಇರಲಿ ಬಿಡಿ. ಈ ಸಾರಿ ಸಂಬಳ ಆ ಕತ್ತೆಗೇ ಕೊಡಿಸಿದರಾಯಿತು' ಎಂದರು. ನಿಂಗನಿಗೆ ದಿಗಿಲ್ ಎಂತ ಒಳಗೊಳಗೆ! 'ಆದೇನು ಕತ್ತೆಯ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಸೋಬಾನಿ ಏನು ಮಾಡಿತೋ! ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಒದ್ದೇಬಿಟ್ಟಿತೋ, ಏನು ಗತಿ' ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಹಾಗೇ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿ ಜನದ ಗುಂಪು ಅದರ ನಡುವೆ ಸೋಬಾನಿ ಇತ್ತು. ತಾನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ ರೇಶ್ಮಿ ವಸ್ತ್ರ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಗೇ ಇತ್ತು. ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದ ಹಸುರು ಬಾವುಟ ಹಾಗೇ ಬಿಚ್ಚಿಗೊಂಡು ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜನರಾದರೋ ಹೊತ್ತು ಮಾರುವವರಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟುತ್ತು ಬಾಳೇಹಣ್ಣು, ಪೇಪರಮೆಂಟು ತಿನ್ನಿ ಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಏನೂ ತೋಚದೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ ನಿಂಗ. ಕಡೆಗಂದರು ನಿಲ್ದಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು 'ನಿಂಗಾ, ಬಾವುಟ ಇಸುಗೊ, ನಿನ್ನ ಕತ್ತೆ ಕಡೆಯಿಂದ, ರೈಲು ಹೋಗಲಿ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದು, ಸಿಗ್ನಲು ಕೊಡು ಮೊದಲನೇ ಕಲಸ ಅದೇ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಈ ದಿನ ನಿನ್ನ ಕತ್ತೆಯಿಂದ, ನಾನು ಒದು-ಕಿದೆ, ನನ್ನಿಂದ ನೀನು ಉಳಿದೆ ನಡೆ ಹೋಗು, ಚಲೋ ಕಲಸ ಮಾಡಿದಿ' ಎಂದು ಅರ್ಧ-ಟಿಟ್ಟು, ಕಾಲು ಸಗು, ಇನ್ನು ಕಾಲು ಆಕ್ಸ್‌ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಗಾರ್ಡ್‌ ನಕ್ಕು 'ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ ಪಾಪ ಏನೋ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ದ್ದಾನೋ. ಆದರೂ ಅಂಥ ಕತ್ತೆ ಇತ್ತೆಲ್ಲ ಅವನ ಬದಲಿಗೆ' ಎಂದು ಮರುಗಿದರು.

ಅಂದಿನ ಸಂಜೆಯ ಸೂರ್ಯ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಉತ್ಸಾಹ ವನ್ನು ಎಂದೆಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು ಆ ಸೋಬಾನಿಗೆ, ಹೂವಿನ ಹಾರಗಳ ಹೊದಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಅದು ಹೂವಿನ ಕತ್ತೆ ಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು ಉಳಿದ ಕತ್ತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಗಾಗಿದ್ದೀತು ಆಗ. ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ ಆ ಮೂಕಜಾತುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು!

ಮನೆಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ, ರಂಗಿಯು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮುದ್ದಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು. 'ನನ್ನ ದೇವಿ, ನನ್ನ ಮ್ಮ, ನನ್ನ ಸೋಬಾನಿ ಸುಬಾನೇ ತಂದಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನಾ-ತನ ಜೀವ ಉಳಿಸಿದೆಯಲ್ಲಮ್ಮ, ನನ್ನ ಕೊರಕ ಕಟ್ಟಣೆ, ನನ್ನ ತಾಳೇ ಬಾಗ್ಯ.' ಎಂತೆಲ್ಲ ಹೊಗಳಿದಳು.

ಕತ್ತಿ ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು. 'ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ? ಇವರಾಕೆ ಹೀಗೆ ಗೋಳಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ? ನಾನಿನ್ನೇನು ಮಾಡಿದೆ, ರೈಲು ಕೂಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಇನ್ನೊಂದಾವುದೋ ಕತ್ತಿ ಅಂದುಕೊಂಡು ಹಿಂಗಾಲು ಹಾರಿಸಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಧಡಕ್ಕಂತು, ಹೆಗಲಮೇಲೇನೋ ಪಟಪಟ ಎಂತು. ಇಷ್ಟೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರೇಡು ' ಇಷ್ಟೇ ಅದರೂ ನಿಂಗ ಸಿಗೆ ಅದು ಮಹತ್ತಾಗಿತ್ತು. ರಂಗಿ ಕೇಳಿದಳು ' ನಿಂಗ ನೀನೂ ಕೂಡ ಮುದ್ದಾಡಿದ್ದಾ ಸೋಬಾನೀನ ? ' 'ಇನ್ನೇನ ಮಾಡಲಿ ಮತ್ತೆ ' ಎಂದನು ನಿಂಗ ರಂಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕತ್ತೊರಸಿಕೊಂಡು—' ಏನಾದರೂ ಮಾಡು ನಾನಂತೂ ಈ ದಿನ ಶಾನುಭಾಗರ ಮನೇ ಹೊಳಗಿ, ಪರಮಾನ್ನ, ಲಡ್ಡು, ಫೇಣೀ, ಎಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಮನೇ ಸೋಬಾನೀಗೇ ಕೊಡತೇನಿ, ನಿನಗಲ್ಲ ಕಂಡ್ಯಾ!' ಎಂದು ಎದ್ದುಹೋದಳು ನಿಂಗ ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ' ನಿಂಗೀ, ಅದು ಕರಗಿವಿ, ಬಿಳಿಮುಸುಡಿ, ಸೊಟ್ಟಗಾಲು, ಕತ್ತಿ ಅಲ್ವೇನೇ?'

ರಂಗಿ ಒಳಗಿಂದ ಗಮಘಮಿಸುವ ತಿಂಡಿ ತುಂಬಿದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಂದವಳೆಂದಳು—' ಯಾಕಾದೀತು ಅದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ, ನನ್ನ ಸೋಬಾನಿ. ಇಂದು ನೀನು ಕತ್ತಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳುಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿ. ಸೋಬಾನಿ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಸಿತು, ನಿನ್ನ ಮಾನ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ. ಇವತ್ತು ಅದು ತಿಂದು ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನೇ ತಿನ್ನು ನೀನು '

ಇದು ನಡೆದುದಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರಿ ಅನ್ನುವರು ! ಸೋಬಾನಿಯ ಚಿತ್ರ ವನ್ನು—ಟೈಪ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು, ರೇಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ ? ನೋಡದಿದ್ದರೆ ನೋಡಿ ಆ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೀನಾಯ ವಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದು ಕಂಡಿರಾ !

ಮುದ್ದು ರಾಮು

ೞ

ೞ

ೞ

ೞ

ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾವಿನ ಮರವಿತ್ತು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಅಲಿಕಲ್ಲು ಬಿತ್ತು. ಅಮ್ಮ, ಅಚ್ಚಕ್ಕ, ನೆರೆಮನೆ ರಂಗು— ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲೊಂದು ಅಲ್ಲೊಂದು ಟುಪುಟುಪು ಬಿದ್ದ ನಾನು, ಅಲಿಕಲ್ಲು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸೂರಿನ ಕೆಳಗಡೆ ನಿಂತು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿ ದ್ದೆವು. ಆಗ ಧಡೇರೆಂದು ಶಬ್ದವಾಯಿತು ಮಾವಿನ ಮರ ಬಿತ್ತು. ಓಹೋ ಒನ್ನಿ ಒನ್ನಿ ಎಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿಹೋದವು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಅಪ್ಪ ಹೋಗಿ ಹಣ್ಣಾರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹಳೇ ಮರ. ಯಾರಿಗೂ ಬಾಧೆ ಕೊಡದೆ ಬಿತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಅಪ್ಪನಿಗೂ ಅಮ್ಮನಿಗೂ ಸಮಾಧಾನ.

ನಾನು ಹಣ್ಣಾರಿಸುವ ನೆವದಲ್ಲಿ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆರಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಶ್ರೀತಾಳದಂಡೆ ಹೂವನ್ನ ಕುಯ್ಯಲು ಹೋದೆನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಚೆಯ್ಯೋ ಚೆಯ್ಯೋ ಎಂತ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಮೊಟರೆಯಿತ್ತು. ಅದರೊಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಮರಿಯಿತ್ತು. ಪಂಚೆಯ ಶರಗಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹಗುರವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ತಂದೆನು.

ಅಚ್ಚಕ್ಕ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಲೀಮರಿ, ಇಲೀಮರಿ ಎಂತ ಕೂಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆಹೊಡೆದಳು. ' ಎರಡೇ ಕಾಲಿದೆ. ಇದೇನೆ ಅಮ್ಮ ? ಎಂತ ಅಮ್ಮ

ನನ್ನು ಕರೆದಳು. ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ನೋಡಿ ಅದು ಪಂಚರಂಗಿನ ಗಿಳಿಯುಮರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ—ಒಂದು ಕೈಲು-ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಒದಿಷ್ಟು ಹರಕು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ಮರಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಗಿಟ್ಟಿದು. ಆ ಗೂಟಕ್ಕು ನೇತುಹಾಕು ' ಎಂತ ಅಪ್ಪ ಹೇಳಿದ

ಅಚ್ಚಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗವಲ್ಲಳು. ಉಟಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ಹತ್ತಿರ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ತಿನ್ನಿ ಸಬೇಕು ಎಂತ ಅಸಳಾನೆ.

' ಆಯ್ಯೊ ಭ್ರಾಂತೆ ಅದು ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತೆಯೆ—ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಹಾಕಬೇಕು. '

ಅವರ ಮನೆಯ ಗಿಳಿ ಮೊಣಸಿನಕಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತೆ—ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು, ಆ ಕಾಸಿಬಿ ಹಾಲು ಕೊಡು, ಬೇರೇನೂ ಕೊಡೆ 'ಯೆಂದು ಅಚ್ಚಿಯು ಕುಣಿದಾಡಿದಳು. ಒಂದೆರಡು ಸಾರಿ ಆ ಮರಿ ಚಿಂವ್ ಅಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಹಾಲು ಹಾಕಹೋದಳು. ಆ ಹಾಲು ಅದರ ಮೂಗಲೆಲ್ಲ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಚ್ಚಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ, ಅಮ್ಮನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು ಅಮ್ಮನು ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿದಳು. ಆ ರಾತ್ರಿ ನಮ ಗಾರಿಗೂ ನಿದ್ರೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಗಿಳಿಮರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗದ್ದಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಸಿದ್ಧೆಯಿಲ್ಲ !

ಅಂತು ಇಂತು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಿತು—ಗಿಳಿಮರಿಗೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಗರಿ ಮೊಳಕೆಯಾಯಿತು. ಅಚ್ಚಕ್ಕು ಅದು ಕೆಂಪು-ಇದು ಹಸುರು, ಇದು ಹಳದಿ ಎಂತೂ ಐದು ಬಣ್ಣ ಬರಲೇಬೇಕಲ್ಲ ಎಂದು ಗುರು-ತಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿ ಅಪ್ಪನ ಕೈಯಿಂದ ದುಡ್ಡು ಹಾಕಿಸಿ ಒಂದು ಪಂಜರವನ್ನು ತಂದೆವು.

ಗಿಳಿಯ ಮರಿಯು ಏನೇನ ಮಾಡಿದರೂ ಅದರೊಳಗೆ ಹೋಗದು. ' ಬಿಕ್ಕಿನ ಕಾಟ ಒಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರಪ್ಪ ಹೊರಗೇ ಇರಲೇತ ಅನ್ನಬಹು-ದಾಗಿತ್ತು. ಬಿಡೊ, ಅಣ್ಣ! ಅದು ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಹಾರಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿ ! ನಾನೂ ಇನ್ನೊಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ—ನೀನೂ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ—ಅಪ್ಪ ತಿರು ಗಾಟ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ—ಅಮ್ಮಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತೆ—ಅಲ್ಲವೆ? ಅದ್ಯಾಕೆ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತೆ! ನಮ್ಮ ಮುದ್ದು ರಾಮು ಇರುತ್ತಲ್ಲ. ಅದು ಹಾಲ ಕರೀ

ಬೇಕಾದರೆ—ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಜೊತೆಲೇ ಹಾರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೆ—
ಅಮ್ಮಯ್ಯ ಅಗ್ಗಣ್ಣಿ ಮಾಡೇ—ಕರೂ ಬಿಡೇ ಅಮ್ಮಯ್ಯ ಅಂತೆಲ್ಲ ನಾವಾ-
ಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಆಡುತ್ತೆ ಅಲ್ಲವೋ? ಸರಿ. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಒಳಗಿರು ಮುಂದು,
ಎಂದು ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಒಳಗಿಟ್ಟಿವು. ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಕಡ್ಡಿ ಸೆಕ್ಕಿಸಿದೆವು.

ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾನು ಸ್ನಾನದಿಂದ ಒರುವ ಹಾತ್ತಿಗಾಗಲೆ,
ಅಚ್ಚಕ್ಕನು ಒಂದು ಸಂಜರದ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಗಿಳಿಯ ಮಗ
ಪಾರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು— 'ಧರಣಿಮಂಡಲ' ಬೇಕೋ 'ಕಿರುತಾರಂಗ'
ಬೇಕೋ ಮುಂದು—ಮುದ್ರಾಮೂ ಅಂತ ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅದು ಆ ಕಡೆ
ತಲೆಪೋರೆ ಮಾಡಿ 'ಹೂಂ, ಅಚ್ಚಕ್ಕ' ಎನ್ನುತ್ತಲಿತ್ತು.

'ಹುಚ್ಚು ಮುರುವಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಅದೆಲ್ಲ ಯಾತಕ್ಕ' ಎಂತ ಅಮ್ಮ
ಎಂದಳು. ಅದರೂ ಅಚ್ಚಕ್ಕನ ಆಶೆಯೇ ಬೇರೆ. ಇಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ತಾನು
ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ಪದ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಗಿಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರುವದು. ಗಿಳಿಯು
ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ಇನ್ನೆಷ್ಟರು ಒಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಮಡಲಲ್ಲಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವರ ಎತ್ತಿದರೆ ಸಾಕು ಗಿಳಿ ಪೂರ್ಣ
ಹೇಳಿಬಿಡುವುದು. ನಂಬರು ಬರುತ್ತೆ. ಮೇಲಕ್ಕ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಇನಾಮು
ಬರುತ್ತೆ—ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹುಚ್ಚಾ ಬಟ್ಟೆ ಅಚ್ಚಕ್ಕನ ಯೋಚನೆ.

ಅಚ್ಚಕ್ಕನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ನಾನು
ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಗಿಳಿಯನ್ನೂ ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ,
ಪಾರ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಕಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳಿ
ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಅಚ್ಚಕ್ಕನು ಹೆಮ್ಮೆ-
ಯಿಂದ ಗಿಳಿಯನ್ನು ತಂದು 'ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಮಗ್ಗಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ'
ಎಂದಳು.

'ಮುಂದು ರಾಮು ಅಚ್ಚಕ್ಕನ ಮಾತಾಡಿಸು' ಎಂದೆನು. ಆಗ
ಅದು ಅಚ್ಚಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮರೆತು—'ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೇನು—ಕತ್ತೆ
ಹೇಳಿ, ಅಚ್ಚಿ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೇನೆ' ಎಂದಿತು. ಅಚ್ಚಿಗೆ ಒಲು ರೇಗಿತು.
ಅಳುತ್ತ ಓಡಿ ಹೋದಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಅವಳು ಗಿಳಿ
ಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾಲಕ್ಕಾರು ವರುಷಗಳು ಕಳೆದವು. ಪಂಚರಂಗನ ಗಿಳಿಗೆ ನಾವಿನ್ನೇ-
ನನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಅದು ಏನೇನೋ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಿತು.
ಆಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಮದುವೆಗೆ ಜೊತೆಲಿ ಇದ್ದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಉರಟನೆ ಹಾಡು
ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದಳು. ಅವಳು
ನಾಚಿ 'ಇಲ್ಲಪ್ಪ' ಎಂದಳು.

ಅಪ್ಪ:—ಮತ್ತೆ ಗಂಡ ಒಂದಾಗ್ಗೆ ಜೊತೆಗೆ ಹೇಳೋರು ಯಾರು ?

ಅಮ್ಮ:—ಇಲ್ಲ ಕಣೆ ಕೇಳು ಏನೇನು ಹೇಳುತ್ತೆ.

ನಾನು ಆಗ ಅದನ್ನು ಕೇಳೋಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಏನೋ
ಮುದ್ರಾಮು—ಆಚ್ಚಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೀಯ ?' ಎಂದೆನು. ಆಗ
ಆಚ್ಚಿಯು 'ಮಾಡಿ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ' ಎಂತ ಅಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಗಿಳಿಯು
ತಲೆವೋರಿಮಾಡಿ 'ಸದ್ದೂ, ಸದ್ದೂ ಎದ್ದಾರೋ, ಸದ್ದೂ, ಸದ್ದೂ
ಎದ್ದಾರೋ' ಎಂದಿತು. ಇದನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟವರು. ನಾವಾರೂ
ಏನೇನೂ ಈ ಮಾದ್ರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರು
ಕಲಿಸಿದವರು ?

ಆಗ ಆಚ್ಚಿ ಕ್ಕನ ಮದುವೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಒಡವೆ, ಉಡುಗೊರೆ ಒಟ್ಟು
ಗಳನ್ನು ತಂದುಹಾಕಿದ್ದರು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೊರಗಡೆ
ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದೆನು. ಗಿಳಿಯ ಪಂಜರವನ್ನು ಚೌಕಿಯ ಮನೆ
ಕಿಟಕಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನೇತುಹಾಕಿದ್ದೆವು. ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ
ಏನೋ ಬೆಳಕು ಹತ್ತಿ ಆರಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಮಿಣುಕು-ಹುಳುವೆಂದು
ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಮುದ್ದುರಾಮು ಎಚ್ಚತ್ತು ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿಯಿತು. 'ಆಚ್ಚಿ
ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೀನು ಕತೆ ಹೇಳೇ' ಎಂತ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಹೇಳಿ
ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು ಹೊರಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಬೆಳಕಾಯಿತು—ಪಿಸಿ
ಮಾತಿನ ದನಿ ಕೇಳಿತು: ಸದ್ದೂ ಸದ್ದು ಎಂತ ಒಬ್ಬನೆಂದರೆ—ಇನ್ನೊಬ್ಬನು
'ಯಾರೋ ಎದ್ದಿದ್ದಾರೊ ನಡಿ' ಎಂದ ಹಾಗಾಯಿತು—ನಾನು ಅಪ್ಪನ್ನು
ಕೂಗಿದೆ, ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಪಟಾಪಟ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಆ
ರಾತ್ರಿ ಕೈಗೆ ಯಾರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷ—ಮುದ್ದು ರಾಮು

ನಮ್ಮನ್ನ ಬದುಕಿಸಿತ್ತು ಎಂದುಕೊಂಡೆವು—ವೋಲೀಸಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಸಿ ಬಾಂದಿ ಯನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಕಾದೆವು. ಗಿಳಿಯು ಎರಡು ರಾತ್ರಿಗಳೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಇತ್ತು.

ಮೂರನೆಯ ರಾತ್ರಿ ನಮಗೆಲ್ಲ ಜೊಂವು ಹತ್ತಿತ್ತು—ಆಗ ಮುದ್ದು ರಾಮುವು—‘ಸದ್ದೊ! ಸದ್ದೊ! ಎದ್ದಿದ್ದಾರೆ!’ ಎಂದು ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಹೇಳಿತು—ನಾನು ಸುಳುವು ತಿಳಿದು ವೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆನು. ಅಂತು ಆ ದಿನ ಐದು ಜನ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿದರು.

ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಗಿಳಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ನಾನದನ್ನು ತರಿಸಿದೆನು. ಆದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಮೂಕಾಗಿತ್ತು—ನಾನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ‘ಅಚ್ಚಕ್ಕ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟೀನು. ಕಥೆ ಹೇಳಿ’ ಎಂದು ಎರಡು-ವರೆ ಹೇಳಿತು. ಆಗ ಕಳ್ಳರ ಮೈಕೆ ಒಬ್ಬನು ಹಲ್ಲುಕಡಿದು ಗೊಣಗಿದನು. ‘ಆ ಭೂತವೇ ನಮಗೆ ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದು!’

ಈ ಕಥೆಯೆಲ್ಲ ನಡೆದು ಬಲು ವರ್ಷಗಳಾದುವು. ಅಚ್ಚಕ್ಕ ಈಗ ನಾಲ್ಕುಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ—ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಅವಳು—ಮುದ್ದುರಾಮು ಏನು ಬೇಕೋ?’ ಎಂದರೆ ‘ಕಥೆ ಹೇಳಿ’ ಎನ್ನುವುದು. ಅವಳದನ್ನು ಪಂಜರ ದಿಂದ ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೈಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ‘ನೀನೇನು ಕೊಡುವ ಯವು! ನನಗೆ?’ ಎನ್ನುವಳು. ಅದು ‘ಮುತ್ತು ಅಚ್ಚಕ್ಕ’ ಎನ್ನುವುದು.

ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಬ್ಬ. ಎರಡುಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಕೊಂಗುತ್ತಿದ್ದ ಮುದ್ದು ರಾಮುವು ಈಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ—‘ಅಚ್ಚಿ, ಅಚ್ಚಕ್ಕ ಕಥೆ ಹೇಳಿ? ಸದ್ದೊ ಸದ್ದೊ ಎದ್ದಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ನನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿದೆ.

ಈಗ ತಾನೆ ಅಚ್ಚಕ್ಕನ ಕಡೆಯಿಂದ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಬಾರಾಗಿ ಬಂತು. ‘ಮುದ್ದುರಾಮೂ ಕಾಲಿಗೆ ಇದನ್ನು ಇಡು’ ಎಂದು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಬಂಗಾರವ ಗೊಲಸನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲಿ:

